

ΠΑΝΔΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

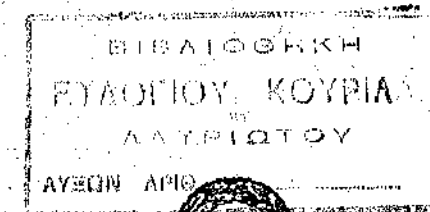
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλπ.

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1856 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΝΔΡΑΣ.

1857.

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1856.

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 146.

Ο ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1856.

Τὴν 25 τοῦ λήξαντος Μαρτίου, ἐτελέσθη καὶ αὐθις ἡ δημοτελής πανήγυρις τοῦ ποιητικοῦ ἀγῶνος ὃν ἔθετο ὁ Κ. Ἀμβρόσιος Ῥάλλης. Μετὰ τὴν ἐπίσημον ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναυῷ δοξολογίαν, συνελθόντες καὶ καθηγηταί, καὶ φοιτηταί, καὶ πολλοὶ τῶν ἐν τέλει καὶ πληθος ἄλλων ἀκροατῶν εἰς τὴν μεγάλην τοῦ Πανεπιστημίου αἴθουσαν, ἤκουσαν μετὰ πολλῆς ἐπιδοκιμασίας τὴν ἐπομένην ἀξίαν λόγου ἐλθεῖν τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς τῶν ἀγωνοδικῶν ἐπιτροπῆς Κ. Κεῖθ. Κατὰ πόρον. Τὸ δὲ ἀριστεῖον ἀπενεμήθη τῷ τοῦ λέγει ἐκείνῳ.

Πανεπιστημίου φοιτητῆ Κ. Δημ. Βερονιάδῃ, νέῳ εὐευστάτῳ, γνωστῷ ἤδη διὰ τῆς γλαφυρῆς μεταφράσεως τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Καραμάνου καὶ δι' ἄλλων ἔργων. Τὸ βραβευθὲν ποίημα δημοσιεύσωμεν προσεχῶς.

Καὶ πάλιν ἡ ἀξίεπαινος ἐκίνοτα καὶ γενναία ἐλευθεριότης ἀνδρὸς Ἑλλήνος, φίλου τῶν Μουσῶν καὶ τῆς δόξης τοῦ ἔθνους συγκαλεῖ ἕκταν ἡ' ἡ ἔτος σήμερον εἰς τὸ ἀνώτατον ταῦτο τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς Πανδιδασκῆριον ἡμᾶς πάντας εἰς ἕαν ἀγῶνος ποιητικῶν, ἀνακαλοῦντος εἰς τὴν μνήμην τοῦ εὐδαίμονος ἐκείνου χρόνου τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλοφύας καὶ δόξης. Ὅτε ἀπὸ πάσης Ἑλληνικῆς γέρας συνήρουντο εἰς ἱερὰ θεῶν, τῆς Ἑλληνικῆς φαντασίας, τέκνον καὶ τροφῆων, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοί, ὅπως συνάψωσι στενώτερον τοῦ ἄλλως χαλαροῦ δεσμῶν τῆς καινῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας, καὶ ἔνατος ἐπιδείξῃ ὅτι καλὸν καὶ γενναῖον φῦσει ἡ μετὰ ἀπόρρη. Τὸ δὲ ἀριστεῖον ἀπενεμήθη τῷ τοῦ λέγει ἐκείνῳ. ἄλλος ἄλλω ἀμιλλόμενος ὑπὲρ τοῦ

στεράνου τῆς δόξης, δι' οὗ ἐμαλλε νὰ κοσμήσῃ ἐαυτὸν τε καὶ γονεῖς καὶ πόλιν ἐνώπιον τοῦ συμπαγος Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ τῆ δάρην ταύτης τῆς ἰδίας ἀρετῆς νὰ στέλῃ τὴν κεφαλὴν τῆς κοινῆς μητρὸς Ἑλλάδος. Ἢ δ' ὑπὲρ δόξης καὶ τιμῆς ἄμιλλα αὐτῆ τῶν δαιμονίων ἐκείνων ἀνδρῶν, ἡ ἐν πολλαῖς χώραις καὶ πόλεσι κατ' ἔτος ἢ τετραετίας τελομένη, ἐπλεξε τῇ Ἑλλάδι τὸν ἀνθρώπιν καὶ ἀμάρτυρον ἐκείνον στέφανον τοῦ κάλλους καὶ τῆς ἐπιστήμης, ὃς ἐκείνη μόνη ἦτο εἰμαρμένον νὰ πλεχθῆ ὑπὸ τῶν ἰδίων τέλων. Τούτων εἰς μίμησιν προτρέπει ἐπετειῶς τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα ὁ φιλόκαλος Ἀμβρόσιος Ἰάλλης.

Καὶ οἱ τῆς νέας Ἑλλάδος καίτες, μιμηταὶ τῶν τῆς ἀρχαίας ἐν πολλοῖς καὶ καλοῖς, οὐδέποτε ἔπαυσαν διώκοντες τὰ ἔγνη ἐκείνων. Πανταχοῦ πάντες, ὅπου ἀκούεται Ἑλληνικὴ φωνή, ἀγωνίζομεθα τὸν μέγαν καὶ ἱερόν ἀγῶνα τῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς ἀνορθώσεως τῆς πατρίδος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔδοξε τῇ θεῷ Προνοίᾳ ν' ἀνακτῆσωμεν σὺν τῇ προγονικῇ ἐκωνυμίᾳ καὶ τὴν πολυπόδητον ἐλευθερίαν ἣν ἡμέραν εὐορτάζοντες σήμερον, εὐχὰς ἐγγνωμοσύνης εἰς τὸν ἴψιστον ἀνακεκομμένον.

Ἰψηλὴ ὄντως ἡ: ο ἡ ἰδέα τοῦ ἀνδρός, ὅστις ἠθέλησε τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς νέας ἐθνικῆς δόξης νὰ κοσμήσῃ ἐπετειῶς διὰ τοῦ λαμπροτέρου στεράνου τῆς Ἑλληνικῆς εὐφυΐας, ἀνοίγων τὸν ποιητικὸν τοῦτον ἀγῶνα, εἰς ὃν καλεῖ πᾶσαν τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα εἰς ἀμιλλαν ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῆς δόξης καὶ τῆς κοινῆς πατρίδος. Εὐάριθμοι μὲν εἰσιν ἐτι καὶ μικροὶ ἴσως οἱ εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος τούτου καταβαίνοντες νῦν ἄλλοι καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἱ εἰς δημοῖους ἀγῶνας κατερχόμενοι ἦσαν ὀλίγοι τὸ κατ' ἀρχὰς καὶ οὐχὶ μεγάλοι. Ἢς ἐκείνων ὅμως ἀνεφανήσαν ἔπειτα οἱ ἀπαράμιλλοι ἐκείνοι τοῦ Ἀπολλωνος καὶ Διονύτου ὑμνηδοί, βίβη μὲν ἄλλοι οἱ νῦν χρόνοι καὶ τὰ ἦθη ἄλλα τίνας ἔεκα νὰ μὴ διώκῃ τις καὶ τὰ νῦν δυνατὰ, βλέπων μάλιστα καὶ τὴν φύσιν οὐ μικρὴν συντελοῦσαν, καὶ τὰς κρώτας ἀποπείρας καὶ δοκιμὰς λαμπροτέροις κατ' ἔτος στεφάνοις κοσμοῦσαν.

Τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ὁ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ποιητικὸς ἀγῶν. Ἐπειδὴ δέκα καὶ τέσσαρα εἰσὶ τὰ εἰς τὴν Πρυτανεῖαν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐφέτος σταλέντα ποιήματα, ἴτα μὲν κατὰ τὸ ποσὸν τῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους, οὐχὶ ὅμως ἐκείνων κατὰ τὸ ποῖόν ἦτονα. Δεικνύεται δὲ ἡ ἐκ τῆς ποιητικῆς ταύτης ἀμιλλῆς πρόοδος οὐχὶ μόνον διὰ τῆς κατ' ἔτος παρουσίας πλειόνων καὶ τελειωτέρων τῶν γλώσσων καὶ τῆν τέγνην ποιημάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ οὐ μικροῦ κέρδους τῆς ἐκ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν νέαν ἡμῶν ποιήσιν εἰσαγωγῆς τοῦ τε ἠρωικοῦ ἑξάμετρου καὶ ἄλλων πολλῶν, εἰς ὧν τὴν κατασκευὴν ἡ ἡμετέρα γλώσσα, καίτοι τὴν ἀρχαίαν προσφιδίαν ἀποβαλοῦσα, ὡς περ καὶ αἱ λοιπαὶ νεώτεραι γλώσσαι, παρέχει οὐ μικρὰν εὐκολίαν τοῖς φιλοκαλοῖς καὶ φιλοπόνους ποιηταῖς διὰ τοῦ ποιήλου τῶν λέξεων τονισμοῦ. Τὸ κέρδος τοῦτο λο-

γίζεται οὐ μικρὸν, καθόσον πλουτίζεται οὕτως ἡ νέα ἡμῶν ποιησις, καὶ κοσμεῖται διὰ τῶν πολλῶν καὶ καλῶν τῆς ἀρχαίας κοσμημάτων, ἧτις ἄχοι τοῦδε ἦτο συνεσταλμένη ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς ὁμοιοκαταληξίας καὶ δεδεμένη διὰ τῶν δεσμῶν τῆς τῶν συλλαβῶν ἀριθμητικῆς.

Τῶν εἰς κρίσιν νῦν προκειμένων 14 ποιημάτων προτιθέμεθα νὰ υποβάλωμεν εἰς ἀκριθεῖ βάσανον τρία τὰ τελειότερα, ἅτινα μόνη δικαίως ἐρίζουσιν ὑπὲρ τῆς ποιητικῆς δάρνης, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ποιοῦμεν βραχυτέρον λόγον, δηλοῦντες μόνον τὰς κυριώτερας ἀρετὰς καὶ ἐλλείψεις, δι' ἧς κρίνονται τοῦ ἀριστείου ἦτονα.

Κατὰ τὰ εἶδη τῆς ποιητικῆς ἐξεταζόμενα πάντα ταῦτα, δύο μὲν εἰσι τραγωδία, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπικήν καὶ λυρικήν ποιήτην.

Ἐν τούτων ἀπεδελθὴ καὶ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς κρίσιν, καὶ διὰ τὴν καλλιέπειαν καὶ ποιητικὴν τέγνην ἠϊώθη τότε ἐπαίνων. Εἰς τοῦτο προεβέβη ὑπὲρ τοῦς 200 νέους στίχους ὁ ποιητὴς, υποβάλλει καὶ πάλιν εἰς νέαν κρίσιν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἐξαιτεῖται δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Πρυτανεῖαν νὰ ἀνοίξη καὶ ἀναγνωσθῆ ὑπὸ τῶν κριτῶν τὸ ποίημα τότε, ὅταν οὗτοι ἐγχαρίωσιν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἰσὶν εἰς νέαν κρίσιν δεκτὰ τὰ ἄκαξ ἦδη κριθέντα ποιήματα, οἱ κριταὶ, μὴ κλιόντες πάντες ἐγκαίρως τὴν αἰτήτην ταύτην τοῦ ποιητοῦ, ὡς συνελθόντες μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν πάντων τῶν λοιπῶν ποιημάτων, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάθωσιν ὑπ' ὄψιν τὴν αἰτήτην αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς δευτέραν κρίσιν παραδοχῆς τοῦ ποιήματός του, ἔπειδὴ ὁ χρόνος δὲν ἐπῆρκει εἰς τὴν ὑπὸ πάντων τῶν κριτῶν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ, ὅπως ἐν γνώσει ἐκφράσωσι καὶ πάλιν κρίσιν.

Ἀναγκαῖον καὶ ὠφέλιμον νομιζόμεν νὰ εἴπωμεν πρὶν προσδῶμεν εἰς τὴν κρίσιν τῶν ποιημάτων, πρὸς γνώσιν τῶν μελλόντων νὰ καταβῶσιν εἰς τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα τῶν ἐπομένων ἔτων, τοῦτο. Πανετηρήθη καὶ ἄλλοτε, οὐχ ἦττον δὲ καὶ ἐν τῷ νῦν ἀγῶνι, ὅτι πολλοὶ τῶν ποιητῶν πρὶν ἢ τελειώσωσι καὶ ἐπιδιορθώσωσι αὐτοὶ τὰ ποιήματά των, σπεύδοντες υποβάλλουσιν εἰς δοκιμασίαν ποιήματα ἀτελεῖ ἢ μάλλον ἀποσπάσματα ποιημάτων, ἐξ ὧν καθίσταται ἀδύνατος ἡ περὶ τοῦ ὅλου κρίσις, αὐξάνει δὲ εἰς μάτην ὁ τῶν κριτῶν πόνος ἀνευ ὠφελείας τῶν ποιητῶν. Διὰ, ἔπειδὴ ὁ ἀγῶν εἶναι ἐπέτειος, καὶ ὁ ἀθλοθέτης οὐδένα τῆς διαρκείας αὐτοῦ ὄρον ἔθηκεν, αἰτούμεν νὰ μὴ σπεύδωσι καθυποβάλλοντες εἰς κρίσιν ἡμιτελεῖ ἔργα. Ἄλλως γνωστὸν ἔστω ὅτι οὐδὲν τοιοῦτο ποίημα θέλομεν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τοῦ λοιποῦ.

Ἐκ τῶν 13 λοιπῶν ποιημάτων αἱ δύο τραγωδία, ὧν ἡ μὲν ἐπιγράφεται ὁ Καραλής, καὶ ὑπόθεσιν ἔχει τὴν θάνατον τοῦ ναυάρχου τούτου τῆς Τουρκίας ἐν ἀρχῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ἡ δὲ, ἀνωνόμος μὲν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἀποσταλέισα, ὑφ' ἡμῶν δὲ ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ πρωτεύοντος προσώπου Ἰεφθαῖ εἰς πρὸς διάκρισιν ὀνομάζεται, ὁμολογοῦμεν ὅτι εἰσὶ τὰ ἀτελεστάτα πάντων σχεδὸν κατὰ τῆ

τὴν τέγνην καὶ τὴν ποιήτην. Εἶναι μὲν δυσχερέστερον τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, ὡς ὑποκείμενον εἰς ἀπάτας τὰς δυσκολίας τῆς ἐπικῆς καὶ λυρικῆς ποιήσεως, ἔπειδὴ καὶ ἐκ τῶν δύο τούτων εἶναι σύνθετον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς τοῦ Καραλή πολὺ μικρὰν γνώσιν τῆς τραγωδίας ἔχει. Διὰ τὸ ποίημα αὐτοῦ οὐδὲν ἕτερον κοινὸν πρὸς τὴν τραγωδίαν ἔχει ἢ τὸ ὄνομα μόνον εἶναι ἄλλως ἀληθῶς ἀπῆθη καὶ ἀυλία θρηνηθῆ τῆς συζύγου τοῦ Καραλή, παντὸς λόγου ἀναξία. Ὁ δὲ Ἰεφθαῖ φαίνεται μὲν ὅτι εἶναι γεγραμμένος κατὰ μίμησιν τῆς τραγικῆς ποιήσεως τοῦ Ἀγγλοῦ Σακσπέρου, καὶ ὡς τοιοῦτο πρῶτον δοκιμῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ ἠδύνατο νὰ τύχῃ ἐπιεικεστέρως κρίσεως, ἀλλ' ἡ ἀπόπειρα αὐτῆ, ὡς τελείως ἡμαρτημένη, εἶναι κριτικῶς ἀπόβλητος. Ἐπειδὴ ἐκτός τῆς ἀγνοίας τῆς γλώσσῆς, ἣν μαρτυροῦσι λέξεις ἀνορθογραφοῦ καὶ σολοικισμοὶ οὐκ ὀλίγοι (ἴ), καταφαίνεται καὶ τῆς μετρικῆς τέγνης ἀγνοία. Εἰς τὴν ἀπειρίαν δὲ ταύτην τῶν πρώτων στοιχείων τοῦ ποιητικοῦ λόγου προστίθενται καὶ πολλὰ ἄλλα ἡμαρτήματα, τὴν ποιητικὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου ἀφορῶντα. Ἐῴρσεις κοινῆ καὶ πρῆξ, περιπέτεια ἀπίθανος, φαντασία χαλαρά καὶ ψυχρὰ, οἱ χαρακτῆρες τῶν προσώπων οὔτε ἐν τῷ πράττειν οὔτε ἐν τῷ λέγειν διακρίνονται, διότι πάντα τὰ πρόσωπα καὶ αὐτὸς ὁ χορὸς τὴν αὐτὴν γλώσσαν λαλοῦσιν. Ἐτι δὲ καὶ ἡ τῶν παύων περιγραφή πάντῃ ἀπίθανος καὶ ἐπὶ τούτοις τὸ λεκτικὸν λίαν ἀσθενὲς καὶ ταπεινόν. Ὡστε καὶ ἡ τραγωδία αὕτη κοινὸν ἔχει πρὸς τὴν τοῦ Ἀγγλοῦ δραματικοῦ μόνον τὸ πλῆθος τῶν προσώπων καὶ σκηνῶν καὶ τοὺς πολλοὺς θανάτους.

Ἐν τοῖς λοιποῖς ἔνδεκα ποιήμασιν ὑπάρχουσι καὶ δύο γεγραμμένα εἰς τὴν κοινὴν καὶ συνήθη τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων γλώσσαν. Τὸ μὲν καλεῖται Βησοπούλα, τὸ δὲ Γάμοι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐκφέρωμεν κρίσιν περὶ αὐτῶν, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ εἴπωμεν, πρὸς γῶσιν καὶ ὀδηγίαν τῶν εἰς συγγραφήν ποιημάτων τοιαύτην γλώσσαν μεταχειριζομένων ποιητῶν, ταῦτα.

Παραδοξὸν εἰς τοὺς κριτὰς φαίνεται ὅτι καὶ νῦν ἐτι υποβάλλονται εἰς τὴν κρίσιν αὐτῶν ποιήματα γεγραμμένα εἰς τὴν κοινὴν καὶ χυδαίαν γλώσσαν, ἐν ᾧ καὶ ὁ ἀθλοθέτης αὐτὸς ἀπερῆθη ἐπανειλημμένως κατὰ τῆς τοιαύτης γλώσσῆς, καὶ οἱ κριταὶ ἄλλοτε ἠρνήθησαν διὰ τὸν λόγον τοῦτον ν' ἀποδώσωσι τὸ βραβεῖον εἰς ποίημα ἐν τῇ δημοτικῇ γλώσσῃ γεγραμμένον, ὅπερ ἦτο πολὺ νῦν κριτέον, καὶ διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ποιητικὰς ἀρετὰς καὶ χάριτας ἡμφιστάθει ὑπὲρ τοῦ βραβεῖου πρὸς ἕτερον ποίημα, ἐφάμιλλόν πως αὐτοῦ κατὰ τὴν ποιητικὴν ἀξίαν, γεγραμμένον δὲ εἰς καθορευομένην γλώσσαν. Δύναται μὲν πᾶς τις νὰ εἴῃ περὶ τῆς ποιητικῆς γλώσσῆς εἰσὸνδηποτε φρονήμα θέλει, καὶ νὰ γράφῃ ποιήματα εἰς ὑποῖον ἰδίωμα ἀρέσκειται, ἀλλὰ παραλογον εἶναι

(*) Ἢς ἡ λέξις φολὴ πανταχοῦ διὰ διπλοῦ λ γρηγομένη, βαθεῖς σκίψις, τύγχις καὶ ἄλλα πολλά.

ἢ ἀναγκάζονται οἱ κριταὶ ν' ἀναγινώσκωσι ποιήματα ἐν τοιαύτῃ γλώσσῃ γεγραμμένα, ὧν ἡ βραβεῖον εἰς βραβεῖον ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ ἀθλοθέτου. Τούτων ἔνεκα δὲν θέλομεν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τοῦ λοιποῦ τὰ εἰς τὴν χυδαίαν γλώσσαν γεγραμμένα ποιήματα.

Τὸ πρῶτον τῶν δύο τούτων ποιημάτων, Οἱ Γάμοι τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἶναι μὲ σκανίαν ἀληθῶς φιλοκαλίαν καὶ πολλὴν χάριν γεγραμμένον. Πράγματα τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀλεξάνδρου, κοινὰ καὶ γνωστότατα, κοσμῶν μὲ σκανίαν καὶ αὐτῷ ἰδιόζουσαν τέγνην διὰ τοῦ ἐνδύματος τῆς κοινῆς τοῦ λαοῦ γλώσσῃς ὁ φιλόκαλος ποιητὴς, παρουσιάζει ὡς νέα καὶ πρωτοφανῆ ὧν ἡ ἀνάγνωσις κηλεῖ θαυμασίως τὴν ἀκοὴν καὶ ἠδύνην οὐκ ὀλίγων τῶν διανοίαν. Εἰς παράδειγμα τοῦ λόγου ἔστω αὐτῆ ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος.

Στὰ Σούσα γάμοι γίνονται, μύρια βροῦν παιγίδια, Παῖζον φλογέρας τεγνητὰς, λύραις, χρυσοῦ κισθῆρα, Σῦνι καὶ ὁ τραγοῦσιστὴς τὴν εὐμορφίαν τῆς, Πολλὰς φωνὰς τραγοῦσιστῶν, φωνὴν ἁμοιβῶν μίαν. Μίτρα τοὺς εὐμορροῦς γαρβροῦσι περὸν τοὺς ἐνεμένια Ἀπὸ Μακεδονίσεως μητρίεσ γεννημένα.

Ἄλλ' εἰς τὰς ἀρετὰς ταύτας τοῦ λεκτικοῦ ἀναμιγνύονται τινὰ τῆς ποιητικῆς τέγνης ἡμαρτήματα, ἅπερ καθιστῶσι τὸ ποίημα σύνθετον ἐξ ἑτεροειδῶν στοιχείων καὶ ὡς τοιαῦτα ἀφοροῦσι πολὺ τῆς ἀξίας, ἢ ἡ τοῦ ποιητοῦ τέγνη περιπέτεια αὐτῷ. Τὰ ἡμαρτήματα ταῦτα ἀφοροῦσι τὴν σύνθεσιν τοῦ ποιήματος, καὶ ἀντιμάχονται εἰς τὸ ἀρμόζον καὶ τὸ εἰκόσ.

Μετὰ τὸ προοίμιον λαμβάνουσι οἱ νεόνυμφοι πάντες καὶ ὁ Ἀλεξάνδρος κύπελλα εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἀνίστανται ἵνα αἰτήσωσιν εὐχόμενοι παρὰ τῶν θεῶν χάριν καὶ μεγαλεῖα. Πρὸς τοῦτο ἐκφέρει ὁ Ἀλεξάνδρος τοὺς πρώτους τῆς εὐχῆς δέκα στίχους λίαν καταλλήλους, πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ ὠραίους, ἀλλὰ μετ' αὐτοὺς προσθέτει μικρὰν διήγησιν τοῦ κατὰ τὸν Περσῶν πολέμου, καὶ ἀριμει τὰς ἀνδραγαθίας καὶ τοὺς πόνους αὐτοῦ τε καὶ τῶν Μακεδόνων. Πάντα ταῦτα κατ' ἐκείνην μὲν εἰσι καλά, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν ἄμεσον σγῆσιν πρὸς τοὺς γάμους δὲν ἔχουσιν, ὁμοιότητά δὲ πρὸς τοὺς ἐπιδεικτικὸς λόγους, ὅς νῦν εἰς προσόσεις συνβιβάζουσι νὰ ἐκφωνῶσιν οἱ συμποσιάζοντες.

Μετὰ τοῦτο ἔπονται ἐν τέλει τῆς εὐχῆς 25 στίχοι προσφωδῶς εἰκονίζοντες τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ οἰκείαι γαμικῆς τελετῆς, ἐν εἰς ἀξίαι σημεῖωσεις καὶ οἱ δύο αὐτοὶ περὶ Σπαρτιατῶν στίχοι.

Οἱ Ἀθηναῖοι σ' τὰ θίστρα νὰ μῆς πανηγυρίζουν, Νὰ κλήθῃ φθόνος τὴν ψυχὴν τοῦ φανεροῦ Σπαρτιατῆ. Ταῖς πικροδάρνας του ἂ, παρῆ σ' τὴν ποιεῖν ἑῴρτα, δι' ὧν περιφρονεῖ οὕτως αὐτὸς ὁ ἦρας, διότι μόνον εἰς ἀπάντων τῶν Ἑλλήων δὲν ἀνεκλήρωσαν αὐτὸν στρατηγὸν τῆ: Ἑλλάδος κατὰ τῶν Περσῶν. Μετὰ τούτους ἔπονται οἱ ἐτι καλλιτέροις τοῦ Ἰμεναίου στίχοι, ὧν ἡ χάρις οὐδόπως ὑπολείπεται τῆς τοῦ ἄματος τοῦ Κατούλλου ἢ τοῦ Ἑλληνος ποιητοῦ, ἐν ὃ Ἰωμαῖος οὕτως ἐμιμήθη ἐν τῷ ἐπιμαλακίῳ τοῦ Πηλέως καὶ τῆς

Θέτιδος, ἔπερ κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν ὑπόκει-
ται εἰς τὰς αὐτὰς τῆς συνθέσεως ἑλλείψεις·

Ἐρχίζουσι οἱ κάλυφασι τοῦ γάμου τὰ τραγῳδία·
Ἐρωτὰ πῶς τῆς τροφῆς εἰς νέων καρδιαῖς μαράνεις
Διὰ μαυρομμάτις καὶ ξανθοῖς γίνεις περιδοσίου πόθου·
Ἐρωτὰ, πλῆγῳσι τοὺς νέους διὰ τὰ εὐμορρα κοράσια.
Ἰμένα, τὴν λαμπρὰ σου φλόγα πυρὴ ἀναψὲς τὴν.
Θιῶτος λύπης τὴν γῆν, ἄλλης νεκροῦς γαμίσει,
Μητέρες μαυρολόγησαν σ' τὰ λείψανα τῶν τέλων·
Σάρκεις ἠρώων χόρτασαν οἱ ἀετοὶ σ' τοὺς κάμπους.
Ἰμένα, τὴν χροὴ ἢ κόσμος μετ' ὅπως σου.
Ἡ χρησιμότης τῶν Δελφῶν ἀνιθὴν ἐφάνη,
Δὲν θέλει, θεοιλία μου, ν' ἀναβῆ εἰς τὸ θροῖ τῆς·
Δὲν εἶναι ἡμέρα σὺ ἔλαγε, καλοῦς χρῆσμοῦς νὰ δώσω
Ἄπ' τὰ μαλλία τὴν ἔσπερος διὰ νὰ χρῆσιμοδοτήσῃ·
Εἶπα, παιδί μου, ἀνίητος, ἢ μάνισσα φωνάζει.
Φθάνει μου τοῦτος ὁ χρῆσμος, μητέρα μου, τῆς λέγεις
Στερηθεῖς, θάλασσης νίκης, τὴν ἀστραπὴν ὁμοιάσεις,
Ὁ δίας εἰς τὸν αὐρανόν, καὶ σὺ τῆς γῆς κυριάρχη.
Νέους τὰ φρόδια τὰ ξυθὰ, σὶ τρέμει ἢ οἰκουμένη.
Πῆ Διὸς ἡμέρας τῆς φλόγας τοῦ πολέμου·
Ἄς κοιμηθῆ σ' τὴν ὄψη σου ἢ λάμπει τοῦ σπαθίου σου.
Ἰμένα, μὴν ἢ λάμπει σου τὸν κόσμον νὰ φωτίσῃ.
Ἄνοιξι μετ' ἀρδύνα τῆς βοδοπεριχυμένη,
Τὴ καλοκαίρι τὸ εὐμορρα μετ' ὅπως γλυκαῖς καρπούς του
Εἶναι, ὦ βασιλέ μου, εἰκόνα τῆς ψυχῆς σου.
Θυμῆσου δεῖν ἔπεισαν ἀχμῆλατις σ' τὴν μάχη
Κόραις, μητέρα, σὺ γυροῦ τοῦ Πέρσου βασιλέως.
Ἄκουσεν ἢ βασίλισσα, ὁ ἄνδρας τῆς φρονήτης,
Τὴ βίβη τὸ δαξίρι του καὶ τὴν χλαμύδα του εἶδε.
Σχίζει τὸ φράδι τῆς πρῆσωπο, τὰ στήθη τὰ χιοδάτα,
Θυμολογεῖ ἢ πνευθεῖ, ἀργολογοῦν ἢ κόραις.
Ἄκουσας, βασίλει μου, τῶν γυναικῶν τὸ κλάμα,
Σ' ἔπηρε λύπη καὶ ἔπρεξες μετ' ὅπως ὀπλαρχηγός σου·
Τὰ ἔργα τῆς ἠχολόγησαν καὶ πολεμάρχους εἶδον
Ἡ ὀρραναῖς ἐνώμιον ὥρα θανάτου εἶναι.
Φιλοῦνται κ' ἀγκαλιζόνται μητέρα μετ' ὅπως κόραις.
Πέτρουν εἰς τὰ παδῆρα σου καὶ τὰ φίλων μετ' ὅπως δάκρυα·
Μῆδε ἡμερδς, παρακαλοῦν, ζῶντι νὰ μᾶς χάρισης
Νὰ ἀφώμεν τὸ λείψανον τοῦ βασιλέως Δαρείου·
Ἐπειτα δόσε θάνατον σ' ἀνικητῆς ὀποῖσαι.
Ἡ ἀρηγορῶνας τῆς μιλίτις, μ' ἐκείνας συνδεκρῶζει·
Ὁ Δάριος ζῆ, μὴν κλέιτε, ζῆ καὶ θὰ τὸν ἰδῆτε.
Ἄν ἀδελφὸν θὰ τὸν δεχθῶ, ἀν' ἔλθῃ εἰς ἐμένα.
Ἡ κόραις του εἶναι κόραις μου, θάνατον μὴ φοβίσηθε,
Ἡ μῆνα καὶ σὺμβία του μητέρα καὶ ἀδελφὴ μου.
Ἰμένα, τὴν λαμπρὰ σου, φλόγα πυρὴ ἀναψὲς τὴν,
Κάψαι τὰς λόπαις τῆς παλῆρας, φέρε χαρὰ σ' τὸν κόσμον
καὶ οἱ ἀραιότεροι πάντων οὗτοι·

Μετὰ τούτους τοὺς ἀρίστους κατὰ πάντα λόγον
στίχους, ἐνθα ἐπεριμένε τις τὸ τέλος τοῦ ποιήμα-
τος, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον ὁ ποιητῆς νὰ προσθέσῃ
καὶ ἄλλους, ἵνα συμμιξῆ, ὡς εἰκάζομεν, τὴν λύπην
μετὰ τῆς χαρᾶς, ὅπως καὶ ἐν τῇ φύσει συνήθως ἐπα-
ταῖ ἢ μία μετὰ τὴν ἑτέραν, ὡς ἄμεσος ἀπολόουθος·

συνάμα δὲ ἵνα παρεμβάλῃ καὶ ἰδέας ὑψηλὰς περὶ
ὀρρακειᾶς. Καὶ τοῦτο μὲν ὀρθὸν καὶ κολόν· ἀλλ' ὁ
ποιητῆς κατ' ἴδιον καὶ περιεργον τρόπον ἐκτελεῖ
αὐτό. Πῶς δ' ὑπόκειται ἢ φαντασία αὐτοῦ ἐνταῦθα,
Ἄδοξου τοῦ Ἰμενίου ποιεῖ διακρύβοντα τὴν Ἀλέ-
ξανδρον, ἀναβιβάζει αὐτὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, δίδει
εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὸν κεραυτὸν, παρουσιάζει εἰς αὐ-
τὸν διὰ λίαν τολμηροῦ καὶ ἄλλως ἀσυγχωρήτου ἰ-
σως ἀναχρονισμοῦ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην πρῶ-
τον μὲν νέον, εἶτα δὲ εἰς ὑπέργηρον ἰεῖα μετα-
μορφούμενον, καὶ ἀποκαλύπτοντα τὰ μετὰ τὴν Ἀ-
λέξανδρον συμβεβηκότα εἰς αὐτὸν καὶ τὸν οἶκόν
του, καὶ καταχθύντα τὴν γῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ
καὶ τῆς τριαδικῆς θεότητος, καὶ προλέγοντα τὴν
ἐλευσιν τοῦ Σατῆρος καὶ τὴν τούτου ἀρχὴν ἐπὶ τῆς
γῆς ὡς διαδόχου αὐτοῦ, καὶ τέλος ἀποχαιρετῶντα
αὐτὸν διὰ τοῦ στίχου τούτου·

Χαῖρε σ' τὴν νεκρανίστασιν πάλαι θά ἰδωθούμεν!
Ἐπὶ δὲ τούτοις παριστᾷ ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου
καὶ τὴν εἰκόνα τῆς μελλούσης κρίσεως ἐν τοῖς
στίχοις·

Λείψανα ἀπὸ τὰ μνήματα, ψυχᾶς ἐμφανισθεῖς,
Εἶναι ἡμέρα κρίσεως, δευτέρα παρουσία,
Ἐρχεται ἢ λόγος τοῦ Θεοῦ τὴν πλάσιν νὰ δικάσῃ,
Ὁ λόγος, ποῦ ἐνσπρῶθηκε σ' ἀμύλητη παρήνα.
καὶ τέλος ἀποδητήκει ὁ Ἰβρος μετὰ δύο ἔτη, ποιῶν
πρὸ τοῦ θανάτου ἐπὶ τοῦ στήθους ἀγνωστὰ τινα
τοῖς παρεστῶσι σημεῖα, δι' ὧν ἐμφαίνει τὸν σταυ-
ρόν. Ἀποθανόντα δὲ ὀνομάζει αὐτὸν ὁ ποιητῆς ἐν
τέλει τοῦ ποιήματος ἅγιον ἐν τούτοις τοῖς στίχοις.
Κίεταται ἄριστος νεκρὸς σ' τὸ σπῆμα τοῦ θανάτου,
Σ' τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ τάφος του, καὶ τὸν θεὸ ἢ ψυχὴ του
Ἐπειδὴ ὅμως τὸ τῶν γάμων ποιήμα, μ' ὅλα
αὐτὰ τὰ ἐπεισόδια καὶ τὰς παρεμβάσεις δὲν πληροῖ
500 στίχους, ἔσους ὁ ἀγωνοθέτης ἀπαιτεῖ παρὰ
τῶν ἀγωνιζομένων ποιητῶν, ἔκρινε καλὸν ὁ ποιη-
τῆς νὰ προσθέσῃ καὶ εἰς 210 στίχους, δέξασιν
πρὸς τὸν Ἰψίστον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐπιγρά-
φει αὐτὴν ὁ ποιητῆς· ἐνθα καταφαίνεται τὸ ἀκραί-
φνός ὑπὲρ πατρίδος αἰσθημα καὶ ἢ περὶ Χριστιανι-
κῶν κοινωνιῶν ὀρθὴ κρίσις αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα
ἀναμιγνύει πράγματα πολλὰ καὶ διάφορα, μικρὰν
ἢ οὐδεμίαν εἰς δέξασιν ἀναφορὰν ἔχοντα, ὅπερ καὶ
αὐτὸς κατανοήσας, λέγει πού τῆς δεήσεως·

Ὅπως μοῦ ἔρχεται ἡμιθῶ.
Ἄλλ' ἢ ὁμολογία αὐτὴ οὐδόπως, νομίζομεν, δικαιο-
λογεῖ τοῦ ποιήματος τὴν πλημμελεῖ ἀνύθεσιν, ἢν
ἠφείλεν ὁ ποιητῆς ν' ἀποφύγῃ· διότι πᾶν καλλι-
τεχνικὸν ἔργον, καὶ τοιοῦτον εἶναι ἢ πρέπει νὰ ἦ-
ναι βεβαίως, καὶ τὸ καταβαῖνον εἰς τὸν περὶ ἀρι-
στείου ἀγῶνα ποιήμα, ὀφείλει νὰ τηρῇ τοὺς κανό-
νας, οὓς ὁ Πλάτων προλαβὼν ἐξέθεκεν ἐν τῷ Φαί-
δρῳ (σελ. 214.) λέγων·

« Δεῖ πάντα λόγον ὡς περ ζῶον συνσταίνει, σώ-
μα τι ἔχοντα αὐτὸν αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἀκέφαλον εἶ-
ναι μήτε ἄπουν, ἀλλὰ μέσα τε ἔχειν καὶ ἄκρα,
π ρ ε π ο ν τ α ἀ λ λ ῆ λ ο ι ε ς κ α ἰ τ ῶ ὄ λ ω ψ ε-
γραμμένα » .

Τούτων δ' ὀλιγορήσας, ὑπέπεσεν εἰς ἀμάρτημα,
ἔπερ ὁ Ὀράτιος ἐν τῇ ποιητικῇ τέχνῃ συμβουλεύει
τοὺς ποιητὰς ν' ἀποφεύγασιν, παραγγέλλων καὶ οὗ-
τος σύμφωνα τῷ Πλάτωνι

Denique, sis quidvis simplex daptatari ei unum.
Ἄνωμαλίας τινὰς τοῦ λεκτικοῦ, εἶαν ἀποστρο-
φᾶς φωνηέντων πρὸ συμφώνων, παρατυπιζομένους κυ-
ρίων ὀνομάτων τοῦ μέτρου χάριν, ἔτι δὲ ὀλίγας ξε-
νικὰς καὶ βαρβάρους λέξεις καὶ τινὰς τῆς ἀρχαίας
ἀσυνήθεις εἰς τὴν δημόδιον γλῶσσαν, παραλείπομεν.
Τὸ ἕτερον εἰς χυδαίαν γλῶσσαν ποιήμα ἢ Β ο
σ κ ο π ο ὕ λ α, ὑπολείπεται πολὺ τῆς χάριτος
τούτου, εἰ καὶ αὐτὸ ἔχει τινὰς ἀρετὰς. Ἐπειδὴ
καὶ πολλὰς ποιητικὰς φράσεις ἔχει, καὶ εἰκόνας ἐ-
πιτυχεῖς, καὶ ἀφέλειαν λόγου φυσικὴν καὶ ἀρμό-
ζουσαν δοσασκπούλα. Ἀλλὰ δὲν τηρεῖ μέτρον ἐν τοῖς
λόγοις· αἱ διηγήσεις εἰσι λίαν μακρᾶι καὶ αἱ ταυ-
τολογίαι ἀφόρηται. Ἐτι δὲ καὶ ἢ οἰκονομία τοῦ
ὄλου οὐχὶ ἀσφῆς, καὶ ἢ ἐμφάνεις τῶν προσώπων
ἀπίθανος, καὶ ἢ ἀνάγνωσις τῶν στίχων δύσκολος
πολλαχῶς διὰ τὴν τραχύτητα τῆς γλώσσης καὶ τὸ
πλῆθος τῶν συνιζήσεων καὶ ἀποκοπῶν καὶ ἀποστρο-
φῶν τῶν φωνηέντων καὶ πρὸ συμφώνων ἐτι.

Πρὸς ἀποφυγὴν εἰς τὸ μέλλον ἄλλου ἀτόπου ποι-
εῖμεν λόγον καὶ τινος ποιήματος ἢ μέλλον γυμνά-
σματος, Ν ε σ ὁ τ η τ ο ς ἄ ν θ η ἐπιγραφόμενον,
περὶ οὗ ἄλλως οὐδέ τις λόγος ἤθελε γένηται ἐν κρίσει
ποιημάτων περὶ τοῦ ἀριστείου κρινόμενον. Ὁ ποι-
ητῆς τούτου ὁμολογεῖ πρὸς τοὺς κριτὰς ἐν τέλει
τῶν ποιημάτων του, ὅτι ταῦτα ἀπέχουσιν ἀπὸ
τῆς ποιητικῆς δάφνης ὅσον ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν,
καὶ τὴν ὁμολογίαν του ταύτην βεβαίως ἢ εἰς τὸ
ποιητικὸν πνεῦμα ὠδή του, ἵνα μὴ ἀναζητήσωμεν ἄλ-
λαχοῦ ἀποδείξεις.

Τὸν περιβόλον τοῦ βίου μετ' ἑνὶ ἀποσπασμῷ
καὶ μετ' ἑνὶ ἐντροπῆς τῆς ἡμέρας μας ἀσφῆσαι·
Εἶσαι δύναιμι ἀγία πού πυρκαϊᾶς ἀνάπτει·
Καὶ τὰ σύμπαντα φωτίζει.
Ἐρωμένη σου σὺ ἔχεις τὴν βασίλισσαν τοῦ σκότους,
Πότ' ἀτέρμον γαλήνην, πῶς φρικαλέως πρότους,
Τὴ ἀθῆρα πελάγη καὶ ὡς αἶρα διαβαίνει.
Καὶ εἰς τ' ἀπειρον πανάσαι.
Πότε πάλιν καθῶ, λῆος εἰς τὴν ἔκστασιν σου μείνει,
Καὶ θαρρῶ ὅτι κοιμᾶσαι.
Εἰς τὸν ὀρόνον τοῦ Ἰψίστου παρσούδης ἀνακτεῖσαι,
Καὶ κρημνίζουσι εὐθῆς ἀπὸ ἀχανεῖς ἐκατάσαι
Εἰς τοὺς κήλους τῆς Ὀλίτασαι.
Τὸ ἀπείρατον τῆς ὄλης βασιλείας σου θαυμάζω,
Καὶ πολίτης σου νὰ γίνω κατ' ἡμέραν κοπιέζω.

Καθυποβάλλων δ' αὐτὰ ὁ ποιητῆς εἰς τὸν ἀγῶνα
ἐπικαλεῖται αὐτῆσαν τὴν ἐπίκρισιν, ὅπως διορ-
θῶσῃ τὰ σφάλματα καὶ ἑλλείψεις του. Ἐπεινούμεν
τὴν μετροφορῶσιν καὶ φιλομάθειαν· ἀλλ' ἄκαιρον
νομίζομεν νὰ ἐπιθέσωμεν νῦν τοὺς τῆς γραμματικῆς
καὶ λογικῆς κανόνας, εἰς οὓς ἀντιβαίνουσι τὰ γυ-
μνάσματα αὐτοῦ. Ἀρεαὶ δὲ εἰπωμεν αὐτῶ καὶ τοῖς
ὁμοίους τούτου ποιηταῖς τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος βηθέν
ἐν Φαίδρῳ (σελ. 269).

Εἰ μὲν σοὶ ὑπάρχει φύσει ποιητικῶ εἶναι, ἔση
ποιητῆς ἐλλόγιμος, προσλαβὼν ἐπιστήμην τε καὶ

μελέτην· ὅτου δ' ἂν ἐλλίπης τούτων, ταύτη ἀτα-
λῆς ἔση.

Καὶ τὸ τοῦ Ὀρατίου ἐν τῇ ποιητικῇ τέχνῃ σιχ' 38.

Sumite materiam vestris, qui scribitis, neq̄ in
Viribus, et veritate disti, quid forte recusat,
Quid valeant humeri.

Μετὰ τούτου ἔπονται τὰ κρεῖττονα κατὰ τε τὴν
γλῶσσαν καὶ τὴν ποιήσιν πέντε ταῦτα ποιήματα·
1) τὰ νεανικὰ ἀθύρματα, 2) αἱ ἱστορικαὶ ποιή-
σεις, 3) ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ μυθιστορικῶ ποιή-
ματος ὁ Φιλῶρος, 4) ἢ Πατρὶς καὶ ὁ Ἐρως καὶ 5)
τὸ Κράμα γολῆς καὶ μέλιτος ἢ αἱ ἀδελφαὶ Ἰουλία
καὶ Ἄνω.

Τούτων τὰ Ν ε α ν ι κ ἄ θ ὄ ρ μ α τ α εἶναι
συλλογὴ ἀσμάτων διαφόρων εἰς ποικίλα μέτρα πε-
ποιημένων. Τὸ λεκτικὸν αὐτῶν ἰκανῶς κεκοσμημέ-
νον, οὐχὶ ἐλευθερον ὅμως γραμματικῶν ἀμαρτημά-
των. Ἡ ποιήσις μονότονος καὶ πᾶν σχεῖνοντενῆς.
Αἱ αὐταὶ ἰδέαι ἐπαναλαμβάνονται πολλακίς ἄλλαις
λέξεσιν ἢ εἰς τὸ αὐτὸ ἢ εἰς ἄλλα ἄσματα. Ἰπὲρ-
χουσιν ὅμως καὶ τινὰ ἐπιτυχεῖ. Τοιοῦτον εἶναι τὸ
εἰς ἔαρ.

Καὶ πάλιν ἐπανέρχεται μετ' ἀνομόρον πόδα,
Ἢ ἔαρ, τοῦ ἐνιαυτοῦ χαρίεσσα νέτης·
Καὶ πάλιν ἐπανέρχονται ἢ τέρψις καὶ ἢ φαιδρότης,
Ἢ χλῆς καὶ τὰ ῥόδα.

—o—
Ἐπὶ τῆς πεύκης ἢ τρυγῶν τὴν ἑλευσίν σου ψάλλει
Κ' ἐπὶ τῶν χέρτων ὁ βοσκὴς τὰ ἀπειρά σου κάλλι,
Κ' ἐν τῷ τὰ πρόβατά του
Σμυρῶσι, τὰ ἑσπῆρα ῥυθμίζει ἔσπῆρά του.

—o—
Εἰς δόση καὶ λαφύρια, εἰς κήπους καὶ ἀθῶνας
Παντοῦ, παντοῦ τοῦ ἔρωτος ἀκούεται ἢ γλῶσσαι,
Κ' ἢ ποιμαῖς γελῶσαι
Συλλέγει ἄθῃ ἄροσπῆ εἰς τοὺς τερπνοὺς λειμώνας.

—o—
Ἐξέπνευσε καρδία μου, νεανικὴ καρδία.
Ἀνέλαθε ὡς ἄλλοτε τὸ πῆρ σου φαντασία·
Φυῖ ὡς καλῶ ματαίως·
Ἄπῆται πλέον δι' ἐμὲ ὁ χρόνος ὁ ὠραῖος.

—o—
Τὸ ἔαρ ἐπανέρχεται, τοῦ ἔαρος ἢ ὄρα,
Ἀλλὰ δὲν ἐπανέρχονται αἱ ἐτυχεῖς μου τῶρα
Ἡμέραι τῶν πρώτων·
Ἡμέραι ἀνεπίστροφου τῶν χρόνων μου τῶν πρώτων.

—o—
Ὅτι τῶρα τῶν τρικυμιῶν ὁ βρυχηθὸς μ' ἠδύνη·
Ἡ θυελλὰ, αἱ λαίλαπες, εἰκόνας τῆς ψυχῆς μου,
Ἐπέψεις προσφιλεῖς μου.
Δὲν ἦλθαν, ὅζ' ἢ ἀνοίξῃς ἀπὸ λείπει ἐκείνη.

Ἐτι δὲ καὶ τὸ Ἀνακρεοντικῆς χάριτος μετέχον
τούτου ἀπόσπασμα.

Ἡ δρόσος ἦδη ἔλουεν ἐν ῥόδον ὀρραμένον·
Διὰ καλὴν παρθένον·
Ἡ δρόσος πλὴν ἐδάρυεν τὸν κάλυκα καὶ κλίει
τὴν ἐρυθρὰν του κεφαλῆν. τὴν χεῖρα τίς θὰ τείνη
τὸ ῥόδον νὰ ἐγείρη;
Ὁ ζέφυρος ἐπέρασε μετὰ τὰ πτερὰ του πλήρη
Ἄερος καὶ ἐκλόνησε τὸ ῥόδον εἰς τὸν κλάων,

Καὶ ἐκ τοῦ ῥόδου ἔπασε θυὰς σιλιπνῶν σταγόνων,
 Δάκρυ εὐαισιθίας.
 Νεὶ δρέψω αὐτὸ ἔστρεψα ἐν μέσῳ τῆς πρώτης,
 Καὶ πρόθυμον ἔζήτησα τὴν ὀπαλὴν μου χεῖρα,
 Πλὴν μέλισσα κρυμμένη
 Τὸν προταθέντα δάκρυλον θανάσιμα τιτράνισαι,
 Ἐγέλασεν ἡ Μοῖρα.
 Ἄλλ' ἢ πρώτη ἔφυγε τὸ ῥόδον ἰμαρδύθη.
 Ἡ πρώτη κρηθρμία μου τελείως ἐψυχράθη.
 Ἐλ τὴν ἡ καρδία μου
 Μῖσαι ἀντί τὰ χαίρεται τὰ ῥόδα καὶ τὰ ἴα

Τὸ πρῶτον τῶν τεσσάρων ποιημάτων τῶν Ἰστω-
 ρικῶν ποιησέων ὑπόθεσιν ἔχει τὴν ἐν ἀρχῇ
 τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τοῦ Πέτρου Μανρομιχάλη
 εἰς Τρίπολιν πρὸς τοῦ Τούρκου ἀποστολῆν τοῦ
 υἱοῦ του ὡς δμήρου, καὶ εἶναι γεγραμμένον εἰς
 γλώσσαν καλὴν. Ἀλλὰ τὸ προοίμιον αὐτοῦ εἶναι
 πλέον ἐκτεταμένον ἢ ὅλη ἡ ὑπόθεσις, καὶ τοσοῦτον
 ἐξωγαμμένον διὰ τῶν πολλῶν ἀπορηματικῶν ἐρω-
 τήσεων πρὸς τὸν Εὐρώταν, ὥστε ὁ ἀναγνώστης πε-
 ριμένει μέγα τι καὶ ἐκτακτὸν ἄλλ' ἢ μακρὰ αὐτοῦ
 προσδοκία ἐξαπατᾶται ἐν τέλει, καὶ αὐτὸς μὴ ἐέ-
 λων ἐνθυμεῖται τὸ τῆς γνωστῆς παροιμίας « Ἴδου-
 ναι ἄρος, εἶτα μὴν ἀπέτεκεν ». Non summi ex
 fulgore, sed ex fumo dare lucem ἀπαίτει παρά
 τοῦ ποιητοῦ ἡ ποιητικὴ τέχνη τοῦ Ὁρακίου ἐν
 στίχῳ 143. Ἀγνοοῦμεν ἐτι πρὸς τίνα σκοπὸν ὁ πα-
 τὴρ μετὰ τοῦ υἱοῦ ἔπρεπε νὰ ἐλλώτιν εἰς τὸν Εὐ-
 ρώταν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ νὰ συνδιαλεχθῶσι καὶ ἀπο-
 χωρισθῶσιν. Ἴσως χάριν τοῦ μακροῦ προοιμίου.

Εἰς τὸ δ' καὶ τελευταῖον ποίημα τῶν ἱστορικῶν
 τούτων ποιήσεων, ὅπερ ἐπιγράφεται ἡ ἀγαθὴ ἢ
 μὴ τῆρ, καὶ ὑπόθεσιν ἔχει τὴν ἀνατροπὴν τῶν
 δύο ταύτης τέκνων, εἰρησσομεν στίχους τινὰς με-
 ἀρέλειαν γεγραμμένους. Τὸ ὅλον ὅμως, ὡς διδα-
 κτικὸν μάλιστα ποίημα, εἶναι χαλαρὸν, καὶ ἡ περὶ
 τοῦ σκοποῦ τῶν πέντε αἰσθητικῶν διδασκαλία, ἡ
 περὶ ἀργίας καὶ ἐργασίας, καὶ ἡ περὶ ψυχικῆς καὶ
 σωματικῆς ἀτελείας τοῦ ἀνθρώπου φιλοσοφικὴ θεω-
 ρία ὑπερβαίνουσι τῆν κατάλληλιν παιδίων, ὧν τὸ ἐν
 ὑποτίτταται 5, τὸ ἕτερον 7 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν. Ἡ
 στιχοποιία ὅμως καὶ ἡ γλώσσα εἶναι ἐλευθέρως
 ἀμαρτημάτων. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ποίημα τοῦτο προ-
 ῆλθεν ἐκ καλῶν Κυρίως, ὡς ἡ πρὸς τοῦς κριτὰς
 ἀνόνημος ἐπιστολὴ λέγει, χαίρομεν ὅτι εἰς τὴν ποιη-
 τικὴν ἀνοδοδὸσιν τῆς ΚΒ' Μαρτίου.

Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ φλώρου ἀ-
 νήκουσιν, ὡς ὁ ποιητὴς λέγει ἐν τῷ προλόγῳ, εἰς
 6000 στίχων ποίημα, ἐξ ὧν ὑποβάλλει εἰς κρίσιν
 τοῦς ἐτοίμους, 500 περίπου, ἀσποπῶν αὐτοῦ; ἐκ
 πολλῶν ἀσμάτων. Τὸ πλεῖστον τούτων εἶναι μονο-
 δικά καὶ θεήνοι, ἐν οἷς δεκνύσεται φιλοκαλία περὶ
 τὴν γλώσσαν καὶ τὸ μέτρον. Ἐν τισὶ στροφαῖς
 ἀπαντᾶται καὶ αἰσθητικὸς λεπτότης, καὶ ἰδεῶν
 ἀνάπτυξις περιεργος, καὶ πόθους σφοδρότης οὐ μι-
 κρὰ ἐν ποιητῇ νεανίᾳ 17 ἐτῶν, ἐτι ἐκπαιδευμένῳ,

κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀ-
 ἔσματος:

Αἰκαπετίτης τὰς νευρὰς τῆς λύρας νὸ ἔγγιστο
 Τολμῶ, καὶ ἡ καρδία μου παλμοὺς θαλάσσης πέλλει.
 Ἄλλ' ἂν θαλῆσω τὸν ζυγὸν τοῦ Φοῖβου ἄποσισω,
 Σιγῶσι μὲν τὰ χεῖλη μου, πλὴν ἡ ψυχὴ μου ψάλλει,

ἐνθα ὁ τελευταῖος στίχος εἶναι λίαν ἐπιτυχής. Καὶ
 εἰς ἄλλας λυρικός στροφὰς ἀπαντῶμεν καλοὺς στί-
 χους. Ἐἰς τούτους τοῦ ἀ-ἔσματος.

Δεῖται με πάλιν, θάλασσα, εἰς τὰ ὕγρα σου στέρνα,
 Καὶ τὸ θρηνημένον σκάφος μου, εἰς σοὶ φανῆ, κυβήρνα
 Ἡρδελίον μου μόνον.
 Τί πρὸς ἐμὲ, ἢ ἀβυκτα, ἢ εὐραυδα, ἢ σάλλος;
 Ὅταν ἐγὼ ἔμμι χερσίων, τίς ὀδηγῶ; μου ἄλλος
 Καλλίον τῶν χειμόνων;
 Πελᾶγγ μ' ἔπρος μέναιτε τοσοῦτον κἄν ταχέως;
 Δεχθῆτέ με καὶ ἡ ζῆρὰ μὲ φέρεται τραχέως,
 Ὡ μόνον μου πρῶτάται!
 Ὡς κῦμα σας, πλανάτε με, ὡς κῦμα Παῦ ὑπάγα
 Τὸ φύλλον ἔριονῆσατε, ὕμας αὐτὰ, πελάγγ.
 Ἐμὲ... μὴν ἐρωτᾶτε.

Ἰπάρχουσιν ὅμως καὶ πολλὰ κατ' ἔνομιαν ἡμαρ-
 τημένα ἢ ἀκκτάληπτα, ὧν ἡ διόρθωσις πρέπει νὰ
 γεινῆ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ καὶ ἀ-
 ναθεωρήσει τοῦ ὅλου ποιήματος.

Πλείονος λόγου ἐδέοντο τὰ δύο ἄλλα ποίηματα,
 τὸ Κρᾶμα χολῆς καὶ μέλιτος καὶ
 τὸ Πατρίε καὶ Ἐρωε. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ
 πρῶτον τούτων εἶναι ἀτελές, ὡς μὴ προφθάσαντος
 τοῦ ποιητοῦ νὰ προσθέσῃ καὶ τὰ ἐλλείποντα τρι-
 ἄσματα ἐκ τῶν ἑνδεκα, ἐξ ὧν συνίσταται τὸ ὅλον
 ἔπος, καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τέλει τοῦ ἰδίου ποιήματος
 λέγει, ὑποδεικνύων αὐτὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ποιήματος
 ἐν τούτοις: « Δύο μνηῶν νύκτες (καθότι αἱ ἡμέραι
 ὀλόκληροι ἄλλοθι ἐδαπανῶντο) δὲν ἦσαν ἀρκούσαι
 πρὸς περιεπεμπμένην περιεσσει τοῦ ἔργου, ὁ ἀνε-
 παισθήτως πῶς ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτωσιν. Διὰ δὲ
 τὴν ἔλλειψιν τοῦ χρόνου ἐχρητάμην τῷ ἐξαμέτρῳ.
 Ἄν δὲ περὶ τοὺς τονισμοὺς τῶν ἄρσεων καὶ τὴν
 διάταξιν τῆς ὕλης μ' εὔρητέ που ἀμαρτάνοντα,
 ἢ σχοινοτενεῖς ἀναγνῶτε περιγραφὰς καὶ εἰκόνας,
 ἢ ἐπαναλήψεις ἰδεῶν καὶ φράσεων, ἀπόδοτε ταῦτα
 μᾶλλον εἰς τὴν τοῦ χρόνου ἔλλειψιν ἢ τούτων
 ἕνεκα παραλείπομεν νῦν τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ὅπως
 ἐπεξεργασθεῖς καθυποβάλλῃ αὐτὸ τελείον καὶ ἐπι-
 διορθωμένον εἰς ἄλλον ἀγῶνα.

Τὸ δεύτερον, ἦτοι ἡ Πατρίε καὶ ὁ Ἐρωε, εἶναι τέ-
 λειον καὶ ἱκανῶς ἐκτεταμένον ἔπος, ἐπειδὴ πληροὶ
 1000 στίχους ἐξαμέτρους. Ἀλλὰ τί νὰ εἰπώμεν
 περὶ αὐτοῦ; Ἄν ὁ ποιητὴς ἐν δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ
 ἐπιδιορθώσῃ συνέστελλε τὸ πλῆθος τῶν στίχων εἰς
 τὸ ἡμῖσι, ἀφαιρῶν πρῶτον μὲν μέγα μέρος τῶν
 πολλῶν εἰκόνων, ἃς ἀφθῶνως ἐκλήτεων πρὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν τοῦ θεατοῦ, συγχίζῃ τὸν νοῦν καὶ καθαυτᾶ
 ἀδύνατον τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν, διότι ἡ μία ἐξελεί-
 φει τὰς ἐντυπώσεις τῆς ἄλλης καὶ δεύτερον ἂν ἦτο
 βραχύτερος εἰς τὰς μακρὰς περιγραφὰς τόπων καὶ
 χρόνων καὶ προσώπων, καὶ εἰς τοῦς μεταξὺ τού-
 των κενούς ἰδεῶν λόγους, καὶ εἰς τὰς ψυχρὰς φιλα-

σορικός σιέψεις, δι' ὧν τὸ ποίημα ἀποβαίνει ψυ-
 χρὸν καὶ χαλαρὸν, ἤθελεν ἔχει ἀπὸ ἀξίαν διότι
 ὁ ποιητὴς καὶ φαντασίας εὐμορεῖ καὶ φιλοκαλίαν
 ἔχει. Ἀλλ' αἱ ἐλλείψεις ἐκείναι καὶ ἡ μετρία τῆς
 γλώσσης γνῶσις, καὶ ἡ οὐχ ἦτο οὐσιώδης ἐλ-
 λειψίς τῆς οἰκονομίας καὶ πλοκῆς τοῦ μύθου κατα-
 πνίγουσι καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς νῦν ἐν τῷ ποιήματι
 εὐοιστομέναις. Πρὸς τούτοις καὶ αὐτὴ ἡ στιχοποιία
 δὲν εἶναι ἐλευθέρως ἀμαρτημάτων ἐπειδὴ πολλοὶ
 στίχοι δὲν ἔχουσιν τὴν ἀκραιτομένην τομῆν ἐν ἄλ-
 λοῖς οὐκ ὀλίγοις ὑπάρχουσιν εἰς τὰς ἀρσεις ἄνοιαι
 συλλαβαί, καθιστῶσαι ἀρρυθμὸν ἢ κακοῖρυθμὸν τὸν
 ἐξαμέτρον.

Ἰπολείπονται ἐτι τρία ποίηματα, ὁ Ἕλληρ τῆς
 Ἰδης, ὁ Ἰδὸς τοῦ δημίου καὶ ἡ Βίκασια, ὧν ἕκαστον
 πολλὰς ἀρετὰς ἔχον, ἐρίζει δικαίῳ τῷ λόγῳ περὶ
 τοῦ ἀριστείου διὸ κρινόμεν καὶ ἡμεῖς ἀναγκαῖον
 νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὰ ἀκριβέστερον.

Ὁ Ἕλληρ τῆς Ἰδης, ἔπος μυθιστορικὸν
 610 στίχων ἐξαμέτρων καὶ εἰς δύο ἄσματα διηρη-
 μένον, ὑπόθεσιν ἔχει ταύτην. Ἐπὶ τῆς ἐν Κρήτῃ
 ἀρχῆς τῶν Ἐνετῶν Χαριλάου τις, υἱὸς ἤρωος τῆς
 Ἰδης, μετὰ τίνα ἦσαν τῶν Κρητῶν δίδεται εὐ-
 ἄλλοις ἐνέτα νέοις θυηροῦ τῷ νικητῇ καὶ στρατάρ-
 γῃ τῶν Ἐνετῶν Ἀλφόνσου. Τῶν ἐνέτα φονευθέντων
 ὑπὸ τούτου, σώζεται ὁ Χαριλάος ἐξ ἔρωτος τῆς ὤ-
 ραιας θυγατρὸς τοῦ στρατάρχου, Ῥοδώπης. Ἀλλ'
 ὁ πατὴρ τοῦ Χαριλάου, μαλὼν ἐκ ψευδοῦς φήμης
 καὶ τούτου τὸν θάνατον, θαυθυμῶν ἀρνεῖται τὴν
 παραιτέρω ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος καὶ ἀπέρχεται
 εἰς τὴν νῆστον Νάξον καὶ γίνεται μοναχὸς ἐρημίτης.
 Ὁ δὲ νέος Χαριλάος δυσανασχέτων νὰ μὲν ἐν ἀρ-
 γία καὶ φυλακῇ, προδίδων τὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγα-
 νιζομένην πατρίδα, πείθει τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ, καὶ
 αὐτῆς συνεργία ἀπέχεται κρούει εἰς τὸν στρατὸν
 τῶν Κρητῶν. Γενναίως δὲ μαχομένους κατὰ τῶν
 Ἐνετῶν, καὶ ἀεὶ ποτε διαπρέπων ἐν ταῖς μάχαις, δὲν
 παύει ἐνθυμούμενος τὴν σῴτειραν αὐτοῦ ἐρωμένην,
 πρὸς ἣν κατὰ πάντα νύκτα κομίζει αὐτὸν ὁ Ἐρωε
 μετὰ τὰς μάχας ἐν στολῇ Ἐνετοῦ στρατιώτου. Τὰς
 νυκτερινὰς ταύτας συνετεύξεις τῶν δύο ἐραστῶν
 προδίδει εἰς τὸν πατέρα τῆς Ῥοδώπης ἐξ ἀντιζη-
 λίας ὁ ὑπερήθετος Κάτων. Ὁ δὲ πατὴρ ἐρχεται νυ-
 κτὸς διὰ τῆς αὐτῆς ὕρας εἰς τὸν κῆπον, ὅπου ἡ
 θυγάτηρ ἐπερίμενε τὸν ἐραστὴν ἐν τῇ συνήθει ὥρᾳ.
 Ἡ μακρὰ προσδοκία καὶ τοῦ πάθους ἡ θερμότης
 προδίδει αὐτὴν πρὶν διακρίνη σαφῶς τίς ὁ εἰσερχό-
 μενος. Ἢν σκηρὴν ταύτην οὕτω καλῶς διαγράφει
 ὁ ποιητὴς:

Ἐπίεθι τίλος τὸ κλεῖθρον γνωστῆς εἰς τὸν ἔρωτα θύρας,
 Σύμβολα μύχης παλμῶν ἐν δυαί μαχομένων καρδίας.
 Κλάων καὶ φύλλων ὁ θραῦς οἰομένον ἠσυχῶς ἠκούσθη
 Ἐἶσε πλησὸν γνωστὴν ἐν τῷ σκάτῃ οὐκ ἢ παρθένο,
 Κ' εἶπε μὲ τρέμοντα χεῖλη γνωστὰς εἰς τὸν ἔρωτα λέξεις
 « Ἄγγελε, ἤθεες λοιπὸν; ἀπροσδόκητον ἔλθον ἠκούσθη;
 Ὄθ' βροντερὸς κεραυνὸς εἰς γαλήνῃν νύκτα ἐνεκίηται;
 Κ' ἢ φωνὴ τοῦ πατρὸς, ἦν ἡ κῆρ δὲν ἤκουσε πλέον;
 Ἐπεσεν, ὡς ἡ τραγῶν εἰς φωνὴν πυροβόλου κροτοῦντος;
 Πίπτει, ἐν φ' προσδοκᾷ τὸν πιστὸν εἰς κλάων ἐλαίας.

Ἐπίεθι τίλος τὸ κλεῖθρον γνωστῆς εἰς τὸν ἔρωτα θύρας,
 Σύμβολα μύχης παλμῶν ἐν δυαί μαχομένων καρδίας.
 Κλάων καὶ φύλλων ὁ θραῦς οἰομένον ἠσυχῶς ἠκούσθη
 Ἐἶσε πλησὸν γνωστὴν ἐν τῷ σκάτῃ οὐκ ἢ παρθένο,
 Κ' εἶπε μὲ τρέμοντα χεῖλη γνωστὰς εἰς τὸν ἔρωτα λέξεις
 « Ἄγγελε, ἤθεες λοιπὸν; ἀπροσδόκητον ἔλθον ἠκούσθη;
 Ὄθ' βροντερὸς κεραυνὸς εἰς γαλήνῃν νύκτα ἐνεκίηται;
 Κ' ἢ φωνὴ τοῦ πατρὸς, ἦν ἡ κῆρ δὲν ἤκουσε πλέον;
 Ἐπεσεν, ὡς ἡ τραγῶν εἰς φωνὴν πυροβόλου κροτοῦντος;
 Πίπτει, ἐν φ' προσδοκᾷ τὸν πιστὸν εἰς κλάων ἐλαίας.

Ὁ πατὴρ διατάσσει παρατυκία νὰ ἐγκλείωσιν αὐ-
 τὴν εἰς σκοτεινὸν κοιτῶνα, αὐτὸς ἐνεδρεῖται μετ' ἄλ-
 λων τριῶν ὀπλοφόρων ὀπισθεν φυλλᾶδος τοῦ κῆπου
 ἵνα συλλάβῃ τὸν ἐρχόμενον Χαριλάου, οὗ τὴν ἐλε-
 σιν οὕτω περιγράφει ὁ ποιητὴς:

Τὸν τῆς Σελήνης φανὸν ὁ αἰθρὸν δὲν ἀνῆψεν ἀκόμη,
 Πλὴν ὁ πιστὸς ἐραστὴς, τῶν αἰμάτων φλογὸν τὰ ἰδάρη,
 Ὅλας φανδρότης ἐπὶ τῶν περὶ ὄμων τοῦ πύθου ἐπίετα.
 Ἐπροσπαρῶτο φέρων καρσὸς ἀνά χεῖρας ὁ Ἐρωε,
 Κ' ἔλαμπε κ' ἔχαιρε περί τῆ γῆ κ' ἐκείλιον τὰ ὄρη.
 Ἐβυθεν θύρα; γνωστῆς τὰ περὶ τὸ συνέστελλ' ὁ πῶθ;
 Ἐβριε; πάλιν τὸ κλεῖθρον, τὰ φύλλα ἐπίσθησεν πάλιν,
 Μῆλα τὰ στήθη τῆς Κίρης παλμοὶ δὲν ἐτάλευον τότε.
 Ἦτον ἐκείνος; τὸν εἶδον τὰ γῶμαρμα δένδρα τοῦ κῆπου;
 Ἦτον ἐκείνος; ἠσπᾶσα τὴν κῆρην τοῦ γῶμαρμα αὐρᾶ;
 Μῆλον δὲν εἶδεν αὐτὸν, δὲν ἠσπᾶθη αὐτὸν ἡ Ῥοδώπη.

Τούτων δ' ἐλλόντα συλλαμβάνει καὶ ῥίπτει εἰς
 πύργου εἰρκτῆν ὁ Ἀλφόνσος, καὶ τὴν πρῶτην πα-
 ρουθῆνος κατὰ τῶν προσερχομένων πολεμίων, ἐπι-
 τρέπει τὴν φυλακὴν τοῦ Χαριλάου εἰς τὸν προδότην
 Κάτων, παρρηγέλλων νὰ φονεύσῃ αὐτόν. Τὴν φρι-
 κτὴν ταύτην διαταγὴν ἤκουσεν ἐκ τοῦ παρακειμένου
 κοιτῶνος ἡ Ῥοδώπη, καὶ ἐν τῇ ἀκοῇ ἐντρομος ἡ
 ψυχὴ αὐτῆς γενομένη, κυμαίνεται μεταξὺ φόβου
 καὶ ἐλπίδος. Ὁ δόλιος Κάτων, μὴ θέλων νὰ ἐκτε-
 λέτῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Ἀλφόνσου, ὅπως μὴ δυσκα-
 ρεστήτῃ τὴν Ῥοδώπην, ἥς ἠλπίζε νὰ ἐλκύτῃ ἐν τέλει
 τὴν καρδίαν, ἐλθὼν ὑπόσχεται αὐτῇ νὰ σώσῃ τὸν
 ἐραστὴν ἢ δ' ἀθάνα νεάνις, οὐδένα δόλον ὑποπτευ-
 θεῖσα, δέχεται τὴν πρότασιν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας
 τοῦ ποθητοῦ ἐραστοῦ, καὶ ἀρόφως ἀκολουθεῖ αὐ-
 τὸν εἰς θάλαμον πλήρη ὄπλων, ὅπου ἐνδύεται καὶ
 αὐτὴ σπολήν στρατιώτου δημίου, καὶ ὀδηγεῖται
 εἰς τὸν πύργον, ἐνθα ἐφυλάσσεται δέσμιος ὁ ἐραστὴς.
 Τὴν συνέντευξιν ταύτην τῶν δύο ἐραστῶν διε-
 γράφει ὁ ποιητὴς ἐν στίχ. 217—235, πρῶτάσων
 τὴν κατ' ὄναρ ἐμφάνισιν τῆς εἰκόνας τῆς ἀγωνίζο-
 μένης πατρίδος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ φιλοπατρίδος
 νέου.

Ἢ πνοῦται εἰς τὴν ὕδραν τῆς θαλάσσης οἱ ἄνεμοι κλίνην
 Ἰδίας ὁ ἤρωε, πτηνὸν τῆς νυκτὸς, ἐρηγῶσαι ἀκόμη
 Φάντασμα δούλης ὠχρᾶς, αἰματόφωρα ῥάκη φερομένης,
 Ἢ ρχίτο χύδον βερὺν στεναγμῶν εἰς τὰ βῆθη τοῦ πύργου,
 Ὅτε τὰ φλέπαρ αὐτοῦ ὁ παρήγορος ἔβυαν ὕπνος.
 Ἦτο δακρῶν μετῆ καὶ ἀνοήγουσα χεῖλη τοῦ πύθους
 Ἐλεγε ἢ ὀνήστω καὶ σὺ ἠνευρέσθαι τέφρας ἐρώτων; ἢ
 Ὡ σὲ γνωρίζω Πατρίε! ἀνεπῶναι στεναγμῶν ὁ ἤρωε.
 Φρούθῃ πλὴν ἦτο σκιά κ' ἐν τῷ σκάτῃ ἐχέοντο πάλιν.
 Χεῖρας δασμῆαι ἐν φ' πρὸς τὸ φάσμα ἔειπεν ἀκείνο;
 Ἢ γῆσεν ἔξω βραδὺ τῆς οὐδῶος τὸ γῶμαρμα βῆμα;
 Δόλον δὲ θῦμα φρουρᾶς τὴν Γαρταρείον ἠνοῖξεν πύλιν.

Ἐπίεθι τίλος τὸ κλεῖθρον γνωστῆς εἰς τὸν ἔρωτα θύρας,
 Σύμβολα μύχης παλμῶν ἐν δυαί μαχομένων καρδίας.
 Κλάων καὶ φύλλων ὁ θραῦς οἰομένον ἠσυχῶς ἠκούσθη
 Ἐἶσε πλησὸν γνωστὴν ἐν τῷ σκάτῃ οὐκ ἢ παρθένο,
 Κ' εἶπε μὲ τρέμοντα χεῖλη γνωστὰς εἰς τὸν ἔρωτα λέξεις
 « Ἄγγελε, ἤθεες λοιπὸν; ἀπροσδόκητον ἔλθον ἠκούσθη;
 Ὄθ' βροντερὸς κεραυνὸς εἰς γαλήνῃν νύκτα ἐνεκίηται;
 Κ' ἢ φωνὴ τοῦ πατρὸς, ἦν ἡ κῆρ δὲν ἤκουσε πλέον;
 Ἐπεσεν, ὡς ἡ τραγῶν εἰς φωνὴν πυροβόλου κροτοῦντος;
 Πίπτει, ἐν φ' προσδοκᾷ τὸν πιστὸν εἰς κλάων ἐλαίας.

τοῦ Κάτωνος εἰς λέμβον καὶ ἀποπέσει ἐκ Κρήτης. Ἐν τῷ πλῶ ἐκφράζει κατὰ πρόθετον ὁ Κάτων τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτά του, ὃν εἶχεν ἐκ πολλοῦ χρόνου, ὅτε ἦτο οὗτος ἐν Ἰνέτιζ ἐτι, λέγων ὅτι αὐτὴν ἀναζητῶν ἦλθεν εἰς Κρήτην καὶ νῦν ἄγει λαβῶν. Ἡ λειποθυμία καὶ ἡ σιγὴ τῆς ἀπατηθείσης ἀθώας κλείει τὸ πρῶτον ἄσμα.

Ἐν τῷ δευτέρῳ σπεύδει πρὸς τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλήνων ὁ ἀπολυθεὶς Χαρίλαος καὶ ταχέως συνέρχεται εἰς μάχην κατὰ τῶν Ἰνέτων, ἐν ᾗ πίπτει ὁ πατὴρ τῆς Ῥοδώκης, φρονεθεὶς τῇ χειρὶ τοῦ Χαρίλαου, λησμονήσαντος ἐν τῇ θερμότητι τῆς κατὰ τῶν ἔλθρων τῆς πατρίδος ὀργῆς τὴν τελευταίαν παραγγελίαν τῆς σωστικῆς αὐτὸν ἐκ τοῦ θανάτου ἐρωμένης. Πίπτει μὲν ὁ Ἀλφόνσιος, ἀλλ' ἡ νίκη στρέφει τὰ ὄπλα τῶν Ἰνέτων. Τὴν ἐσπέραν μετὰ τῆς μάχης ἔρχεται πάλιν ἐν τῇ συνήθει ὥρα εἰς τὴν πόλιν ὁ Χαρίλαος πρὸς τὴν ἐρωμένην, ἀλλ' εὐρίσκει κακλειμμένην τὴν γῆραστὴν τῶν ἐρώτων. Ὀύρα. Κρούει αὐτήν, ἀλλ' οὐδεὶς ἀποκρίνεται, διότι ἡ Ῥοδώκη δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα. Ἀπελπισία καὶ ὀργῆσι πληροῦσαι τὴν ψυχὴν τοῦ ἀποτυχόντος ἔραστο, ὅστις μὴ θέλων νὰ βλέπῃ τὸ φῶς τῆς πατρίδος μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ φωτός τῆς καρδίας, ἐμβαίνει εἰς πλοῦτον καὶ ἀπέρχεται ἀποχωρητῶν τὴν πατρίδα καὶ ὄρη νῶν ἐν μονωδίᾳ κατὰ τὸν πλοῦν τὴν ἰδίαν συμφορὰν. Ἡ δὲ Ῥοδώκη πλέουσα μετὰ τοῦ Κάτωνος καταλαμβάνεται ὑπὸ τρικυμίας σφοδρᾶς, ἐξ ἧς σώζεται αὐτὴ μόνη εἰς Νάξον, ὅπου ποιμενὶς βακρυδίτις θοσκαί πλουσιῶν Νάξιων πρόβατα, ὄρη τοῦσα ἐπὶ τῶν ὄρεων τὸ ἄσπαστον τῆς τύχης τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς ἰδίας συμφοράς. Γέρον ἐρημίτης ὁ ἐκ Κρήτης φυγὼν πατὴρ τοῦ Χαρίλαου, συγκινηθεὶς ἐκ τῶν ὀρητῶν τῆς ποιμενίδος προσέρχεται καὶ ἐρωτᾷ τὴν αἰτίαν τῶν πλόων κλαυθμῶν καὶ ὀρητῶν. Αὐτῇ δὲ διηγείται τὴν ἰδίαν καταστροφὴν καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τοῦ πρὸς τὸν Χαρίλαον ἔρωτος προσέτονον ὅτι, ὄρητον δοθέντα τῷ πατρὶ αὐτῆς ὑπὸ τῶν Κρητῶν μετ' ἄλλων ἐννεα, ἔσωσε τοῦ θανάτου ἡ νεότης, καὶ ἐν τέλει τὴν ἐκ τῆς τρικυμίας σωτηρίαν αὐτῆς. Ἀμοιβαιῶς καὶ ὁ γέρον δ' ηγεῖται τὰς ἰδίας τύχας, ὁμολογεῖ ἐκ τῶν πατέρων τοῦ Χαρίλαου, ὃν δοὺς ὄρητον τῷ Ἀλφόνσιῳ καὶ μαθὼν τὸν αὐτοῦ θάνατον, ἐξ ἀπελπισίας ἐγκατέλειπε τὴν πατρίδα καὶ ἦλθεν εἰς Νάξον ἵνα τελειώσῃ ἐν τῇ ἐρημίᾳ τὸν βίον. Ἡ κοινὴ τύχη καλεῖ τοῦς δύο ἐρημίτας ὑπὸ τὴν αὐτὴν καλύβην πρὸς ἀμοιβαίαν παραγορίαν.

Ὁ Χαρίλαος ἀναζητήτας εἰς πόλεις καὶ γύρας τὴν ἐρωμένην καὶ οὐδ' αὖθις δυνήθεις ν' ἀνεύρῃ αὐτήν. ὀλογίζει τοὺς ἀπανταχοῦ Κρητὰς νὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν τῆς ἀγωνιζομένης πατρίδος, καὶ αὐτὸς ἐτοιμάζεται πάλιν εἰς νέους ἀγῶνας. Ἀλλὰ πρῶτον ἔρχεται εἰς Νάξον πρὸς τὸν γέροντα Κρητᾶ, πρὶν ἀπέλθῃ εἰς τὸ πεδίων τῶν μαχῶν, ἵνα λάβῃ τὴν εὐλογίαν τοῦ ὁσίου γῆραστοῦ ἢ τῆς γενόμενου τοῦ σου ἐρημίτου. Ἐν τῇ συνδιαλέξει ἀναγνωρίζει ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν, διηγείται οὕτως τὰς τῶν Κρητῶν

μάχας καὶ τὸν φόνον τοῦ στρατάρχου τῶν Ἰνέτων Ἀλφόνσου. Ἡ Ῥοδώκη, ἐντός τῆς καλύβης οὔσα, ἀκούσασα τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἐξέρχεται αἴφνης ἐντρομος καὶ παράφορος ἐκ τοῦ ἀνεπιπύτου ἀκούσματος, καὶ ἀναγνωρίζεται οὕτως μετὰ τοῦ Χαρίλαου, ἀλλ' ἀποστρέφεται τὸν τέως πολυπόθητον ἔραστὴν ὡς φονεὴ τοῦ πατρὸς τῆς, καὶ παράφορον ἐκ τῆς λύπης γενομένη, πλανᾶται εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἐν τέλει ῥίπτει ἐκ τῆς ἀπὸ βράχου ὕψηλοῦ εἰς θάλασσαν καὶ τελευταίᾳ. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς ὀρητοῦσιν αὐτὴν ἐπὶ μακρῶν χρόνων. Ὁ Χαρίλαος ἀναχωρεῖ πάλιν εἰς Κρήτην, ὅπου πίπτει γενναίως κατὰ τῶν πολεμίων μυχόμενος. Πλοῦτον δ' ἐκεῖθεν ἐλθὼν εἰς Νάξον φέρει τὴν πιπρὰν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἰς τὸν πατέρα, οὕτως τοὺς ἐκ τῶν θαυρῶν ἀποζητηθέντας ἢ ἡ ὀφθαλμοῦς καλύπτει παραυτίκα ὁ θάνατος.

Τοιοῦτος ὁ μῦθος τοῦ ποιήματος. Ἐν αὐτῷ φαίνεται ἡ περὶ τὴν εὐρεσίαν τέχνη καὶ φιλοκαλία τοῦ ποιητοῦ καὶ πολὺ τὸ διάφορον, ὅπερ τηρεῖ ἀδιάσπαστον τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου διὰ παντός τοῦ ποιήματος. Ἡ οἰκονομία τοῦ ὅλου εἶναι μὲν, γενικῶς εἰπεῖν, καὶ μάλιστα ἐν ἀρχῇ, ἱκανῶς ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν πραγμάτων παρασκευασμένη, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξῦ ἡ μεταβάσις γίνεται οὐχὶ ἐναργῶς καὶ φυσικῶς, ὥστε ὁ ἀναγνώστης ἀναγκάζεται διακόπτων τὴν ἀνάγνωσιν ν' ἀναζητῇ αὐτὸς τὴν συνέχειαν καὶ τὸν σύνδεσμον τῶν ἐνοσιῶν. Ἡ τοῦ αὐθιου μάλιστα λύσις, ἧτις εἶναι τὸ δυσχερέστερον μέρος παντὸς ποιήματος, καὶ ἐνθα δεικνύεται ἡ τοῦ ποιητοῦ τέχνη καὶ ἡ ἀρετὴ τῆς εὐρέσεως, εἶναι ἀπίθανος καὶ βεβαιωμένη. Ἐπειδὴ πάντα τὰ κύρια τοῦ ποιήματος πρόσωπα συναγεῖ ὁ ποιητὴς εἰς τὴν νῆσον Νάξον. Καὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ γέροντος, πατρὸς τοῦ Χαρίλαου, μετὰ τῆς ἐρωμένης τούτου εἶναι ἀτεχνος, καλὴ δὲ ἡ τῶν δύο ἐρωστῶν ἡ συνάντησις ὁμοίως αὐτῶν ἀπίθανος, ὡς καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ ποιμενικοῦ βίου τῆς νεότητος, ὁμοιωτικῶς ἐν τοῖς ὄρεσι ξένα ποιήματα, καὶ ἡ ἀνευ λόγου εὐκολος συγκολλησις αὐτῆς νὰ συζῇ ἐν τῇ ἐρημίᾳ μετὰ τοῦ γέροντος ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. Ὡσαύτως ἀπίθανος εἶναι καὶ ἡ πρὸς τὸν γέροντα διήγησις τῆς ἐκ τῆς τρικυμίας σωτηρίας τῆς Ῥοδώκης, διότι ὡς ἐκ θαύματος σώζεται αὐτὴ μετὰ τῆς λέμβου, ἀπὸ λυταὶ δὲ ὁ ἀκολουθῶν αὐτὴν Κάτων, ἢ τοῦλάχιστον οὐδεὶς γίνεται λόγος ἐν τῷ ποιήματι περὶ τῆς τύχης τούτου. Καλλίστα μὲν εἰκονίζει ὁ ποιητὴς ἐν στ. 284 διὰ τῆς σιωπῆς καὶ λειποθυμίας τὴν ἐκπληξίν τῆς ἀθώας κόρης, ἀποπλήκτου τρόπου τινὲς γενομένης ἐκ τῆς ἀκοῆς τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος τοῦ Κάτωνος, διότι πάντα διὰ λόγου ἐφρασθῆς τῆς λύπης καὶ ἀπελπισίας αὐτῆς ἐκ τῆς ἀπάτης τοῦ θαλιῶν ἀνδρὸς καὶ ἐκ τοῦ κινδύνου, εἰς ἃν αἴφνης εὐρίσκειται μακρῶν συγγενῶν καὶ πατρίδος, εἰς χεῖρας δὲ τοῦ ἐξαπατηθέντος αὐτῆς ἦλθεν εἰσβαλὼν ἀσθενής. Ἀλλὰ πρὸς τί ἢ ἐν τῇ λειποθυμίᾳ τῆς κόρης ἐμφάνισις τῆς Ἐκάτης; Ἦτις ἐνεκα ἡ θεοφάνεια αὐτῆς, ἵνα ἴδῃ τὸ κάλλος αὐτῆς εἰς

τὸ κάτοπτρον τοῦ πόντου λέγει ὁ ποιητὴς. Ἀλλὰ διακτε ἐμφανίζεται ἡ σελήνη εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ἔρωτος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ λειποθυμίᾳ τῆς κόρης; Ἴνα δοθῇ ἴσως αἰτία εἰς τὸν ποιητὴν νὰ προσθέσῃ τοὺς ἄλλως καλοῦς τούτους στίχους ἐν τέλει τοῦ ἄσματος.

Τότε παρθέτος καλὴ κ' ἡ φιλόστοκος ἦλθεν Ἐκάτη, Ὅπως τὴ καλὴ αὐτῆς εἰς τὸ κάτοπτρον ἴδῃ τοῦ πόντου, Κ' εἶδε τὴν κόρην ἐκεῖ. Ἀφροδίτη μαρμάρινος ἦτο Ἰκ τοῦ λιθίου αὐτῆς σιγαλάτου χαμῆ πεπικακία, Ἄνευ πνεύσε καὶ μὲ μόνον τῆς τέχνης τὸ ἀψυχὸν κάλλος.

Ἦτις οὐσιώδεις ἀμάρτημα τοῦ ὅλου ποιήματος νομίζομεν καὶ τούτο, ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν τηρεῖ τὸν προσήιοντα καὶ ἀρμόζοντα χαρακτῆρα τῆς ἐποχῆς, ἐξ ἧς λαμβάνει τὴν ὑπόθεσιν. Ἐπειδὴ, ἐν ᾧ αὐτὴ ἀνήκει εἰς προγενετέρους χρόνους, τῶν προσώπων ὁ χαρακτῆρ δὲν φέρει τι ἰδιάζον καὶ ἀρμόζον εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἀλλὰ περιγράφεται οὕτως, ὥστε, ἐν τῇ ἀντι τούτων εἰσαγωγή τοῦς νῦν ζῶντας Κρητὰς καὶ Τούρκους, τὸ ποιῆμα οὐχ ἦττον ἤθελε συμφωνεῖ πρὸς τὰ σήμερον ἦν καὶ τὸν χαρακτῆρα τούτων.

Τῇ ἑλλησπιν ὄμως ταύτην ἀναπληροῖ πᾶς ὁ ποιητὴς δι' ἄλλης ἀρετῆς. Ἐπειδὴ τοῦς ἰδίους χαρακτῆρας ἐνὸς ἑκάστου τῶν προσώπων εἰκονίζει δεξιῶς. Δεσμεύεται μὲν ἡ τοῦ Χαρίλαου ψυχὴ διὰ τοῦ ἔρωτος τῆς Ῥοδώκης, φαίνεται οὗτος πρὸς ταύτην πιστός καὶ σταθερός, καὶ σπεύδει νὰ περιβάλῃ αὐτὸν μὲ δάφνης πολεμικῆς δόξης καὶ ἀνδρίας, ὅπως ἀρετῆς εἶτι μᾶλλον εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἐρωμένης, πλὴν δὲν προδίδει χάριν αὐτῆς τὴν πατρίδα, δὲν γίνεται ἐπιλήσιμων ταύτης ἐν τῷ μέτω τῶν πολλῶν ἀγαθῶν, ἃ παρέχει αὐτῇ ὁ οἶκος τοῦ δουκὸς, πατὴρς τῆς ἐρωμένης, Ἀλφόνσου. Εἰς τὸ γενναῖον τοῦτο αἰσθημα τοῦ εὐγενοῦς νέου, ὑπήκουσα ἡ ὀροία κόρη, συγχωρεῖ αὐτῷ ν' ἀπέλθῃ καὶ νὰ μάχεται ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς; ἀλλὰ καὶ αὐτὴ πάλιν δὲν λητμονεῖ τὸ ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ πατρὸς αἰσθημα, ὅπερ ἱερώτερον καθῆκον ἐπιβάλλει αὐτῇ. Δέχεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς καὶ ν' ἀκολουθήτῃ τὸν Κάτωνα, ὅπου αὐτὸς θέλει, ἵνα σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἔραστο, ἀλλὰ δίδουσα τὸ ξίφος (στ. 241) τῷ ὑπ' αὐτῆς ἀπολυομένῳ ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ τῶν δεσμῶν Χαρίλαου, καὶ εἰς τὴν μάχην ἀπερχομένῳ ἵνα πολεμήτῃ τὸν ἴδιον αὐτῆς πατέρα, παραινεῖ νὰ φείδηται τῆς ζωῆς τοῦ πατρὸς τῆς. Τὸ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς αἰσθημα εἶναι τοσοῦτον ἰσχυρὸν ἐν αὐτῇ, ὥστε ἀμ' ἀκούσασα παρὰ τοῦ Χαρίλαου ὅτι ἐφόνευσεν τὸν Ἀλφόνσον, ἐξέρχεται αἴφνης ἐκ τῆς καλύβης τοῦ γέροντος, ὅθεν ἄγνωστος ἠκροῦτο αὐτοῦ, καὶ ἐφρονεῖ πρὸς τὸν οὕτως ἀναγνωρισθέντα ἔραστὴν τοὺς στίχους τούτους, οἵτινες εἰσιν ἐκ τῶν καλλιτέρων τοῦ ὅλου ποιήματος.

Ὁὐχὶ ἐπιτυχῆς εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τῆς γαλήνης ἐν στίχοις 346 - 50. Μυθολογικῶς δ' ἡμαρτημένος ὁ τρίτος στίχος τοῦ ποιήματος. Ἐρᾶσει τὸ ὄσος δὲ αὐτὴν Ὀδυσσεὺς διαβάτης ἡ χεῖρας, διότι τῶν ἐταίρων αὐτοῦ οὐχὶ τὰ ἴδια ὄσα ἐφραξεν ὁ Ὀδυσσεύς. Καὶ πᾶς σχολικὸς ἢ ἄχαρις νῦν εἶναι ὁ περὶ Κρήτης λεγόμενος οὗτος στίχος. Μάκαριν μὲν οἱ θεοὶ, Κρήτην εἰ αἰ θνητοὶ τὴν κλοῦσιν. Τὸ μέτρον εἶναι ὁ δακτυλικὸς ἑξαμέτρος ἐντέχνως καὶ καλῶς ἐξεργασμένος, δι' ὃ προβαίνει ἀπαισίστως καὶ εὐκόλως ἡ ἀνάγνωσις. Μίνον εἰς ὀλίγους στίχους δὲν τηρεῖται ἡ τομῆ, ὡς ἐν τοῖς στίχοις 76, 91, 352. Ἀρβυθμός δὲ εἶναι ὁ στίχος 113 καὶ ὁ 138, καὶ εἰς δύο ἄλλους, 355 καὶ 431, βυθεται ἡ ἀόριστος ἀνωτομακία τίς ἐν ἄρσει, ἢ το

τὸ αἰσθημα τοῦ πρὸς τὸν Χαρίλαον ἔρωτος, ὑπὲρ ὃ ἐστερηθῆ προθύμως πάντων τῶν τῆς ζωῆς ἀγαθῶν, ἀλλὰ συνταράσσει τὰς φρένας καὶ προκαλεῖ τὸν θάνατον αὐτῆς. Διὰ τῆς αὐτῆς καταστροφῆς κολάζεται καὶ αὐτὴ διὰ τὸ πρὸς τὸν πατέρα ἀμάρτημα, ὃν προδοῦσα ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ ἔραστοῦ ἐγκατέλειπε καὶ αἰτία ἐγένετο τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ ὁ Χαρίλαος εἶτι διὰ τῆς αἰφνιδίου καὶ ἀπροσδοκήτου στερήσεως, ἐν ᾧ χρόνῳ ἀνεκτίχαστο πάλιν τὸ ἐπὶ μακρῶν χρόνων ἀναζητούμενον ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης. Τὴν πράξιν δὲ ταύτην, δι' ἣν οὕτω τιμωρεῖται ὁ Χαρίλαος, δικαιολογεῖ ὁ ποιητὴς ὡς ὑπαγορευθεῖσαν ἐκ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος αἰσθηματος. Ἰστέ ἐκ τῆς πάλης δύο ἀντιθέτων γενναίων αἰσθημάτων, ἄπερ κατέχουσι τὴν καρδίαν τοῦ ἥρωος, ὡς αὐτὸς ἐν στίχῳ 503 λέγει·

Σὺ κ' ἡ πατρίς μου λοιπὸν τὴν καρδίαν μου λάθειτε πᾶσιν. λαμβάνει τὰ νικητήρια τὸ τῆς πατρίδος, ὑπὲρ ἧς τελευταῖον πίπτει θῦμα καὶ αὐτὸς ὁ γενναῖος Χαρίλαος. Ἴνα μεγαλύνῃ δὲ εἶτι μᾶλλον τὸν χαρακτῆρα τοῦτο τοῦ Χαρίλαου, εἰκονίζει μὲ πολὺ ἀσθενέστερα χρώματα τὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὄρητον, ἦττον γενόμενος τῆς λύπης ἐκ τῆς ψευδοῦς φήμης τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ, ἐγκαταλείπει τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα ἐξ ἀπελπισίας καὶ γήρας, καὶ ἀναχωρεῖ εἰς Νάξον ἐν ἀποθνήσκῃ ὡς ἐν ὁμοίᾳ περιστάσει πράττει πᾶς κοινὸς ἄνθρωπος. Τοῦτο δὲ ἀριστα οἰκονομεῖ ὁ ποιητὴς, γινώσκων ὅτι ἡρωϊκῆς πράξις καὶ γενναῖον φρόνημα τοσοῦτον μᾶλλον εἶναι θαυμαστά, ὅσα σπανιωτέρων καὶ ἐν ὀλίγοις ὑπάρχει· ἄλλως καὶ οἱ θαυμασμοί.

Ἡ γλώσσα τοῦ ποιήματος εἶναι, γενικῶς εἰπεῖν, καλὴ καὶ εὐκόλος ἐν τῇ ἀναγνώσει, διότι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον καθαρῶς λέξιναι κοινῶν καὶ ἀρχαίων καὶ σπανίων, καὶ συντάξεων ἐπιτετηθευμένων. Ἀπαντῶνται ὁμοίως καὶ τινες στίχοι κακόζηλοι ἢ δυσνόητοι ὡς

- στ. 231 Ἐνθα τὸ κύμα εἰλεῖ τὴν ἀτὴν, ὡς νεκρὸν ἐρωμένην.
- 306 Στάχαις εἶσι κερύων τοῦ δουκὸς ἡ βουραία θερεῖα.
- 303 Ἄψματος εὐθρα κλυνοῦσαι τὴν ζωὴν.
- 452 Ἰδὲ τὰς πληγὰς τῶν δακτύλων πιεραῖς ἐμκαρμῆτες.
- 474 Ὅσα ποτὲ ποιητοῦ ἐν ἐλλήσπινος πύριος γλῶσσα.

Ὁὐχὶ ἐπιτυχῆς εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τῆς γαλήνης ἐν στίχοις 346 - 50. Μυθολογικῶς δ' ἡμαρτημένος ὁ τρίτος στίχος τοῦ ποιήματος. Ἐρᾶσει τὸ ὄσος δὲ αὐτὴν Ὀδυσσεὺς διαβάτης ἡ χεῖρας, διότι τῶν ἐταίρων αὐτοῦ οὐχὶ τὰ ἴδια ὄσα ἐφραξεν ὁ Ὀδυσσεύς. Καὶ πᾶς σχολικὸς ἢ ἄχαρις νῦν εἶναι ὁ περὶ Κρήτης λεγόμενος οὗτος στίχος.

Μάκαριν μὲν οἱ θεοὶ, Κρήτην εἰ αἰ θνητοὶ τὴν κλοῦσιν. Τὸ μέτρον εἶναι ὁ δακτυλικὸς ἑξαμέτρος ἐντέχνως καὶ καλῶς ἐξεργασμένος, δι' ὃ προβαίνει ἀπαισίστως καὶ εὐκόλως ἡ ἀνάγνωσις. Μίνον εἰς ὀλίγους στίχους δὲν τηρεῖται ἡ τομῆ, ὡς ἐν τοῖς στίχοις 76, 91, 352. Ἀρβυθμός δὲ εἶναι ὁ στίχος 113 καὶ ὁ 138, καὶ εἰς δύο ἄλλους, 355 καὶ 431, βυθεται ἡ ἀόριστος ἀνωτομακία τίς ἐν ἄρσει, ἢ το

νίζει ὁ ποιητὴς ταύτης χάριν. Τροχαῖος ἀντὶ δακρυλοῦ παρὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἐξαμέτρου εὐρηταί ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ μόνῳ·

Ἦρχισε δὲ αὐτὴν ἡ ἀναγνώστῃ μετὰ χαλκῶν ἀγαυῶντα.

Μεταβαίνουμεν εἰς τὴν κρίσιν ἄλλου ποιήματος, ὅπερ διὰ τὴν καλλιπέειαν καὶ καθαρότητα τῆς γλώσσης καὶ τὴν καλὴν στιχογραφίαν ἐτύχε τῆς ἐπιδοκιμασίας τῶν κριτῶν. Καλεῖται δὲ τοῦτο δι' ἀπικισίου ὀνόματος Γίδου τοῦ ὁδημίου, καὶ εἶναι κατὰ τοῦ ποιητοῦ τὴν ἐπιγραφὴν ἱστορικὴν, ἢ μᾶλλον μυθιστορικὴν ἔπος ἐκ ἡ ἀτυμάτων καὶ ὅσον ἀκριβῶς ὁμοιοκαταληκτικῶν στίχων εἰς ὅσον δεκαεπίχους στροφὰς διηρημένον, ὧν ἐκάστη περιγράφει ἴδιον καὶ τελεῖαν πατήρ. Ἡ ὑπόθεσις τοῦτου εἶναι ὡς ἑξῆς·

Ἦχος κωδώνων καλεῖ τὸς εὐσεβεῖς εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Ἐν ταῖς συνελθούσιν ἤτο λαμπροπέδλιτος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θημίου Μαρτίνου καὶ ἡ εὐειδής· καὶ χαρίεσσα Χρηστίνη μετὰ τοῦ ἴδιου πατρὸς. Τὰ ἀμοιβαῖα βλέμματα διακόπτουσι τῆς προσευχῆς τὸ νῆμα, καὶ τοξεύουσι βλάβος τὰς καρδίας τῶν δύο τούτων νέων· ἡ δὲ τῆς ἐκκλησίας διάλυσις ἀφίνει ἐν αὐταῖς πληγὰς σφοδρὰ πόθου· εἰτά ποτε θύελλα αἴφνης ἐπελθοῦσα ἀναγκάζει τὸν περιδιαδύμενον πατέρα μετὰ τῆς κόρης· καὶ εἰσέλθῃ ὑπὸ τὸν ἐν ἐρημίᾳ οἶκον τοῦ θημίου, ἐνθα ἡ τύχη παρουσιάζει καὶ πάλιν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Μαρτίνου τὸ ἀντικείμενον τῶν αὐτοῦ πόθων. Κρύπτει τὸ πάθος καὶ τὸ πατριῶν αὐτοῦ ὄνομα ἐρωτηθεὶς, ὡς ἐκ τῆς θυέλλης καὶ αὐτὸς εἰσέλθων ὑπὸ τὴν στυγερὰν στέγην λέγων, ἀλλ' αἴφνης ἐπελθὼν καθημαγμένον ὁ πατήρ, προδίδει τὸν ψευσθέντα υἱὸν καὶ ἀναγκάζει διὰ τοῦτο νὰ γείνη καὶ ὅστος ἐξ ἀπελπισίας διὰ τὴν καταγωγὴν τοῦ τῆς κοινωνίας ἕτερος δῆμιος, σφάζων καὶ ληστεύων τοὺς ἀνθρώπους. Ἐν τούτοις τὴν ὡραίαν Χρηστίνην ἐτοιμάζονται νὰ δώσῃ γυναῖκα ὁ πατήρ εἰς ἄνδρα, ὃν ἡ τραυματισμένη τῆς νεανίδος καρδία ἀκούσα καὶ ψυχρὰ δέχεται. Τὰ πάντα εἶναι ἔτοιμα· πρὸς τὴν στέψιν ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, ὅπου πρὸ ἔτους ἐτροπὴ ἡ καρδία τῆς νέμης· καὶ ὁ ἱερεὺς μόγις ἐξάγει ἐκ τοῦ βλάτου τῶν στέγων τῆς μόνης μεταξὺ μυρίων χαϊρόντων ἀθροούτων· νέας ἀσθενῆς καὶ βίαιον καὶ, ὅτε κρῖτος πυροδόλου βίπτει κατὰ γῆς νεκρὰν τὴν ὡραίαν Χρηστίνην. Ὁ τρόμος καὶ ἡ φοβία τῶν πλείστων φειγόντων δίδει καιρὸν καὶ τόπον εἰς τὸν κκοουγον νὰ βίψῃ χαμκὶ διὰ τοῦ ξίφους καὶ τοῦ νυμφίου· ἡ δὲ τῶν ποδῶν ταχύτης σωζει τὸν ρονέξ Μαρτίνου, ὃν ἡ παροργισθεῖσα Νέμεσις ἀγει μετ' αὐτὸν νὰ σφαγῇ αὐτόχειρ ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν ἰδίων αὐτοῦ θυμάτων.

Τοιοῦτον ἀπλὴ εἶναι ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος τούτου, ὁ ἦχος ἡ χάρις ἀδύνατον εἶναι νὰ γείνη κριταρὸν· ἐν τῇ ὑπόθεσι. Εἰς δειγμα τῆς καλλιπέειας καὶ χάριτος τούτου ἔστρωσαν οἱ στίχοι τοῦ πρώτου ἔστιματός, δι' ὧν περιγράφει ὁ ποιητὴς τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρώτην γνώσιν τῶν δύο ἐραστῶν καὶ τὰ πρώτα αὐτῶν αἰσθητικὰ.

Παρόνδουπος ἦχος χαλκῶν κωδώνων
Εἰς οἶκον θεοῦ τοὺς πιστοὺς προσκαλεῖ.
Μακρόθεν τὸν θεὸν ἀκούοντες τόνον,
Πρὸς δόξαν τοῦ ἰλάστου προβαίνου πολλοί.
Λαμπρὰ ἑστῆς ἀνεφάνη ἡμέρα,
Ψαλμοὶ εὐσεβῶν πλημυροῦν τὸν αἶρα,
Θύμαμ' ἀγνὸν ἀπροσδέετου θυσιᾶς
Ἀρώματος μόνου πληροῦ τὸν ναόν,
Κ' ἐξ ὕψους ἐν μέσῳ ἀγγέλων χορείας
Ἄδρατος χίρ εὐλογεῖ τὸν λαόν.

Μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ ὁ νέος Μαρτίνος,
Νεόβλαστον φέρων σπολὴν ἑορτής,
Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσέλθε κ' ἐκείνου,
Μετέχων τῆς δόξης φαεινῆς τελετῆς.
Εἰς τὸν αὐτὸν ἐσθρῶν τερπνὴν ἀρμονίαν
Ἰσοδάθ' ἤδον ἔλε τὰ στέγνα γλυκεῖαν.
Τὸ γόνυ τοῦ ἰλάστου ἐνώπιον κλίνων,
Προσέφερε μέρη θρημῆς προσευχῆς.
Διακρῶν πληθὺν εἰς κατάνυξιν χυόνων
Προδίδεν αἰσθημ' ἀγαυῶς ψυχῆς.

Πληθὺν αὐτῷ αἶετ' ἔθος ὄρατα,
Ὡς ὕμν' ἦς σφαιρὰν ἀλλοτῶν οἰαῖ,
Τὴν ὄψιν εὐπρόσωπος στρέφουσα νέξ
Προδίδεν ἐκεῖνον μετ' ἦθος γλυκῶ.
Τὰ βλέμματα αὐτῶν ἀντιθέτα τὸ πρώτον,
Πληγὰς κ' εἰς τοὺς δύο παρείσγων ἐρώτων
Καὶ εἶδεν ὁ νέος, τὸ βλέμμα εὐθύνων
Εἰς τῆς κροτολόκου τὴν ὄψιν θεῶς,
Προφύρον γρόμω ἐκείνην λαμπρόνον
Καὶ τὰς βοδοπλάστους κοσμοῦν περιείξ.

Ἀφ' οὗτο ἠσπῆσθη τὸ φῶς τοῦ ξίλου
Ἐπὶ τῆς ἡ πρώτης ἐκείνη φορᾶ,
Καθ' ἣν ὁ Μαρτίνος ἐν φόβῳ Κυρίου
Ἐβίβ' εἰς ἐδάφ' αὐτοῦ ἱερῶ.
Ἄλλ' ἔστωτε πᾶσαν χαρὰν εἰς χάρις,
Ἐμῖσι τὸν κότμον, ἡγάπα τὰ ἴδωθ'
Πυρὰν ἠπουρόπτιον κρατῆρος ἀγνώστου
Ταχὺς εἰς οὐρανοὺς ἐπέτα τερπνοῦς.
Αὐτὴν ἐνθυμῶμετο, καὶ ζωῖσιν ἀμπρῆς τοῦ
Τὴν φλὴν μορφήν τῆς περιετῆ ὁ νοῦς.

Καλῶς καὶ πιθανῶς διαγράφει ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τῷ γ' ἔστιματι τὰ τοῦ γάμου, τὴν ἀντίθεσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ καθόσον τοῦτο γίνεται ἐκ τοῦ προσώπου δῆλον, τῶν δύο νεογυμῶν, καὶ τὴν ἀγῶνα τῆς νεανίδος μετὰ βίας καὶ μόλις ἐκ βλάτου τῶν στέγων ἐξαγοῦτης· τὸ ναί, καὶ τὴν φοβίαν, ἥτις καταλαμβάνει τοὺς παρεστῶτας ἐκ τῆς θέας οὐκ ἐπιτῶν θυμάτων καὶ αἰμοδρόου φονέως, ἐν ταῖς στίχοις τούτοις·

Παρόνδουπος ἦχος χαλκῶν κωδώνων
Εὐφρόσυνον γάμου ἡμέραν δηλοῦ
Μακρόθεν τὸν θεὸν ἀκούοντες τόνον
Εἰς οἶκον Κυρίου προβαίνου πολλοί.
Λαμπρὰ πλῆθος φῶς χρυσοῦν διαχέει,
Εὐδῶδες λιθάνου θυμῶμα κατεῖ.
Ποικίλα τὰ πρόναον ἀθῆ κοσμοῦσι,
Γοργὴν διακλῖσται μέρων ἰσομῆ.
Φωνὰ χαμηλοῦ ὄδῃς ἀντιχοῦσι,
Καὶ τρέπεσαν ζεῖθος στεφάνων κοσμοῖ.

Ἄλλὰ διὰ ποῖον τὰ ῥόδα καὶ κρῖνα
Καὶ τότε ἐπίδειξις λαμπρᾶς τελετῆς;
Ἰδοὺ ἐν τῷ μέσῳ ἡ ὕμνη Χρηστίνην,
Ὁ μέλλων νυμφίος πληθὺν αὐτῆς.
Χαρὰ καὶ φαεινότης τοὺς πάντας σπλάττει.
Πλὴν μόν' ἡ Χρηστίνη χαρὰν δὲν γινώσκει.

Ἀνεμῆσις ποῖα πάλιν ὀλεθροῦ I . . .
Εἰς τοῦτου πρὸ ἔτους τὸν θεῖον ναόν
Τὸν αἶσαν εἰς τοσοῦτον θαρσύνων,
Τοῦ Μάρκου δημίου τὸν φίλον υἱόν.

Καὶ τῷρ' ἀποφῶρον ἐν μέσῳ χορείας
Παρίσταται ὕμνη ἀσθρῆς μισητοῦ,
Ἀσθρῆς, ὅστις ἔτρας φρικτῆς δυσειδέας,
Ἐγείρει τὸ μέσος παντὸς θεατοῦ.
Εἰς ὄραν ἀσθρῆς ἠλικίας ἀκμαίαν
Μορφήν ὄμοις ἔχει αὐτῆς γυραλείαν.
Εἰς ἀκατον βίαν ἀώρως γυραλείας
Ἀμβλύ' ἔχει πείσμα καὶ σῶμ' ἀσθενῆς.
Τὴν πλείστην οὐσαν εἰς παίγνια χάσας,
Εἰς ὄρα κ' ἴδον μόνον κωχῶν' εὐγενῆς.

Σταθὴν ἱεραῖα γυνυπλευκτοῦ φέρων,
Κ' ἐνάρτερον ἔχων ἀγγέλου ψυχῆν,
Φωνὴν γεγωνοῖα σφάδισμος γέρων
Τὸ γάμου τὴν θλίαν προσέσει εὐχῆν.
Καί τρεῖς ἀκατέτων δακτύλους ὄρους
Πρὸς δόξαν θεοῦ εὐλογεῖ τοὺς νυμφίους.
Τὴν τρίμυσον ὕμνην χρυσοῦν ἀντιθέτην
Καλύπτει ὄρατα τοῦ γάμου ἐσθρῆς,
Καὶ μύσται εὐδῶδες ἀρτίως κημάτοι,
Τὰς ἔλικας στέφουσι κίμη; ἐνὸθῃς.

Τῶν δύο νυμφίων ἀντιθέσις ποῖα!
Ζορῶδες σκοτία πληθὺν φωτῆς,
Πληθὺν χειμῶνος γάτωσα εὐδῆς,
Ἐρωτῆ βρόδχρονος πληθὺν νυκτῆς
Καὶ εἰς αὐτοῦς θεωρῶν παραβῆλλει
Ἐκείνου τὸ αἶσχος κ' ἐκείνης τὰ κάλλη,
Ἐξ ὄψεως πρώτης συνείπειαν βίας
Τὸν γάμο; τεμαίρεται τοῦτον εὐθῆς,
Πλὴν πόθους συστῆλλουσ' ἀλγούσας κορμῆς
Ἡ ὕμνη Χρηστίνη σιγᾷ εὐπειθεῖς.

Ἄλλ' ἦθε καρδὸς καὶ αὐτὴ νὰ συνεύχῃ
Τὸν ναὸν τῆς κατέχουσι σκέψαις εἰναί.
Τὸ βίον τῆς κρέμεται πᾶσα ἡ τύχη
Ἐκ μόνων τῶν λέξων ὄχι ἡ καί.
Διακρῶν τὸ ὄραμα ἔχουσα πληρῆ
«Ναί» εἶπε φωνὴ κλυθθησῶ καὶ θρηνησῶ.
Καὶ πᾶς τις ἀκούσας τὸ ναί τῆς Χρηστίνης
«Καὶ ἄμ' ἀκούστων αὐτῆς σιναχῆν,
Ὅσῃς πρὸς τὸν γέροντα βλέμματα τίνεας
Ἰσοδάθ' εἰς τὸ στέθος σφοδρὰν ταρραχῆν.

Πλὴν μόλις ἠκούσθ' ἡ φωνὴ τῆς ὄλλαι,
Ἐκρήξωας ἤρτε κρῖτος σφάδρῃς,
Κακῶς διεδόθη καὶ σφῆρ' ἀπαιτείας
Ἐσθρῶως ἐσθρῶ' ὅπ' ἀγνώστου χειρῶς.
Ὡς ἄλλο; δλοθῆν ὅπ' ἀγρῶν βορῶως
Ἡ ὕμνη προτῆς κατεκλήθη βεβῶως.
Ὡς ἄλλο; δλοθῆν ὅπ' ἀγρῶν βορῶως
Τὸ ἔδαρος θάπει, βεβῶως γογγυσμοί
Ἀκούοντες, καὶ τὸ ὕμνησον στέμνα
Ἐκπῆουσαν ἤθῃ τὴν ὕμνην κοσμοῖ.

Ἡ ἐκκλησίς πάντων κατέγει τὸ στίθῃ,
Ἄγριον πληροῦται ὁ θόλος κρωγῶν,
Τὸ ἐντῆρον πλῆθος ὁσῶν ἐκινῶθῃ
Τοξεύων τὸ βλέμμα ἐκ φρίκης γοργῶν.
Εἰς ἀμῆτας οἶκον μὴ θέλον νὰ μείνη
Ταχὺ πρὸς τὴν οὐρὴν τὸ δῆμα εὐθύνει.
Καὶ μόναι τρεῖς μέσον τῆς νέμης πληθύν,
Ὁ κλαῖον τὸ μόνον του τῆνον πατήρ,
Ὅ σίβας κινῶν ἱερῆς, καὶ θακρῶνον
Ὅ σίβας χαρᾶς; στερημένους μνηστήρ.

Τὰς τρέψας τῆς κόρης τοῦ ἔχων ὀρθῶς
Καὶ ξίφος ἀτρεπῶτον εἰς χεῖρας κρατῶν,

Ἐφώρμησε τότε ὄρατος νειανίς
Καὶ δευτέρου ὄμα θανάτου ζητῶν.
Τὸν κλαῖον' αὐτὸς πηλασῶς μνηστήρα,
Βιαιῶς νευρωθῆ προσέπεινα χεῖρα.
Φωνὴ ταύτοχρονως ἠκούσθη ἀγρία,
Ἐξ ἧς ἀσπῆσθη ὁ σῶμας ναός.
Ἰδοὺ τοῦ Μαρτίνου ἐκκλησίης ποῖα,
Ἰδοὺ πῶς κτυπᾷ ὁ τοῦ Μάρκου υἱός.

Ὡς εἶπε, τὸ ξίφος μετῴρων αἰών
Βαμμένον εἰς ὄμα καρπῆς πύργῃς,
Κατεῖεν ἀμῆνας τῆς νέμης πληθύν
Ἐκείνον πεσόντα νεκρὸν κατὰ γῆς.
Καὶ πρὶν ἢ τὸ ἔκθαμβον ἀλθῶς τοῖμῃση
Ἀσθρῆς μακρόθεν τὸν δρόμον νὰ κλείσῃ,
Τοὺς δύο νεκροὺς προσέδων στυγμῆως
Κ' εἰς θλίαν τοιαύτην πικρῶς μιθῶν,
Ὡς ὡς ἀτρεπῆς διεσάλων ταῖος,
Ἀφῆξεν τὸν ἔμπλετον φρίκης ναόν.

Ἄλλ' ὑπὸ τὰς ἀρετὰς ταύτας τοῦ λεκτικοῦ καὶ τῆς στιχογραφίας καὶ ποιήσεως κρύπτονται οὐ μικρὰ καὶ ὀλίγα ἀμαρτήματα. Τὰ οὐσιωδέστερα τούτων εἰσὶ τὰ τῆς ὑποθέσεως καὶ τὰ τῆς οἰκονομίας. Καὶ πρῶτον μὲν δὲν μεμφόμεθα τὸν ποιητὴν, ὅτι ἠβέλῃσε νὰ δώσῃ εἰς τὸ ποιημᾶ του ἀπικισίου ὄνομα, καλῶν τὸν ἦρωα υἱὸν θημίου, εἰ καὶ τοῦτο εὐθῆς ἐν ἀρχῇ δὲν διεγείρει εὐάρεστον αἰσθημα εἰς τὸν ἀναγνώστην, ἀλλὰ μεμφόμεθα, διότι δίδει εἰς τὸν ἦρωα χαρμακτῆρα ἠλικῶς ἀπόδλητον καὶ μαρῶν, ἐντελῶς ἀποδοκιμαζόμενον ἐν τῇ ποιήματι, ἥτις σκοπὸν ἔχει οὐχὶ τὴν τέρψιν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἠθικὴν ἀφέλειαν. Τίς δὲ ἡ ἀφέλεια ἐκ ποιήματος διδάσκοντος τὸ δαρεῶν ψευδολογεῖν καὶ ὅπου μεγάλη ἀνάγκη δὲν ἀπαιτεῖ τοῦτο, ὡς ψεύδεται ὁ ἦρωας εὐθῆς ἐν ἀρχῇ τοῦ ποιήματος, ἐν στίχ. 145, ἀγνούμενος τὸ ἴδιον αὐτοῦ γένος· εὐθῆς δὲ μετ' ὀλίγον ἐξελεγχόμενος ψεύτης ὑπὸ τοῦ ἴδιου πατρὸς, καὶ δδηγοῦντος τρῶπον τινὰ τοὺς ἀποτυγχάνοντας ἐνεκα τῆς καταγωγῆς τῶν ἐραστῶν νὰ γίνωνται ληστὰ καὶ νὰ σφάζωσι καὶ νὰ θύωσιν ἀνηλῶδες τοὺς πολίτας; Ἀρεσκόμεθα καὶ ἐν ταῖς βιβλίαις καὶ ποιήμασι νὰ πλάττωμεν ψευδεῖς ληστείας καὶ φόνους ἀδίκους, ὡς νὰ μὴ ἤρουν τὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀληθῶς γινόμενα; Βεβῶως δὲν δύναται ὁ ποιητὴς νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ἦρωα αὐτοῦ ὡς ἐκ φύσεως ἔχοντα τὴν κακίαν, διότι ἐγενήθη ἐκ θημίου· ἐπειδὴ οὐτε ὁ δῆμιος εἶναι φύσει θρημῶδης, εἰ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπεσκληρυναν οἱ συγῶν θάνατοι, οὐτε ὁ ὀρθὸς λόγος δέχεται, ὅτι οἱ ἄνθρωποι φύσει γεννῶνται κακοί· τοῦναντίον δοξάζομεν, ὅτι πάντες γεννῶνται ἀγαθοί, καὶ ὅτι ἡ προαιρέσις καὶ ἡ ἀνατροφή μετατρέπει αὐτοὺς ἔπειτα εἰς κακοὺς.

Νομίζει ὁ ποιητὴς ὅτι ἐξιλώνει ὁ ἦρωας τὴν ὀπ' αὐτοῦ δεινῶς ἐξυβρισθεῖσαν ἠθικὴν καὶ τὴν ἀδικηθεῖσαν κοινωνίαν διὰ τοῦ ἐκουσίου οὐτοῦ θανάτου ἐπὶ τῶν τῶρων τῶν ἰδίων αὐτοῦ θυμάτων. Πολλοὶ γε καὶ δεῖ. Καὶ παράφρονες καὶ μελαγχολικοὶ αὐτοχειρίζονται. Ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ κοινωνία ἀπῆται ἐτέρων ποιητῶν τοῦ κακούργου πρὸς ἐξίλειαν ἑαυτῆς. Ἡ δὲ τοῦ ποιητοῦ φαντασία ἔπεσε νὰ εὐρῇ τὴν δικαίαν ταύτην ποιήν. Ἐπρεπε νὰ ποιῆσῃ, τὸν ἦρωα,

ἀποπειρώμενον θεμιτοῖς καὶ δικαίοις τρόποις νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς πόθους τῆς πασχούσης αὐτοῦ ψυχῆς. Καί· τοιαῦτα πολλὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ αὐτῷ γόνιμος φαντασία. Οὐχὶ δὲ νὰ φονεύῃ εὐαίσθητον καὶ ἀθάνατον νέαν, ὑπὲρ ἧς διήγειρεν ὁ ποιητὴς σφοδρὰς συμπάθειας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀγνωστών διὰ τῆς περιγραφῆς τοῦ ἀκουσίου αὐτῆς γάμου, νὰ φονεύῃ ἀθῶον νυμφίον, διότι λαμβάνει ἀνοίκειον αὐτῷ σύζυγον, καὶ τελευτᾷ νὰ φονεύηται καὶ αὐτὸς, ὡς μὴ μολὼν ἕτερον ἐν τῷ βίῳ, ἢ τὸ ἐκουσίως φονεύειν, ἐν ᾧ ὁ πατήρ, ἐν ἀποστραφεῖς ἔγκατελίπε καὶ ἐγένετο ἐκουσίως ληστῆς αἰμοδόρος, δικαιότερος αὐτοῦ ὢν, ἐκτελεῖ φόνους κατὰ νόμον. Οὐδὲ δυνατὸν εἶναι νὰ δικαιολογηθῇ ἡ τοιαύτη μιμρὰ πράξις ὡς ὑπόθεσις ποιήματος, διότι γίνεται πικρὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ· ἐπειδὴ ἔργον τοῦ ποιητοῦ δὲν εἶναι νὰ λέγῃ τὰ πράγματα ὅπως εἰ τῷ βίῳ γίνονται, ἀλλ' οὕτως, ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ποιητικῇ διδάσκει (ἐν κερ. Β'). ὥστε ἐκ τῆς ποιήσεως νὰ ὠφεληθῆται ἡ κοινωνία, οὐχὶ δὲ νὰ βλάπτηται.

Τὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ ποιήματος ἀφορῶντα ἀμαρτήματά εἰσιν ὡσαύτως οὐ μικρά. Ἐλλείπει πᾶσα περιπέτεια, ἥτις δίδει νεῦρα εἰς τὴν ποίησιν καὶ διεγείρει τὴν περιέργειαν καὶ προσδοκίαν τοῦ ἀναγνώστου, περιμένοντος τὴν ἐκδοσὶν τῶν πραγμάτων. Καὶ ὁ σύνδεσμος τῶν μερῶν εἶναι λίαν ἀσθενὴς καὶ χαλαρὸς διὰ ἔκλειστον τῶν τεσσάρων ἁμαρτων, εἰς ἃ διακρίνεται τὸ ποίημα, ἀποτελεῖ ἴδιον ὄλον, ἀσθενῶς μόνον καὶ ἐξωτερικῶς συνδεόμενον μετὰ τῶν ἄλλων, οὐχὶ δὲ ἐσωτερικῶς ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν πραγμάτων. Τὸ ἔ' μάλιστα ἄσμα, ἔνθα ὁ ἦρωας φονεύει πλούσιον γέροντα ἐν τῇ οἰκίᾳ του, εἶναι ὄλιος ξένον τῆς ὑποθέσεως, συντελεῖ δὲ μόνον πρὸς δεξιὸν τοῦ φονικοῦ καὶ ληστρικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἥρωος. Ἐν τοῖς μέεσιν ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ ἄσματος ὑπάρχει θεσθαίως ἀλληλουχία καὶ συνοχή, διεγείρουσα τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου καὶ προκαλοῦσα αὐτὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὅλου ἄσματος. Ἄλλ' ὁ ποιητὴς ὠρεῖται τὴν ἀρετὴν ταύτην τῶν μερῶν νὰ παρατείνῃ καὶ εἰς τὸ ὄλον ποίημα. Τοιαύτη χαλαρὰ σύνδεσις καὶ συνοχὴ τῶν μερῶν συγχωρεῖται κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν μόνον εἰς μεγάλα καὶ διεξοδικὰ ποιήματα ἐκ πολλῶν χιλιάδων στίχων συνιστάμενα, οὐχὶ δὲ εἰς ποίημα 500 στίχων καὶ ἀπλουστάτην ὑπόθεσιν ἔχον. Ἄλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς διεξοδικοῖς ποιήμασι κατορθοῦνται πολλὰ καὶ ἐπιπέδων ποιητῶν στενὴ τῶν μερῶν πλοκή, καὶ κατορθομένη ἐκκαινεῖται ὡς ἐπαινεῖται ὁ Ὀεῖδιος διὰ τὴν πολλὴν τέχνην, δι' ἧς συνδέει καὶ ἐξυφαίνεται εἰς ὄλον συνεγὲς πλείστους ἑτερογενεῖς καὶ ἀντιθέτους μύθους ἐν ταῖς μεταμορφώσεσιν αὐτοῦ.

Ἐτι δὲ καὶ αὐτὴ ἡ σφοδρὰ ἐντασις τοῦ ἔρωτος, ἢ ἐκ τῆς πρώτης καὶ ἀπλῆς θεας τῶν δύο νέων γεννηθεῖσα, εἶναι ὀλίγον ἀπίθανος. Ἐπεριμένε τις καὶ μικρὰν συνδιάλεξιν τῶν ἐραστῶν καὶ ἐκφρασὶν ἀμοιβαίου τῆτος αἰσθημάτων. Ἄν ὁ ἔρως δὲν προσελάει τὴν ἀπαισιότητα τοῦ ἐραστοῦ, τότε ἐδικαιολογεῖτο ὁ εὐστοχὸν ἀπόκρισιν, καὶ οὕτω παρασκευάζει ἄλλη

ποιητῆς, ὡς περιγράφει ἔρωτα, οἷον ἀπαντῶμεν εἰς κοινού; καὶ σφοδρῶς ἢ καὶ ἡμιδαρδάρους ἀνθρώπους. Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι δὲν φονεύονται ἐκ τῆς στερητικῆς τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγάπης των, εἰ μὴ μόνον ὀλιθίζονται πρὸς καιρὸν, ἕως οἷ ἄλλο κάλλος θερμάνῃ πάλιν τὴν ψυχρονθεῖσαν αὐτῶν καρδίαν.

Ὡς μικρὸν ἔτι ἔλλειψιν τῆς οἰκονομίας ἠδύναμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸν μὴ διορισμὸν τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου, ἔνθα καὶ ὅτε ὑποτίθεται πράττων καὶ ἀποθνήσκων ὁ ἦρωας.

Τὰ τῆς γλώσσης καὶ τῆς στιχογραφίας ἔχουσι λίαν καλῶς. Ἐπειδὴ οὐδεὶς στίχος κακὸς ῥυθμῶς ἢ ἀρρυθμῶς ἀπαντᾷται ἐν ὅλῳ τῷ ποιήματι. Ἡ γλώσσα τηρεῖ πανταχοῦ ὀρθοῦσιν καὶ καθαρότητα· οὐτε τιπτεῖται, οὐτε ἀτυπήθει καὶ ἀρχαϊκὰς λέξεις εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης. Αἱ εἰκόνες καὶ μεταφοραὶ καὶ ὁμοιώσεις εἰσὶ φυσικαί. Πολυλογία καὶ περιτολογία ἐντελῶς ἔλλειπει. Ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς μεταχειρίζεται τοσαύτους μόνον λέξεις, ὅσαι εἰσὶν ἱκαναὶ πρὸς ἐναργεῖ δῆλωσιν τῶν ἰδεῶν καὶ πραγμάτων. Καὶ γενικῶς εἰπεῖν κατ' ἀμφοτέρα ταῦτα, τὴν γλώσσαν καὶ τὸ μέτρον, τὸ ποίημα εἶναι τέλειον. Ὀλίγα τινὰ γλωσσικὰ ἀμαρτήματα δὲν ἰσχύουσι νὰ ἐλαττώσωσι τὸ κύρος τῆς γενικῆς ταύτης κρίσεως.

Μετὰ ταῦτα ἐρχόμεθα νὰ κρίνωμεν ἐν τέλει καὶ τὸ ποίημα, ὅπερ ἐπέγραψεν ὁ ποιητὴς ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ἠρωϊδος Εἰκασίας. Τούτου ἡ ὑπόθεσις ἔχει οὕτως.

Ἐπὶ τῶν χρόνων Θεοφίλου τοῦ αυτοκράτορος ἔρως σφοδρὸς συνδέει ἐν Χαλκηδόνι Ἀκύλαν, τὸν υἱὸν τοῦ Πατρικίου Χαρίτωνος, μετὰ τῆς ὠραίας Εἰκασίας, θυγατρὸς γονέων εὐγενῶν καὶ πλουσίων. Τὰ αἰσθημάτων τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης ἦσαν αὐτοῖς πρὸ πολλοῦ ἤδη γνωστὰ, καὶ οὐδὲν ὑπελείπετο ἔτι ἢ ἐν ὁμίᾳ, ὅπερ ἐμελλε νὰ καταστήτῃ ἀδιάφθηκτον τὸν σύνδεσμον τῶν καρδιῶν. Τούτου προσφέρει δὲ θερμὸς Ἀκύλας· ἄλλ' ἐν τῇ θερμοτάτη τοῦ πάθους, ληθμονήθει, ἐπιμαρτύρηται τὸ ὄνομα τῆς Στυγῆς καὶ τῶν Εὐμενίδων. Ἡ φιλόχριστος νεάνις, ἀνακαλύψασα ἐκ τούτου ὅτι ὁ ἐραστὴς ἦτο ἐβνικὸς καὶ εἰδωλολάτρης, μετὰ φοβῆς καὶ ἀποστραφῆς ἐγκαταλείπει αὐτὸν, μάτην ἰκετεύοντα καὶ συγγνώμην αἰτοῦντα. Ἡ δὲ ἀθυμία καὶ ἀπαπιστία ὠθεῖ τὸν παράφορον νέον εἰς πειρατικὸν καὶ ληστρικὸν βίον. Οἰκτρὸν θέαμα γίνεται ἐπὶ πολλὰ ἔτη τῆς δευτέρας κατὰ τῆς κοινωνίας παραφροῦς αὐτοῦ τε καὶ τῆς περὶ αὐτὸν μεγάλης ληστρικής συμμορίας ἢ δαλματίας. Ὁ αυτοκράτωρ Θεοφίλος ἐν τούτοις ἤγαγεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐξ ἀπάσης τῆς αυτοκρατορίας δέκα παρθένους, τὸ ἄνθος τῆς τότε καλλονῆς, ἐν αἷς καὶ ἡ Εἰκασία, ὅπως τὴν καλλίστην τούτων ἀναδιδάσῃ εἰς τὸν Καισάρων τὸν Ὁρόνον. Τὸ μῆλον ἐμελλε νὰ λάβῃ ἡ καλὴ Εἰκασία· ἄλλ' ἡ ἐτοιμότης τῆς εἰς τὸν βασιλικὸν χαριεντισμὸν ἀπαντήσεως αὐτῆς διεγείρει τὸν φθόνον τοῦ αυτοκράτορος, ἀναζητήσαντος ἐπὶ πολὺ καὶ μὴ εὐρόντος ἐύστοχον ἀπόκρισιν, καὶ οὕτω παρασκευάζει ἄλλη

τὴν εὐτυχίαν. Ἐπιτοτὸ ἀποστραφεῖσα ἡ Εἰκασία τὸν κόσμον, ζητεῖ τὴν τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἐν μονῇ παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπ' αὐτῆς κτισθείσῃ. Στρατὸς τοῦ Θεοφίλου συλλαμβάνει τὸν τὴν δαλματίαν λυμαινόμενον ληττὴν, καὶ κομίζει μετὰ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ εἰς συνάντησιν τοῦ νικηφόρου στρατοῦ ἐξελθὼν αυτοκράτωρ, εἰσέρχεται κρυφα καὶ ἐν στολῇ μοναχοῦ εἰς τὸ ἱερόν μονῆριον, καὶ πίπτει ἰκέτης πρὸ τῶν ποδῶν τῆς ἡγουμένης Εἰκασίας, ὁμολογῶν τὸν πρὸς αὐτὴν σφοδρὸν ἔρωτά του. Ἄλλ' ἐν τούτῳ καὶ ὁ τολμηρὸς Ἀκύλας, ἐκφυγὼν τοὺς φυλάσσοντας αὐτὸν στρατιώτας, εἰσέρχεται καὶ αὐτὸς δρομέως ἐν στολῇ μοναχοῦ εἰς τὴν μονὴν καὶ εἰς τὸν θάλαμον τῆς Εἰκασίας, ἐν ᾧ χρόνῳ γονυπετῆς ἰκέτευεν ὁ μοναχὸς αυτοκράτωρ. Τούτου ἀπιστίαν ἔρωτος ἐλλοδῶν ὁ γενναῖος, ἔλαει τὸ ξίφος ἔνα φονεύσῃ τὸν ἄντερον· στήν' ἀλλὰ μεταμεληθεὶς, ἐμπήγει τούτο εἰς τὰ ἴδια στένα, κατακόμενος τὴν ἀπιστον ἐρωμένην. Ὁ αυτοκράτωρ γίνεται ἄφαντος παραυτίκα. Ἐρως πρῶτον, νῦν δὲ μελαγχολία καὶ μεταμέλεια καὶ τύψις συνειδότης φθείρει τὰ σπλάγγνα τῆς εὐσεβοῦς ἡγουμένης, ἥτις, τὸν θάνατον προσεγγίζοντα αἰθανομένη, ἐξομολογεῖται ἐνώπιον πνευματικοῦ τοῦ στιγμιαίως καταλαβὼν αὐτὴν αἰσθημα τῆς φιλοδοξίας, καὶ τὸν πρὸς τὸν Ἀκύλαν καλαιὸν ἔρωτά της, ὅς ἐγένετο αἰτία τῶν δεινῶν πράξεων καὶ τοῦ θανάτου τοῦ αὐτοῦ τούτου. Ἡ θεία μεταλήψις δίδει νέας αὐτῇ δυνάμεις, καὶ ἡ καλλονὴ καὶ χάρις τῶν ἐνθέων τοῦ γαλήνης. Ἄλλ' ἐν ταύτῃ τῇ θυμηδία κόπτουσα ῥόδον, πίπτει νεκρά.

Τοσαύτον ἀπλοῦς ὁ μῦθος, ἢ ἡ γόνιμος τοῦ ποιητοῦ φαντασία ἐκτείνει εἰς τρία ἄσματα καὶ διεσχίλους περίπου στίχους ὁμοιοκαταληκτοῦς ἰαμβικούς τριμέτρους. Αἱ ἀρεταὶ τοῦ ποιήματος εἰσι πολλαί. Ἐπειδὴ καὶ ὑπόθεσις ἐπιτυχῆς, καὶ στιχογραφία ἀξιόλογος, καὶ γλώσσα καθαρά, καὶ εὐρεσις πλουσία, καὶ λύσις τοῦ μύθου, ἔνθα ἡ τῶν παθῶν ἀδύναμις, καὶ τὸ δυσκολώτερον παντὸς δραματικοῦ ποιήματος μέρος, τεχνικωτάτη καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ χάριτος κατορθομένη. Εἰς δεῖγμα τούτων ἔττω ἢ τοῦ κάλλους περιγραφῆ τῶν πρὸ τοῦ βασιλέως ἰσταμένων νεανίδων ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν καλλιστείων ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος.

Ἐστρέψα τὸ ὄμμα ἐκ δευτέρου,
Καὶ εἶδον θυμακότερον θέαμα τοῦ πρώτου,
Ἐμπρὸς τοῦ Ἀυτοκράτορος ἰστάμεναι ἀνεήτων
Συνεσταλμένων ὅπ' αἰδοῦς χορείαν νεανίδων
Καὶ εἶδον . . . Ἦτο ἡ δεκά· ἐλείνη τῶν Καισάρων.
Καὶ εἶδον . . . Ἀπερίγραπτον εἶν' ἔτι τότε εἶδον.

Καὶ ἡ τοῦ ἦθους τῆς Εἰκασίας μετὰ τὴν ἀλοσυχίαν
διαγραφῆ.

Ἀπάντων τότε τὸμμα
Ἐστρέψ' εἰς τὴν ποιήτριαν ἦθος ὑπερφίας
Δὲν εἶδον εὐγενέστερον ἐπὶ μορφῆς ἀνθρώπου.
Θεὰ εἰκίνη τὴν στιγμήν μ' ἐφάνη, καὶ τῆς οἰκίας
Μορφῆς ἦτο ἀπαύγασμα ἢ ἐπὶ τοῦ προσώπου

Τὸ ἄκουσ' τῆς λαμπηδῶν. Τὸ στήθος τῆς μ' ἐφάνη
Πῶς πάθη δὲν ἐνέκλειεν ἀνθρώπινα, καὶ αἶμα
Οὐδὲλως εἰς τὰς φλέβας τῆς ὀνητῶν ἐκυκλοφόρει.
Ἐρέμειε, κ' ὑπερφύης τοῦ νοῦ τῆς ἦν ἡ κίβη.
Καὶ καὶ περιφρονήσεως πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δέλεμα
Νὰ στρέψῃ δὲν ἤβλωσε τὸν οὐρανοῦν ἢ κέρη,
Εἰς κόσμον τότε φαντασιῶν αἰθέρος ἔπλανατο
Ὀλόκληρος ὑπὲρ τὴν γῆν ἀρθεῖσα καὶ τοὺς ἄλλους
Ἀνθρώπους τῶν ἐφάνετο, καὶ οὐρανοῦ κάλλους
Ἐπᾶνω τοῦ μετώπου τῆς ἀντι ἀνταναελάτο.

Ἐτι δὲ τὸ ἄσμα τοῦτο τῶν ληττῶν

Εἶναι εἰς τὸ σπλάγιον κλάδων χλωρῶν
Στραωννότες, λιτὸν ἐτοιμάσωμεν δαίπνον.
Καὶ εἶνον πίνοντες γλυκὺν καὶ ζωρὸν,
Γλυκὺν δὲ ὑπώσωμεν ἔπειτα ὕπνον.
Καθίστατε γόρω, κινῶτε τὸν εἶνον
Καθὼς ἔς ἐυφρόνηται τρώγων καὶ πίνων.
Κ' ἐν ᾧ ὁ βράζει· τὸ οὖς μας κληῶν
Συρῆει, δὲ ψάλλομεν ἄσμα κληῶν.
Ναὶ πίνοντες οἶνον πολλὸν καὶ γλυκὺν,
Πηδῶμεν, χαρῶμεν. Κ' ἐν ᾧ ὁ βράζει,
Μὰς ψάλλει ἀπ' ἐξω τερπνὴν μουσικήν,
Κοιμώμεθα τότε εἰς κλάδους ἵτις.

Ὡς ἀεὶ πῶν ὁ μύθος τὴν γῆν κατοικεῖ.
Μυρμηκῶν κ' οἱ ἀνθρώποι κλέουσι πόλεις,
Καὶ πάντα κλεισμένοι τὰ ἔτη εἰσὶ,
Οἰκέρως τῆς ζωῆς των διάγουσιν ἔτη.
Θαμνὸν εἰς τοὺς τέσσαρας τοίχους τῶν οἰκῶν,
Ὡς ἔρπονται σήπονται τένα σκυληῶν.
Ἐλευθερὸν ἡμεῖς εἰς ἀεὶ τὰ δουὰ,
Ἐλευθεροὶ τρέχομεν ὡς τὰ κτηνὰ.
Τοῦ βράχους οἰκοῦμεν καθὼς ἀνάτ,
Τροφίμεθα ὡς ἀετοὶ μὲ τὸ αἶμα,
Ὡς οὕτοι, ἐδῶ ἐντρέπονται ζητεῖ
Καθὼς μας τὸ θῆμα αὐτοῦ μὲ τὸ δέλεμα.

Δὲν θέλομεν τρώγειν ὄργαν ἢ στεγνὸν
Ἐδῶ ἀναπνεύμεν αἶφρα ζεφύρου.
Ναὶ αἶφρα ποθεῖμεν ζεφύρου ἀνήν,
Ὀρῶντες θέλομεν ὅταν ἀπείρου.
Δὲν ἔχομεν στρώμα κ' ἐδάφη σκιδῶν,
Δὲν θέλομεν στέγην ἡμεῖς κεραμίδων.
Στραμνὴ εἰς ἡμᾶς ἡ στρωμνὴ τοῦ δουνοῦ
Καὶ στέγ' ἢ σινδῶν ἢ γλαυκῆ τούρανοῦ.
Τοῦς χυθὴν ἀνθρώπους ἀν τρώγῃ κλεισται,
Πηλῶς, κεραμῆς ἀποκράπτου καὶ χῶμα,
Ἐπαθροῖσι ζῶμεν ἡμεῖς οἱ λησταί,
Τοῦ Πλάστου δειλῶς μὴ κρυπτόμενοι τῶμα.

Τὰ στήθη τάτιθατα πρὶν τῶν δρυμῶν,
Τῶν πάντ' ἀδουλώτων ἀρεῖν τοὺς ἀνέρας
Μαυλίζουσι οἱ τύραννοι, καὶ μὲ κηρὸν
Φιμῶντες τὸ στόμα των κλειῶν εἰς μάντρας.
Τὸ ἦθος ἐκθύντες τὸ πρῖν, κοινωνίαν
Προθέτων ἐκεῖ σχηματίζουσι μίαν.
Τὰ πρόβατα κύπτουσι χερμαὶ ταπεινά,
Καὶ ἀρεῖ ὁ τύραννος καὶ κυβερνᾷ.
Καὶ δάδδον διατάζων ἐντὸς τῶν χειρῶν,
Ὡς κτήνη τοὺς πρῖν τῶν δρυμῶν κτεταίους.
Πατάσσει βεβρῶς, καὶ ὕμειον χερῶν
Διδάσκει μετέπειτ' αὐτοῦ ὡς πηλῶκος.

Δὲν εἶμεθα ποίμνη προβάτων καλῶν,
Δὲν δίδομεν γάλα ἡμεῖς ἢ μαλλίον.
Τὸ αἶμα . . . ἀρεῖ δὲ καθὼς μας πωλῶν,
Τὸ χυθὸν εἰς μάλας οὐχὶ εἰς σφαγῆτον.
Ὁ βῶς μὲ ζυγὸν ἀν κερατῶν τὸν χέρτον,
Καὶ τ' ἄχουρα φέρων ὁ ὄνος τὸν φρότον.
Γλυκὸν ὄμμα αἶμα ἢ ἔγχεσι βορᾶ,
Κ' εἰς κρέατα ἄγρας ὁ λέων ἐφύρῃ.

Δὴν εἴμεθα ὄνοι καὶ ὄβες τῆς γῆς,
Κτηνῶν ἀγγελίων δὲν εἴμεθα ποιμνὴ
Ὡς τίγρεις εἰς αἶμα τρυφῶμεν σφαγῆς,
Τρεφοίμεθ μ' ἄγραν κ' ἡμεῖς ὡς οἱ σκύμνοι.

Καὶ ζῶμεν . . . οὐχὶ τὴν παῖζην τῶν κοινῶν
Ζωῆν . . . τὴν ζωὴν τῆς ζωῆς ἡμεῖς ζῶμεν.
Καὶ ἔχομεν ὄμ' ἕδονας τῶν κτηνῶν,
Τοῦ ἄρου ἡδέος τὸ νίκτωρ θαρώμεν.
"Αὐ ζῶσι βλάσις κοιμώμεν" οἱ ἄλλοι,
Ὁ βίος ἡμῶν ἀδιδάκτος πάλῃ,
Πολέμων σιρὰ συνεχῆς καὶ μακρῶν,
Εὐδαίμων σιρὰ ψυχικῶν τετραχῶν.
Ὅσους δὲ ἡμῶν τελευτᾷ δουρατῆς,
"Αὐ ἔλθῃ ὁ θάνατος ὁ περρωμένος,
"Ας ἔλθῃ | . . . τὴν κλίμα τῆς ἡδονῆς
Ἡμεῖς, ἰκανώσαμεν μέχρι πυθμένος.

Εὐλὴ εἰς τὸ σπλάγιον κλέδων χλωρῶν
Στροινοῦντες, λιτὸν ἐτοιμάσαμεν δεῖπνον.
Καὶ οἶνον πίνετε γλυκὺν καὶ ζαρωτόν,
Γλυκὺν ἔς ὑπνώσιμεν ἔπαυτα ὕπνον.
Καθίστα γύρω, κρηναίε τὸν οἶνον.
Καθίς ἔς εὐφραίνηται τρώγων καὶ πίνων.
Κ' ἐν τῷ ὄ θωρέας τὸ οὖς μας κηλῶν
Συρταί, ἄ ψάλλωμεν ἄσμα καλόν.
Να | πίνετε οἶνον πολὺν καὶ γλυκόν,
Πιδῶμεν, χαρώμεν. Κ' ἐν τῷ ὄ θωρέας
Μα: ψάλλει ἀπ' ἐξω τερπνὴν μουσικὴν,
Κοιμώμεθα τότε εἰς κλάδους ἰτέας.

Τεχνικώτατα εἰκονίζει τὰς μετὰ τὴν θεϊκὴν μεταλή-
ξιν τελευταίας στιγμάς τῆς Βίβλασις ὁ ποιητὴς ἐν
τῷ τέλει τοῦ ποιήματος, στέφον οὕτω διὰ λομπρὰς
κρηωνίδος τὸ ὄλον.

Καθὼς τὸ ἔωρον ἔφαγε καὶ ἐπιε τὸ οἶνον,
Ἐατὸς τῆς κλίτης ὡς ὄρακας ἡ κῆρη ἐτινάχθη.
α. Εἰς τὴν ἀλλήν ὀδήγει με λαθῶν με τῆς παλάμης
ψωιδουσα, α τῶν κρημάτων μου ἀπέβαλον τὰ ἄχθη.
Καὶ εἰς αἶφης πᾶρτα ἀπέκρητα δυνάμεις.
Καὶ εἰς τὸν κῆπον φέρε με, ὦ γέρον, πρὶν ἀπνεύσω,
Τὸ ὑπαίθριον, τὸν οὐρανὸν νὰ ἴδω τὸν ὄρατον,
Τὸ, ἔμου τοῦ ἔρατος, τὰ κάλλη τοῦ Μαίρου η.

Τὴν φυσικὴν νεκρὰ εἰς τὸν τοῦ μοναρχοῦ
Περὶ θῶλον ἠδὲ ἔλασαν αὐ μνηστῆρ παρθένοι.
Ὡ τέψις! εἶπεν, ὦ χαρὰ! Δι' ὄλων μου τῶν πόρων
Αἰσθάνομαι μεταβολὴν εἰσδύσαν ζωηρόρου.
"Αὐξισα, καὶ ἡ ζωὴ δὲν ἔργα, μοί με-ε . . .
"Ἰδὲ |, τὸν κόσμον σήμερον πῶς αἰσμοῦσι κάλλη |
"Ανέφελος ὁ οὐρανός, ὁ πόντος γαληνός,
"Ἡ γῆ γελᾷ, ὁ ἥλιος τὸ ἄρου τοῦ ἄρτατος.
"Ἐλαῖνε, καὶ ἡ ζωὴς χαρίεσσ' ἀναβάλλε,
"Ἡ μέλις τῆ: βδωνιά: τὰ φύλλα σείουσα' αὐρα
Προσπνέ' ἠδύπνοος. "Ακουσον, ἡ Φιλομήλα ψάλλει,
Μυρία ψάλλουσι πηγά τοῦ ἔρατος τὰ κάλλη,
"Ἐ ζῶ, ζῶ! Διελύθησαν τὰ τοῦ θανάτου μαῦρα
Κυκλοῦντα πρὶν με ἕρεθε. "Ἰδέτε, τοῦ Βραχπόρου
Χλοῦζει τὸ πρῆλιον, καὶ χιτροντα με πόδα
"Ἡ ἀνοσπῶντις ἔλαρρον διὰ τοῦ ἀνοσπῶρου
Λειμῶνος τρέχει. "Ἰδετε, τοῦ κῆπου μου τὰ βίδα
"Ανοσπῶν' ἡ βδωνιά ὑπὸ τοῦ ἄρουσ κῦπτει
Τῶν βόλων τῆς . . . τὴν δεξιάν ἡ Βικκοῖα τείνει
Νὰ κῆφρ βίδα, ἀλλ' αὐτὸ φυλλοβόρει καὶ πίπτει
"Α | εἶπ' ἐντρώμως, καὶ νεκρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς κλίνας.

Ἐκ τῆς ὑποθέσεως γίνεται ὀφλον ὅτι δύο αἰσθη-
ματα εἰρίσονται ἐνταῦθα ἐν σφιδρᾷ πάλῃ, ἡ ἔρατος
καὶ ἡ θρησκεία. Ἡ τοῦ ἔρατος ἀποτυχία ὠθεῖ
τὸν Ἀκύλαν εἰς ἔργα ἀποτρόπαια καὶ δεινὰ. Ἐν δὲ
τῇ Βίβλασις ἰσχυεῖ τὸ τῆς θρησκείας αἰσθημα νὰ

καταβάλῃ τὸ τοῦ ἔρατος ἀλλ' ἡ σφοδρότης τούτου
φέρει ἐν τέλει τὸν θάνατον τῆς ἡρώιδος. Βλέπομεν
οὕτω καταβαλλομένην αὐτὴν ὑπὸ ἀνωτέρας, οὕτως
εἰπεῖν, ἀνάγκης ἢ πάθους, νικήτριαν ὅμως ἐκ τῆς
πάλης ἐξερχομένην διότι ἀποθνήσκει ὑπὲρ αἰσθημα-
τος ὑψηλοτέρου καὶ ἱερωτέρου, καταφρονοῦσα τὰ
τοῦ σώματος ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας. Εἰκονί-
ζεται ἄλλοις λόγοις ἡ μὲν Βίβλασις ὡς τελεία Χρι-
στιανὴ τῶν βυζαντινῶν χρόνων ὁ δὲ Ἀκύλας, ὡς
τελευταῖον λείψανον τοῦ θνήσκοντος ἐθνισμοῦ, ὑπὸ
τῶν ἑθνικῶν αἰσθημάτων καταβαλλόμενος ὅστις τὴν
ἦτταν ἀποδίδων εἰς τὴν μητῆρ αὐτῆς χριστιανί-
κην θρησκείαν, μαινεται ἐκφέρων κατ' αὐτῆς τὰς τε-
λευταίας τοῦ ἐθνισμοῦ ἀρὰς καὶ ὕβρεις.

Ἐκ ἀμαρτήματα τοῦ μύθου θεωροῦμεν δύο τινά.
πρῶτον, ὅτι καὶ ἐνταῦθα κατὰ παράδοξον σύμπτω-
σιν, ὡς καὶ ἐν τῷ Τίθῳ τοῦ δημίου, ἡ τοῦ ἔρατος ἀ-
ποτυχία ὠθεῖ εἰς ληττικὸν βίον, θρησὼδῃ μάλιστα
καὶ φρικτῶν, προκαλέσαντα ἐρημώσεις πόλεων καὶ
θανάτους πλείστον ἀνθρώπων, ὡς ὁ ποιητὴς οἰκτρό-
τατα περιγράφει πολλαχῶς τοῦ ποιήματος. Οὕτε
τὴν κοινωνίαν, οὕτε τὴν ἡλικίαν ἰκανοποιεῖ ὁ ποιη-
τῆς διὰ τῆς αὐτοκτονίας τοῦ ληττάρχου καὶ τῆς
εἰς τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ ἀπόδοσιν τῆς αἰτίας τῶν
ὑπὸ τούτου γενομένων πολλῶν καὶ μεγάλων κα-
κῶν. — Ἐκοροσθημεν ἀκούοντες καὶ ἀναγινώσκον-
τες καὶ ἑκάστην καὶ ἐν βιβλίους καὶ ἐν ἐφημερίσιν
ἰδίους καὶ ξένους ληστίας καὶ κλοπᾶς. Ἄς ἐξελεί-
ψωμεν πρὸς Θεοῦ ἀπὸ τῆς γλώσσης, εἰ δυνατὸν, καὶ
τῆς ποιήσεως καὶ τῶν βιβλίων τὰς λέξεις πειρατείας,
ληττείας καὶ κλοπῆ.

Τὸ δεύτερον ἀμάρτημα εἶναι αἱ κατὰ τῆς χρι-
στιανικῆς θρησκείας βλασφημίαι τοῦ ἑθνικοῦ τούτου,
αἵτινες δικαιολογοῦνται μὲν πως ὡς ὑπὸ ἐθνικοῦ
λεγομένου ἀποτυχόντος ἕνεκα ταύτης, ἀλλὰ κάλ-
λιον ἦτο ἂ μὴ ὑπῆρχον ἐν τῷ ποιήματι διότι ἐν
ὁ ἐθνικός ἐπαθεν ἐκ τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ,
ἡ κοινωνία ὠρελήθη. Οὐδὲ παραδεχόμεθα ὡς ὀρθὴν
τὴν δόξαν ὀλίγων τινῶν, ὅτι ἡ θεία τοῦ Χριστοῦ
διδασκαλία ἔστειρε τὰ θεμέλια τῶν ἀρχαίων κοινῶ-
νιῶν καὶ ἐπήνεγκε τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας καὶ θρο-
βαρότητος διὰ τῆς καταργήσεως τῆς τῶν εἰδώλων
λατρείας. Ἐπειδὴ ἡ κεκοίθησις περὶ τῆς ἀληθείας
τῆς τῶν ὁσῶν θρησκείας εἶχεν ἐξασθενήθει, ἡ μάλλον
ἐλείψει, πολὺ πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅστις
ἤλθε νὰ πληρώσῃ τὸ μέγα ἐκεῖνο κενόν, ὅπερ ἐ-
κείνη ἔφινε, νὰ διδάξῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ ν' ἀνα-
στείλῃ διὰ τῶν θεῶν αὐτοῦ διδαγμάτων τὴν ἠθι-
κὴν διαφορὰν ἢν προεκάλεσαν ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ κρά-
τει ἡ τῶν Ἐπικουρεῶν ψευδοφιλοσοφία καὶ ἡ ἑλ-
λειψις πάτης θρησκείας. Ἄν δ' εὐθύς δὲν ἠδυνήθη
ὁ Χριστιανισμὸς νὰ θέτῃ τέρμα εἰς τὴν προβαίνουσαν
διαφθορὰν, τούτου τὰς αἰτίας διδάσκει ἡ ἐκκλη-
σιαστικὴ καὶ πολιτικὴ ἱστορία τῶν πρώτων αἰώνων
τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὅτε ἡμῶς αὐτὰ ἐλλείψαν, τότε
ἔγρυσεν ἡ τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ διδασκαλία νὰ
παραγάγῃ τοὺς καρπούς, ὧν τὴν ἠδύτητα αἰσθάνε-
ται σήμερον πᾶς ὁ Χριστιανικὸς κόσμος. Ἀπλῆ πα-

ραβολὴ τῶν ταύτης παραγγελμάτων πρὸς τὰ ἠθικά
διδάγματα καὶ αὐτῶν τῶν πρώτων φιλοσόφων τῆς
ἀρχαιότητος μαρτυρεῖ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν οὐρά-
νιον κληρὸν ταύτης, καὶ ἐξελέγει τὴν ἀπάτην τῶν
ὀλίγων ἐχθρῶν αὐτῆς. Ἀλλὰ περὶ τὰ ἴσα καὶ ταῦτα
περὶ ἀναριθμητῶν νῶν πραγμάτων. Ὁ ποιητὴς πρὸ
ἡμῶν ἐξήλεγε τὸ ψεῦδος τῶν λόγων τοῦ ἐθνικοῦ,
λέγων.

Ἡ γλώσσα
Ἐκ μέθης παραπαύσασθαι βλασφημίας ἐπαρῶντι,
Καὶ ἰκανώμενος καθίς ὑπὸ τῶν Ἑβρωνῶν,
Εἰς τ' ἀσέθῃ του ἔπιματι καὶ τὰς σατανικῆς του
Ἐξίς αἰσθητικῶν ἐμῶν, μεθύσας,
Τὸ ὄνομα τὸ ἱερὸν καὶ ἄγιον τοῦ Πλάστου.
Το αὐτὰ παραπαύσασθαι βλασφημίας παρῶντι,
Τοιαῦτα σκεῆθ γίνονται οὐκ ἐπὶ τῶν διαδόλων,
Δειλαίως οὕτω μινεται ὁ οὖς ἐκείων ὄλον,
Ὅσαι τὸ οὐρανόπεμπτον σοῦ μίνεζ ἀγνοοῦσι
Θρησκ' ἄρτα τοῦ Χριστοῦ!

Παρατηροῦμεν ἐτι ὅτι ὁ ποιητὴς ὑπέπεσαν ἐκ τῶν
εἰς ἀναχρονισμῶν, δι' ὃν ἐξαιτεῖται ἐν σημειῶσει τὴν
συγγνώμην τῶν κριτῶν. Ταύτης ἤθελε τύχει, διότι
καὶ μεγάλῃ ποιητῆς παρεμβάλλουσιν ἀναχρονισμοὺς
ἐπὶ τινι σκοπῷ εἰς τὰς ποιήσεις των ἀλλ' οὕτοι φροντι-
ζουσι νὰ μὴ διαταράσσονται δι' αὐτῶν ἡ οἰκονομία
τοῦ μύθου, καὶ ἄλλως νὰ μὴ προσβάλῃ πολὺ τὸν νοῦν
τοῦ ἀναγνώστου τὸ δι' αὐτῶν εἰσαγόμενον ζῆνον τοῦ
μύθου. Οὕτως ὤφειλε καὶ αὐτὸς νὰ οἰκονομήτῃ τε-
χνικώτερον τὸ ζῆνον τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ ἀντικειμέ-
νου τῆς ποιήσεως του ἐπεισοδίου. Ἐπειδὴ ἀτυγχῶ-
ρητον εἶναι ὁ ληστῆς Ἀκύλας, ὁ τὸν ὄ. αἰῶνα μ. Χ.
ζήτας, νὰ ἀθυμῇ καὶ σχετλιάξῃ, ἐπὶ ἐρέχου τῆς Δαλ-
ματίας καθήμενος, περὶ τῆς οὐκ καταστάσεως τῆς Ἑλ-
λάδος, καὶ τῆς μεγάλης ἠθικῆς ἀποστάσεως τῶν
νῶν ζώντων Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν ἀρχαίων, ὡς καὶ οἱ
σύγχρονοι αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς καταργῶν, ἦσαν πλη-
σιέστεροι ἐκείνων. Κρίνομεν λοιπὸν τὸ ἐπεισοδίον
τοῦτο μεμπτῶν ὡς διαταράσσον τὴν οἰκονομίαν ἐ-
παινοῦμεν δ' ἄλλως τὸν φιλόπατριον ποιητὴν διὰ τὰ
γενναῖα αἰσθημῆτα, ἅπερ ἐκφράζει ἐν αὐτῷ.

Ἄλλα ὡσαύτως ἀναίσιον πᾶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἐ-
πεισοδίον εἶναι καὶ ἡμᾶς ἡ μακρὰ διήγησις τοῦ
ληστοῦ Πραύτου πρὸς τοὺς ἐταίρους αὐτοῦ ἐν τῷ
β' ἄσματι περὶ εἰκονομαγίῶν, περὶ ἐξορίας τῶν
στουδιτῶν καλογηρῶν, καὶ ἡ εἰς τὸν αὐτοκράτορα
ἀποδιδόμενη γελοία διαταγὴ περὶ κουρᾶς τῆς τῶν
ἀνδρῶν κόμης, καὶ ἡ ἐτι μακροτέρη περιγραφή τῶν
γάμων τοῦ αὐτοκράτορος, δι' ὧν πληροῖ ὁ ποιητὴς
ὄλον σχεδὸν τὸ β' ἄσμα. Καὶ τὸ ἀπιθανώτερον,
εἰσάγει τὴν ληττῆν. Πρῶτον λέγοντα αὐτολεῖται καὶ
ἀπὸ στόματος πρωτοτύπου αὐτοκρατορικῆς διατα-
γᾶς, ἐπιστολὰς μοναχῶν καὶ ὕμνους γαμηλίους καὶ
εὐχὰς τῶν πολιτῶν οὐχὶ ὀλογοῦντες. Ἐτι δὲ
καὶ ἡ ἐν τῷ β' ἄσματι μοναχία τοῦ Ἀκύλα εἶναι
λίαν διεξοδικῆ καὶ μονότονος, πληροῦσα 400 πε-
ρίπου στίχους, καὶ περιέχουσα πλείστα αἰσθη-
ματα, πῶθους καὶ κρίσεις περὶ ἀνθρώπων καὶ κοινῶ-
νίας καὶ θρησκείων. Καὶ γελοῖως εἶπεν ἐν τοῖς δυοῖς
πρώτοις ἄσμασι δὲν ὑπάρχει κωμικὴ ἢ ἄλλο τι δρα-

ματικῶν, ἀλλὰ μακρὰ διήγησις, πλήθης εἰκόνων
καὶ ὁμοιώσεων, καὶ περιγραφῶν μακρῶν, αἰτινες δι-
δουσι μὲν μῆκος εἰς τὸ ποίημα, ἀλλ' ὡς ἀλλότριον
τῆς ὑποθέσεως ἐλάττουσιν αὐτὴν, ἀποσπῶσι τὴν
περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου καὶ καθιστῶσι χαλα-
ρὸν τὸ ὄλον. Τὸ γ' ἄσμα τὸν αὐτῶν εἶναι ἐλεύθερον
τοιούτων ἀμαρτημάτων, μόνον περὶ τὰ μετὰ αὐ-
τοῦ ὑπάρχει μακροτέρη τοῦ δέντος ἕως περιγρα-
φῆ δύσεως ἡλίου καὶ τερπνῆς ἐσπέρας, διότι
εἰσάγεται εἰς τὴν λυτὴν τοῦ μύθου, ἧτις δὲν δέ-
γεται τοιαῦτα, διακόπτοντα τὴν πρῶταν τῆς
πράξεως καὶ χαλαρῶντα τὴν τεταμένην ἠθῆ
προσῆχῃ τοῦ ἀναγνώστου. Πολλὴν ὅμως δεξιότητα
δεικνύει ὁ ποιητὴς εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτῆ-
ρων τῶν προσώπων, ἐπειδὴ καὶ διέει ἐκώστω τὸν
προσῆχοντα αὐτῷ χαρακτῆρα, καὶ τηρεῖ αὐτὸν ἀ-
κριβῶς κατ' ὄλον τὸ ποίημα καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ
τῷ πράττειν.

Γλωσσικὰ ἀμάρτηματα ὀλίγα μόνον εὑρομεν ἐν
ὄλοις δισγυλίσις στίχοις, ὅπερ δεικνύει τοῦ ποιη-
τοῦ τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς γλώσσης. Καὶ τὰ ὀ-
λίγα δὲ ταῦτα δὲν θεωροῦμεν πάλιν ὡς ἀμαρτή-
ματα, ἀλλ' ὡς ἰδιώματα μάλλον αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως
ἀξιοσύστατα. Τοιαῦτά εἰσι:

α) τὰ πολλὰ ὑπερβατὰ, δ' ὧν καθίσταται πολ-
λαχῶς ὀλίγον δύσκολος ἡ εὔρεσις τῆς ἐνοίας ὡς
σαλ. 4. Ὀδορομένῃ ἡ σέξινος καὶ τὴν ἀπόντα κληρεῖ
Τὴν κόμην ναύτην εἰλλουσα ἡ ἐρωμένη νία.
σαλ. 24. Μιστ' οὐ πολὺ τὸ πάντασμα πρὶ τῶν παρῶν ἐφθ. η
Τοῦ ἐρέχου, ὅπερ ἐστὶν ἐπιπόνητος μέλας τρέβω.

β) τινὰ κακόζηλα ἢ λογικῶς μεμπτὰ καὶ ὑπερ-
βολικά

σαλ. 8. Ἐν δλίμμα ἔδλιον αὐτοῦ ψυγῶλεθρον σφραγίδα
Νὰ ἐπιθῆ' εἰς λογιμοῦς ἔδλινα ἴσικα.
σαλ. 11 Κ' ἐν ἀκαρεῖ ἀποτεροῖ διὰ φλογὸς πυρπόλου ὁ κα-
ραυῖς τὰς ὄρως.
σαλ. 16. Εἰς ὕμνοος ἡ πικητινὴ καὶ τρυφερὰ ψυχή του
Τοῦ Πλάστου ἐκτερίζεται.
σαλ. 17. Ἐκ τῶν κοραλλίνων χελείων σου κρεμῆμενος ὡς μέ-
λισσα ἀπὸ τοῦ ἄνθους.

γ) ἀποστροφῆ μακρῶν φωνηέντων, ἐν δισυλλαβόσις
μάλιστα λέξεσιν ἀσυγχώρητοι.

σαλ. 8. Νὰ ἐπιθῆ' εἰς λογιμοῦς
σαλ. 9. Εἰ μ' εἰς φθάν' ἢ ἐκ' εἴχαν.
σαλ. 14. Εὐρίσκ' ὁ τέλας.

δ) εἰς λεκτικὸν ἀμάρτημα ἠδυνάτο τις προσέτι
νὰ ἐκλάβῃ καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ ποιητὴς παρεμβάλλει
εἰς ὄλον τὸ ποίημα λέξεις Ὀμηρικῆς καὶ σπανίας.
Τοιαῦτα εἰς πολλῶν εἰσιν αὐταὶ βρηγίαι, λευγαλέας,
σμερδαλέας, κρηναῖος, ἀμειγνᾶ, ἰφίμους ψυγᾶς
προταψεν, σίντιες, ἐρεβεννός, κευθμῶν, νωχελία, στυ-
φελὸς, ὑπόδρα, ἐλεμμενίων καὶ ἡ γενικὴ ἀηδοῦς,
ἀπὸ τῆς ὀνομαστικῆς ἀηδῶ, εὐχρηστῶν μόνον περὶ
ἀστικῶς καὶ σπανίας. Παρ' αὐτοῖς δὲ τὰ κοινὰ
ταῦτα ὅα καὶ ὅα νὰ, χορταῖνα, μαυλιζῶ, ἐκμη-
νικα, τὸ οὖς μας κηλῶν, καὶ ἄλλα τινὰ τούτοις, ὁ-
μοια, Ἀποδομιμάζεται εἰς τὴν ἡμετέραν ποιήσιν.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Τὸ συναξάριον τοῦ βασιλέως Ναχοῦχα.

(Τέλος. Ἰδε φυλλάδ. ΡΜΕ'.)

— 0 —

ἡ πολλὰ τῶν δύο γλωσσῶν σύγχυσις, διότι τὰ ποιήματα γράφονται πρὸς διδασκαλίαν καὶ τέρψιν τοῦ παντός ἔθνους ἢ τῶν πλειόνων τοῦλάχιστον· οὗτοι δὲ ἀδύνατον εἶναι νὰ γνωρίζωσι τὴν Ὀμηρικὴν γλῶσσαν· ἄλλως εἶναι ἀνάγκη προσθήκης λεξικοῦ ἐν τέλει τοῦ ποιήματος. Ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν ὠρίσθησαν τὰ ὅρια τῆς ἀρχαίας καὶ νέας ἡμῶν γλώσσης, καὶ ὅτι καλὸν εἶναι ἐκ τοῦ μεγάλου θησαυροῦ τῆς ἀρχαίας νὰ καλύπτωμεν τὴν γονιμότητα τῆς νέας· ἀλλὰ τὰ ἐνδύματα πρέπει νὰ ἦναι ἀνάλογα πρὸς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος. Τὸ παράδειγμα τῶν ποιητῶν τῆς λαμπρᾶς ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος ὀδηγεῖ ἡμᾶς ἄριστα εἰς τὸ ὄριον καὶ πρῆπον, οἵτινες δὲν ἐξεκένουν ἄνευ μέτρον εἰς τὰ ἴδια ποιήματα πάντα τὸν Ὀμηρικὸν πλοῦτον, καὶ τοὶ πολλοὶ ἡμῶν πλησιέστεροι τῇ γλῶσσῃ τῶ Ὀμήρω ὄντες. Ὅθεν ἰσχυρέτω καὶ ἐνταῦθα τὸ μὴ δὲν ἄγαν καὶ τὸ τῆς Κορίνθου εἰς Πίνδαρον περὶ μύθων παράγγελμα εἰς τὴν γλῶσσαν ἐφαρμοζόμενον.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ ἀμαρτήματα ταῦτα, ἐν αἷς πολλὰ ἐπούσιώθη, καὶ ἄλλα ὡς ψεῦδη μόνον ἐσημειώθησαν καὶ φευκτέα ἐν ποιήματι τελείῳ, καλύπτονται ὑπὸ πολλῶν τοῦ ποιήματος ἀρετῶν, δὲν ἐδίστασαν οἱ κριταὶ ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὸ ποίημα τοῦτο τὰ καλλιστεῖα· διότι ὁ λόγος ἀκαιτεῖ νὰ δίδωται ταῦτα εἰς τὸ ἐκάστοτε σχετικῶς τελειότερον καὶ λόγου ἄξιον ποίημα (*). Τηρηθὲν δὲ αὐτὸ ἐν τοῖς παρελθούσιν ἔτεσι, δικαίῳ τῷ λόγῳ τηρεῖται καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ.

Τούτων πάντων ἕνεκα ἐπαινεῖται ὁ μὲν ποιητὴς τοῦ Ἑλληνος τῆς Ἰδῆς διὰ τὴν εὑρεσιν καὶ αἰκονομίαν, τὴν καλὴν στιχομυθίαν καὶ τὸν ἠθικὸν τοῦ ποιήματος σκοπὸν, ὁ δὲ τοῦ Ἰδοῦ τοῦ δημίου διὰ τὴν φιλοκαλίαν τῆς ποιήσεως καὶ τὴν χάριν τῆς γλώσσης καὶ στιχομυθίας· βραβεύεται δὲ ὁ τῆς Εἰκασίας διὰ τὴν πλουσίαν εὑρεσιν, τὴν ἐντεχνον τοῦ μύθου καταστροφὴν, τὴν γονιμότητα τῆς φαντασίας καὶ τῆς γλώσσης τὴν ἀκρίβειαν καὶ καθαρότητα.

Ὁ Πρῶτος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ,
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ,
ΑΘ. Σ. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ,
ΣΤΕΦ. Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ,
Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Ὁ Εἰσηγητὴς
ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ.

(*) Ὅρατ' ἐν ποιητ. ἐγ. στιχ. 351.
Verum ubi plura silent in curia, non ego rancie
Offender mœulis, quas aut inœcia fudit,
Aut inimicus patrum casit inuicta.

Ἄντι τῶν κακῶς τοποθετησάντων ἀνόγνωστῶν, Ἰεφθίε, μάρτυροί, ἀπέστη, ἄδινε, περλίσιον.

Ἡ ἀντίληψις σημαίνει ὀλιγώτερον, ἐπειδὴ φαίνεται ὑπνώττωσα μέχρις οὗ τυχαιὸν τι σύμβαμα ἐξεγείρη αὐτὴν καὶ τότε προέρχεται ἐκ τῆς γνώσεως, ἥτις ἐνταῦθα συγγέεται πρὸς τὴν ψυχὴν αὐτὴν. Ἐμφυτοὶ ἰδέαι δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ τὸ αἰσθηματὸς ἰδίας ὑπάρξεως ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν ψυχὴν ἡμοῦ μετὰ τῆς ἰδίας ἀξιοκρεπείας. Ἡ ψυχὴ, ἣν ὁ Θεὸς ἐνεφύτηεν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὸν ἐπλασε, καὶ ἥτις ἀπορρέει ἐξ αὐτοῦ, ἡ ψυχὴ ἥτοι ἀνέρχεται πρὸς τὴν αἰώνιον αὐτῆς πηγὴν, ἡ ταπεινοῦται καὶ διαφθείρεται, ἐὰν ἀντίσταται ἢ ἐνδίδῃ εἰς τὰς ὀρέξεις τῆς καρδίας. Ἐνταῦθεν δὲ προέρχεται ἡ μεγάλη ἀξία τῶν πράξεων, αἵτινες προεργονταὶ ἐκ τῆς ψυχῆς ἀντιπαλαιώσεως πρὸς τὴν καρδίαν. Ἡ δὲ Ὀφίς Ναχοῦχας εἶχεν ἀντλήσῃ τὴν ὠραίαν ταύτην ἰδέαν, τὴν ἀντικειμένην πρὸς τὸν διανοητικὸν ὄρατον πρῶτον ἐπιφάνειαν τῶν πράξεων καὶ τὴν εἰς τὸν θεὸν ἔρωτα ἀφοσίωσιν, πῶς εἰσῆλθῃ εἰς τὴν μακαριότητα, ἥτις ἐγράφη μετὰ τὸ μυστικὸν ἐκεῖνο καὶ ὄρατον θεωρητικὸν πνεῦμα, ὁ μῦθος οὗτος ἐν ᾧ ἡ θεηκευτικὴ ἰδέα, ἡ ἰδέα τῆς τοῦ ἀνθρώπου εὐθύνης καὶ τῆς πλήρους αὐτοῦ ἐλευθερίας συμπληροῦται καὶ συντελεῖ τὸν ἀριστότερον πνευματικὸν τῆς Ἰνδικῆς φιλοσοφίας. Τὸ μέγα ἀμάρτημα, ὅπερ ἀπώλεσε τὸν ὄριον Ναχοῦχας, ἦτο ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ περιφρόνησις τῶν ἰερῶν πραγμάτων, ἡ ἀπὸ τῆς δυνάμεως πύρωσις ἥτις φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν μαρτίαν νὰ λέγῃ: Εἰμὶ Θεός! Τὸ λέγει αὐτὸς ἐκεῖνος εἰς τοὺς τελευταίους τοῦτους στιχοὺς, ὧν ὁ τελευταῖος περιλαμβάνει ἐν συνόψει τὴν μεγάλην καὶ εἰνεθὴ ἰδέαν τῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἰσότητος τῶν ἀνθρώπων. Ἰδέαν χριστιανικὴν μάλλον ἢ βραχμανικὴν, μὴ ἀπαντωμένην παρὰ τῷ Βικνοῦ τῷ σεβασμίῳ νομοθέτῃ τῶν Ἰνδῶν.

Ὁ Ἰουδχιχτσιράς, ἀφ' οὗ εἶπε πολλὰ μετὰ θυμασμοῦ περὶ τῆς φρονήσεως τοῦ Ναχοῦχα Ὁφείας, προτείνει αὐτῷ τὸ ἐξῆς πρόβλημα, ὅπερ φέρει αὐτὸν εἰς τὴν διήγησιν τοῦ προτέρου τοῦ βίου: « Σὺ ὁ τὰ πάντα εἰδώς, ὁ πρὶν κατοικῶν τὸν οὐρανόν, ὃ ὄφρι πῶς σὲ κατέλαβεν ἡ ταραχὴ (τοῦ ἀμαρτήματος); » ὁ δὲ ὄφρι ἀποκρίνεται:

« Ἀφ' οὗ ἡ ἐκ τῆς εὐτυχίας ὑπερηφάνεια ἐτάραξε πὰς φρένας ἀνδρὸς εὐφραστάτου καὶ ὑπερφουδοῦ, » πῶς ἄνθρωπος ἀπολαύων εὐτυχίαν τινὰ ὑπόκειται » εἰς τὴν πλάνην καὶ τὴν ἀπάτην. Γοιαυτὴ εἶναι ἡ » γνώμη μου.

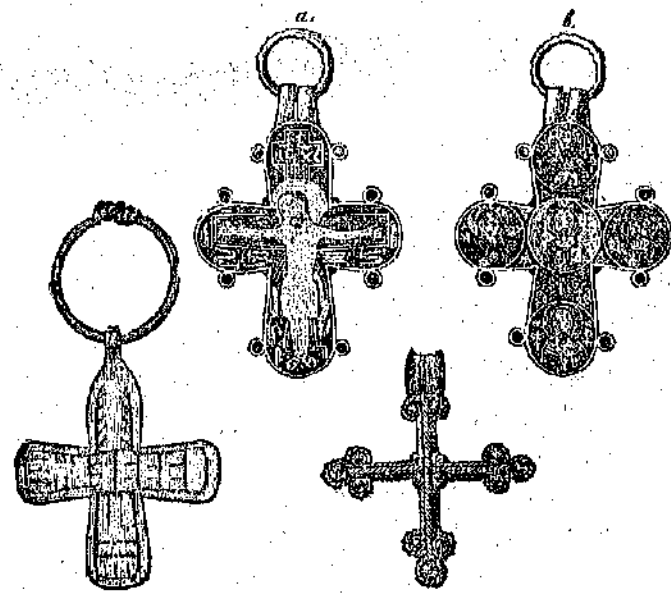
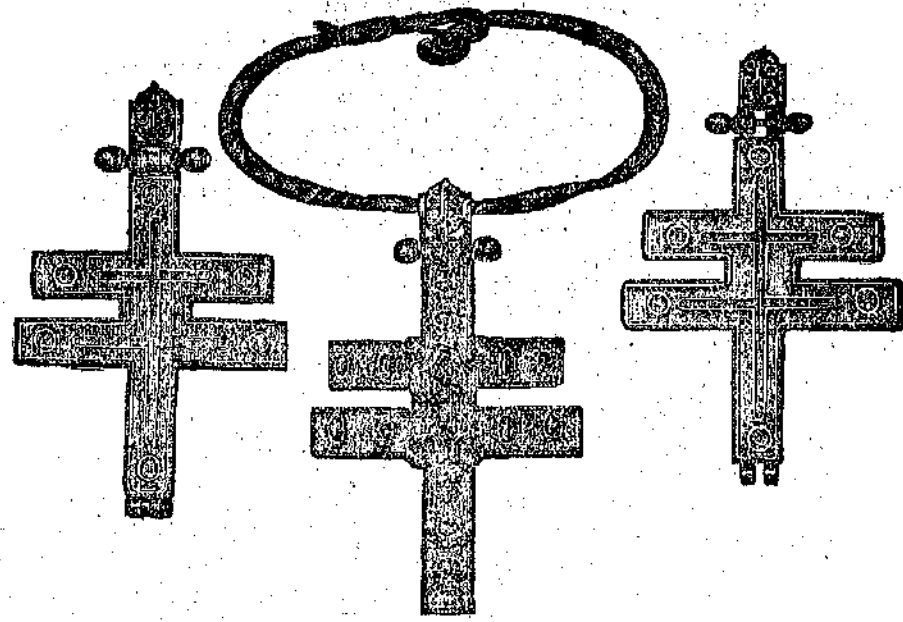
« Ἐγὼ κατελήφην ὑπὸ τῆς ὑπερηφάνειας τῆς » παντοδυναμίας, ὃ Ἰουδχιχτσιρά! Ἡ πτώσις » μου μετὰ κατέστησε φρονιμώτερον, καὶ θέλω νὰ » πληροσφορῶ καὶ σὲ — διὰ σοῦ, μέγα βασιλεῦ, » ἐπληρώθῃ (ἡ μεγάλη μου) ὑπόθεσις, καὶ ἔπαυσε » διὰ μῆς τὴν σκληρὰν ἐκείνην δυσπραγίαν, διὰ » τῆς μετὰ σοῦ τοῦ ἐναρέτου συνομιλίας μου. »

Αἱ πράξεις λοιπὸν σημαίνουσι τὸ πᾶν, αἱ δὲ φυλαὶ οὐδεμίαν σημασίαν ἔχουσιν. Ἀφ' οὗ, ὁμολογήσας πρότερον τὸ ἀμάρτημά του, ἐξήνεγκε τὴν λαμπρὰν ταύτην διακήρυξιν, ὁ ὄφρι Ναχοῦχας ἐνδύθει θεῶν σῶμα ἀπέκτη εἰς τοὺς οὐρανούς. Ὁ Ἰουδχιχτσιράς

ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΤΙΝΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ.

— 0 —

Εἰς τὸ ἐν Κοπενάγῃ Μουσεῖον τῆς Β. Ἑταιρείας τῶν Ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρκτου, φυλάσσονται σταυροὶ τινεὶ εὐρεθέντες δι' ἀνασκαφῆς εἰς διάφορα τῆς Δανίας μέρη, καὶ κομισθέντες ἐκ Βυζαντίου κατὰ τὸν ἸΒ', ὡς συμπεραίνεται, αἰῶνα. Μεταξὺ δὲ τῶν σταυρῶν τούτων ὑπάρχει καὶ ὁ ὑπὸ στοιχ. α. καὶ β'. τῆς παρατιθεμένης εἰκόνας, οἵτινες εὐρεθῆσαν ἐντὸς τοῦ τάφου τῆς ἐκ Βοσνίας βασιλοπούδος Δαγμαρῆς, συζύγου τοῦ κατὰ τὸ 1205 μετ' αὐτῆς νυμφευθέντος ἀνδρείου Βαλδουάρου βασιλέως τῆς Δανίας. Ὁ σταυρὸς οὗτος εἶναι χρυσοῦς καὶ μεμιλωμένος, φέρων εἰς μὲν τὴν μίαν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν τὴν εἰκόνα τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς IC. XC. εἰς δὲ τὴν ἑτέραν πέντε εἰκόνας, ἐξ ὧν ἡ εἰς τὸ μέσον παριστᾷ τὸν Σωτῆρα Χριστὸν μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς IC. XC. Ἡ πρὸς δεξιὰν ταύτης τὴν Θεομήτορα μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς M. ΘΥ, ἥτοι M. Ἡ-τηρ Θεοῦ. Ἡ πρὸς ἀριστερὰν παριστᾷ ἄνδρα μακροπόγων καὶ ἀποστολικῶς ἐνδεδυμένον, φέρει δὲ καὶ τὸ μονόγραμμα I. ἥτοι Ἰωάννης, ἐννοῶν Ἰωάννην τὸν Ἀπόστολον. Ἡ πρὸς τὰ ἄνω παριστᾷ ἄνδρα ὡσαύτως μακροπόγων καὶ ἀρχιερατικῶς ἐνδεδυμένον. φέρει δὲ καὶ τὸ μονόγραμμα Α. ἥτοι ὁ ἄγιος, μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Β. CIA, ἥτοι Βασίλειος. Ἡ πρὸς τὰ κάτω καὶ τελευταία εἰκὼν παριστᾷ κατὰ μὲν τὸν Καθηγητὴν Ν. Μ. Πετερσένον καὶ ἄλλους τῆς Δανίας διακεκριμένους ἀρχαιολόγους, τὸν ἅγιον Γεώργιον (βλ. Mémoires de la Société Royale des Antiquaires du Nord, 1840-1843. p. 144), κατ' ἐμὲ δὲ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον (ὄρατ' ἐν τῷ Ἰστορικῷ τῆς αὐτῆς ἐταιρείας ἐτ. 1846. σελ. 344), καὶ τὴν δόξαν μου ταύτην ἐστηρικῶς — ὅτι τὸν ἅγιον Γεώργιον παριστᾷ τὴν ἡρώς ὑπὸ μορφήν ἡμεῶν ἀμαίρου μὲν ἀλλο-

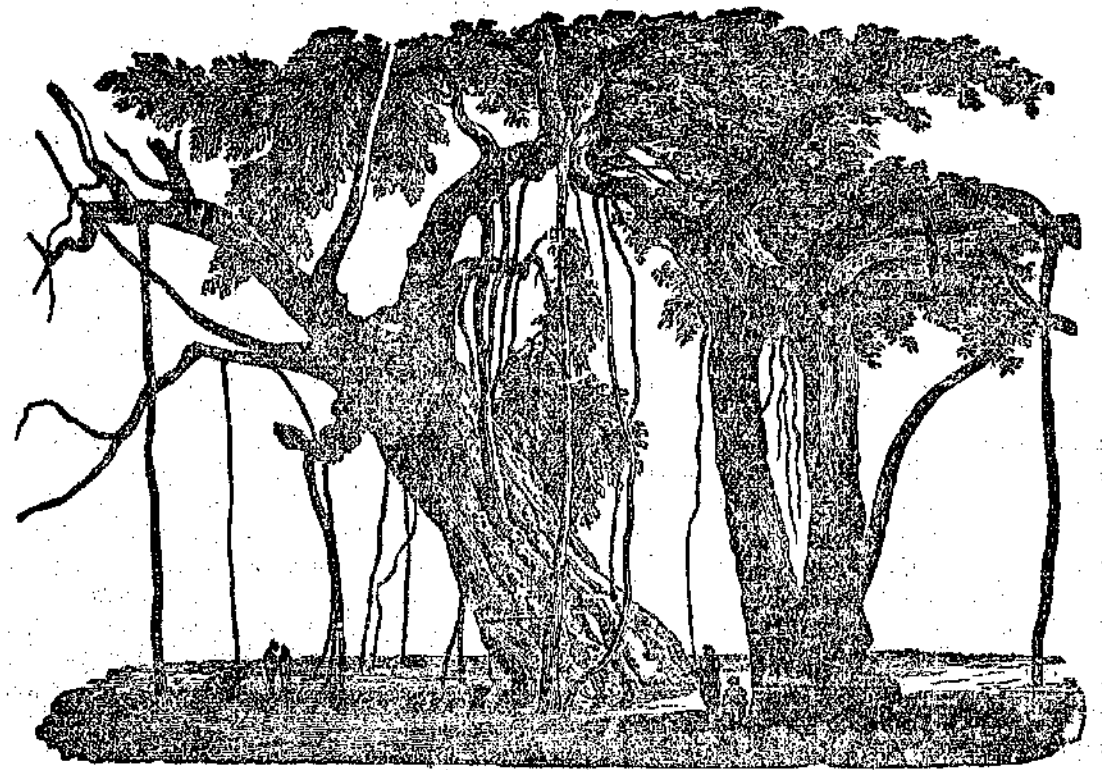

ἀγενείου και στρατιωτικῶς ἐνδεδυμένου, ἐν ᾧ ἢ ἐν τῷ σταυρῷ εἰκὼν παριστᾷ ἄνδρα φαλακρόν, μακροπόγωνά και ἀρχιερατικὴν στολὴν φέροντα β'—διότι τεθέντος ὑπὸ τοῦ τεχνίτου εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ σταυροῦ τῆς εἰκόνης τοῦ Ἱεράρχου Βασιλείου, ἦτο πιθανῶς ἐπόμενον νὰ θέσῃ εἰς τὸ κάτω τὴν τοῦ ἐτέρου Ἱεράρχου τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δηλονότι Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· και γ'—διότι τὰ ἐν τῇ μνησθείσῃ εἰκόνι ὑπάρχοντα μονογράμματα φ̄ και δ̄ χ̄ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ Ἰω̄ και δ̄ χρ̄, ἦτοι δλογράφως Ἰωάννης δ̄ Χρυσόστομος· και οὐχί ὡς θέλουσιν οἱ Δανοὶ ἀρχαιολόγοι τὸ μονόγραμμα φ̄

πρὸς τὰ Γει και τὸ χ̄ πρὸς τὸ ργ. ἦτοι Γειόργιος (*). Γνωρίζω ὅτι οἱ σοφοὶ οὗτοι ἄνδρες μὴ πειθόμενοι εἰς τοὺς λόγους μου τούτους ἐπιμένουσιν εἰς τὴν αὐτὴν δόξαν. (βλ. αὐτόθι σελ. 346-417.) Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι οὐδεὶς τῶν γνωρίζοντων τὴν θρησκευτικὴν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἐθιμοταξίαν και τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς χαρακτηῖρας, θέλει διστάσει νὰ παραδεχθῇ τὴν ἡμετέραν δόξαν.

I. ΔΕ ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

(* Γεώργιος ἀντὶ Γεώργιος)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΗΣ ΣΥΚΗΣ.

(Ficus Indica L).

— 0 —

Τὸ περιεργὸν τοῦτο και μέγα δένδρον φύεται εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας· ὁ κορμὸς αὐτοῦ ἔχει πολλάκις πολλῶν μέτρων περιφέρειαν, τὸ δὲ φύλλωμα αὐτοῦ εἶναι ἀειθαλές. Ἀλλ' ὅτι ἀποκαθιστᾷ τὸ δένδρον τοῦτο ἀξιοθαύμαστον εἶναι ὁ περιεργότατος τρόπος καθ' ὃν πολυπλασιάζεται. Ἐκ τῶν ὀριζοντεῖως κειμένων πρώτων και κυρίων διακλαδισμῶν τοῦ κορμοῦ, γεννῶνται βλάται μακρὰι αἰτίνες κυμαίνονται ὡς ἱμάντες ἢ κρέμονται ὡς βάρδοι, βαθμηδὸν δὲ μηκυνόμεναι φθάνουσι τὸ ἔδαφος, ὅπου εἰσδύουσαι διακλαδίζονται εἰς ἀληθεῖς βλάτας, και μετ' ὀλίγον παχύνονται και μεταμόρφώνονται εἰς ἄλλους ἀληθεῖς κορμούς, ὅστινες γεννῶσιν ἄλλας τοιαύτας βλάτας, και οὕτω καθεξῆς· ὥστε ἐν δάσος, εὐνάμεθα νὰ εἰπωμεν, δὲν εἶναι ἢ ἐν και μόνον δένδρον, ἢ ἐν δένδρον σχηματίζει ἐν δάσος.

Ἐπὶ τὴν παχεῖαν σκιάν τῆς Ἰνδικῆς συκῆς περιπατῶν ὁ περιηγητὴς θαυμάζει ἀληθῶς τὸ φυτικὸν ἐκεῖνο οἰκοδόμημα τὸ ὅποιον βασιίζεται ἐπὶ στερεῶν στηλῶν διηγεκῶς πληθυνομένων, και παχυνομένων διὰ τῆς προνοίας τοῦ μεγάλου τῆς φύσεως ἀρχιτέκτονος. Τὰ φύλλα τῆς συκῆς ταύτης κείνται κατ' ἐναλλαγὴν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν κλάδων· εἶναι ἑμισχῆ, ὡσεὶδῆ, ὀξυτενῆ, ἀκέραια, δερματώδη και σπιλνᾶ. Οἱ καρποὶ τῆς εἶναι σφαιρικοὶ, ἐν τῇ ὠριμάνσει ἐρυθροὶ, ἐνίοτε δὲ κίτρινοι, ἐν τῇ ὠριμάνσει ἐρυθροὶ, ἐνίοτε δὲ κίτρινοι, και ἔχουσι γεῦσιν ἐν μέρει μὲν γλυκεῖαν, ἐν μέρει δὲ στυφὴν, διὸ και μόνον ὑπὸ τῶν πτηνῶν εἶναι περιζήτητοι.

Ἡ ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΡΑΤΟΥΣ.

— 0 —

Περιεργότατη και σπουδαιοτάτη ἀνακάλυψις, ἐνδιαφέρουσα τὰ μέγιστα τοὺς νομισματολόγους, ἐγένετο ἐσχάτως ἐν Ἀλβανίᾳ τῆς Παπικῆς ἐπικρατείας. Ἀμπουργὸς τις σκαπτῶν εὗρε τὴν σφρα-

γίδα τοῦ Πολυκράτους. Ἐπειδὴ δὲ πιθανὸν ν' ἀγνοῦσι τινὲς τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν τὴν ἰστορίαν αὐτῆς, δανειζόμεθα παρὰ τοῦ Προδότη τοῦ ἐρεῖβῆς διήγητον, ἡμεῖς ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ πόσον εἶναι ἀξία λόγου ἢ ἀνακάλυψις.

Ὁ Πολυκράτης ἦτορ τύραννος τῆς Σάμου κατὰ τὰ 535 — 521 π. Χ., ὅ ἐστι πρὸ δύο χιλιάδων καὶ τετρακοσίων περιπόου ἐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ τῆς τυραννίδος αὐτοῦ, καὶ τοὶ βίαιαι οὖσι, ἐχώρουσαν κατὰ ῥῶν, ὁ Ἀμασις, βασιλεὺς τῆς Λίγυπτου, μάθων ὅτι ὁ Πολυκράτης εὐτύχει, μεγάλως, γράψας ἐπέστειλεν αὐτῷ εἰς Σάμον τὰδε: « Ἀμασις Πολυκράτει ὡς λέγει. Ἢ ὦ μὲν κύν » θάνασθαι ἄνδρα φίλον καὶ ζῆνον εὖ πρῆσσοντα. » ἐμοὶ δὲ αἱ σοὶ μεγάλαί εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι, » τὸ θεῶν ἐπισταμένῳ ὡς ἔστι φρονερόν, καὶ κως » βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἄν κήλωμαι, τὸ » μὲν τι εὐτυχεῖν τῶν κρημάτων, τὸ δὲ προσ- » πταίειν, καὶ οὕτω διαφέρειν τὸν αἰῶνα ἐναλλάξ » πρῆσσαν, ἢ εὐτυχεῖν τὰ πάντα. Οὐδένα γὰρ κω » λόγῳ οἶδα ἀκούσας, ὅστις ἐς τέλος οὐ κακῶς ἐ » τελεύτησε πρόφρων, εὐτυχεῖν τὰ πάντα. Ἐν ἄν » γν ἐμοὶ πειθόμενος ποιήσῃ πρὸς τὰς εὐτυχίας » τοιαύτας φροντίδας τὸ ἄν εὖ γινεῖσθαι τοὶ κλειττοῦ » ἄξιον, καὶ ἐπ' αὐτὸ ἀποδοῦναι μάλιστα τῆς ψυ- » χῆν ἀλγῆσις, τοῦτο ἀπόδαλε οὕτω ὅπως μη- » κέτι ἦξει εἰς ἀνθρώπου. Ἢν τε μὴ ἐναλλάξ ἦδη » τῷπὸ τούτου αἱ εὐτυχίαι τοὶ ταῖσι κάθαισι προσ- » πίπτωσι, τρῶπῳ τῷ ἐξ ἐμοῦ ὑποκειμένῳ ἀκέο. »

Ταύτην λαθὼν τὴν ἐπιστολὴν ὁ Πολυκράτης, ἐσκέφθη πῶς νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν τύχην, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ φίλου Ἀμασιος, ὅπως μίξῃ τι τοῖς ἀγαθοῖς λυπηρόν. Διὸ πληρώσας πεντηκόντηρον ἀνδρῶν εἰσέβη εἰς αὐτὴν, καὶ ἐκίλευσε νὰ ἀναχθῆ εἰς τὸ πέλαγος. Ἀποῦ δὲ ἐμακρύνθη ἀπὸ τῆς νήσου, ἐκβαλὼν τὸν δακτύλιον ἢ τὴν χρυσοῦστον σφραγίδα ἢ ἐφόρει, σφάραγδον μὲν λίθον ἔχουσαν, ἔργον δὲ οὖσαν τοῦ Σαμίου Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέους κ' ἐπὶ τῶν ὀρεόντων τῶν συμπλοῶν ῥίπτει εἰς τὸ πέλαγος. » Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανελθὼν εἰς τὰ οἴκετα « συμφορῇ ἐχρήτο », διότι ὑπερηγάκα τὸ καταποντισμένον.

Ἀλλὰ τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἡμέραν ἔκτοτε, συνέβη τούτο: ἀνὴρ ἄλιεὺς λαθὼν ἰχθύν μέγαν καὶ καλόν, ἠέληγε νὰ προσφέρει αὐτὸν τῷ Πολυκράτει, καὶ ἐλθὼν εἰς ὄψιν αὐτοῦ εἶπε τὰδε: Ἢ βασιλεῦ, λαθὼν τοῦτον τὸν ἰχθύν δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν φέρω εἰς τὴν ἀγορὴν εἰ καὶ εἰμι ἀποχειροβιώτας, διότι μοὶ ἐράνη ἄξιος σοῦ καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς: ὅθεν κοίσις δίδωμί σοι αὐτόν. Ὁ δὲ τύραννος ἠθελὲς ἀπεκρίθη: Κόλλεττα ἐπαίησας, καὶ διὰ τούτου γνωρίζων σοὶ χάριν διπλὴν διὰ τε τοὺς λόγους καὶ διὰ τὸ δῶρον, σὲ προσκαλῶ ἐπὶ δείπνον.

Ἐνῶ δὲ ἔστυνον οἱ θεράποντες τὸν ἰχθύν, εὗρον ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ τὴν καταποτισθεῖσαν σφραγίδα, καὶ ἔφερον αὐτὴν χαίροντες πρὸς τὸν Πολυκράτην.

Ὁ Πολυκράτης εἰδοποίησεν ἀμέσως τὸν Ἀμασιν περὶ τοῦ γεγονότος: οὗτος δὲ πεισθεὶς ὅτι ἀδύνα-

τον νὰ ἀποφύγῃ τις τὸ μέλλον γίνεσθαι πρᾶγμα, καὶ ὅτι ὁ Πολυκράτης δὲν θέλει ἀποθάνει καλῶς ὡς κατὰ πάντα εὐτυχῶν καὶ ἀνευρίτων, ὅσα ἀποβάλλει, πέμφας κήρυκα εἰς Σάμον διέλευσε τὴν φιλίαν. Ἐπρόξθε δὲ τοῦτο φοβούμενος μὴ σὺμβῆ μέγα τι δυστύχημα εἰς τὸν Πολυκράτην, ὅτε καὶ ἢ θελεν αἰσθανθῆ ἄμραν λύπην διὰ τὸν φίλον του.

Καὶ τῶντοι τὸ δυστύχημα συνέβη μετὰ τινὰ ἔτη κατὰ τούτον τὸν τρόπον. Ἀνὴρ τις Πέρσης Ὀροίτης τὸ ὄνομα, κατασταθεὶς ὑπὸ Κύρου Σαρδίων ὑπαρχος, ἐπεθύμησε πράγματος ἀδικιωτάτου. Ἐπεθύμησε λαθὼν τὸν Πολυκράτην, ὃν οὐτε ἐγνωρίζε, καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου οὐτε ποτὲ ἐζημιώθη οὐτε κἄν λόγον ψυχρὸν ἤκουσε, νὰ τὸν φονεύσῃ. Διὸ πέμφας ἄγγελον εἰς Σάμον, κατέπεισε τὸν τύραννον διὰ κολασκείων καὶ ὑποσχέσεων νὰ μεταβῆ εἰς Μαγνητίαν ἵνα γίνῃ κύριος πολλῶν χρημάτων. Μάτην καὶ τὰ μαντῖα, καὶ οἱ φίλοι, καὶ πρὸ πάντων ἢ θυγάτηρ αὐτοῦ τὸν ἀπέτρεπον. Αὐτὴ μάλιστα ἰδοῦσα κατ' ὄναρ ὅτι ὁ πατὴρ αὐτῆς μετέωρος γενόμενος εἰς τὸν ἀέρα ἐλούετο ὑπὸ τοῦ Διὸς, καὶ ἐχρίετο ὑπὸ τοῦ ἡλίου, πάντα κατέβαλεν ἀγῶνα ἵνα μὴ ἀποδημήτῃ. Ἐκείνος ὅμως τὴν ἠπειλήσεν ὅτι ἂν ἐπιστρέψῃ σῶος θέλει, τιμωρῶν αὐτὴν, ἀφῆται παραθεύουσαν ἐπὶ πολλῶν χρυσῶν: ἀλλ' αὐτὴ ἀπεκρίθη ὅτι προσιμᾶ νὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺ παρθένος ἢ νὰ στερηθῆ τοῦ πατρὸς.

Παρακούσας λοιπὸν καὶ τῶν δεήσεων καὶ τῶν συμβουλῶν ἀπεδήμησε: καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ὀροίτην ἀνεσταυρώθη παρ' αὐτοῦ, ἐπιτελεσθέντος τοῦ ἐνυπνίου τῆς θυγατρὸς: διότι ἐλούετο μὲν ὑπὸ τοῦ Διὸς καταπέμφαντος βροχῆν, ἐχρίετο δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου προκαλοῦντος ἰδρώτα ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

Οὕτω ἐτελεύτησαν αἱ πολλαὶ εὐτυχίαι τοῦ Πολυκράτους, καὶ ἢ προσημαντεύατο Ἀμασις ὁ Λίγυπτου βασιλεὺς (Ἰπρόδ. Βιβ' Γ'. Κεφ. 40 — 43, καὶ 124 — 125).

Ἢ λεπτομερῆς αὐτὴ καὶ περικαλλεστάτη σφραγὶς μετεκομίσθη πολὺν χρόνον ἔπειτα εἰς: Ρώμην, ὅπου ὁ Πλίνιος καὶ ἴδε, καὶ ἠγγισε, καὶ ἐζηρεῖνησεν αὐτὴν. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Αὐγουστος ἐνθεὶς ἐντὸς χρυσίνου κέρατος, ἀπέθετεν αὐτὴν εἰς τὸν ναῦν τῆς Ὀμονοῖας μεταξὺ πολλῶν ἄλλων βαρυτίμων πραγμάτων.

Ἢ σφραγὶς αὕτη εἶναι μεγάλη ὡς πεντάδραχμον, τὸ σχῆμα ἔχουσα μᾶλλον ἐπιμήκης. φέρει δὲ λύραν περὶ ἢν (πρὸς τὰ ἄνω) βομβοῦσι τρεῖς μέλισσαι. Κάτω δὲ ἐκ δεξιῶν μὲν ὑπάρχει δελφίν, καὶ ἐξ ἐναντίων βόδι κεφαλῆ. ὁλως δὲ πρὸς τὰ κάτω ἀναγινώσκεται ἑλληνιστὶ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου. Ἢ ἐπιφάνεια τοῦ λίθου εἶναι ὀλίγον κοιλὴ καὶ ἀλαμπῆς, αἱ δὲ γωνίαι τῆς γλυφῆς βεβλαμμέναι.

Πρὸς τὸν εὐρόντα τὸ πολυτίμητον τοῦτο κειμήλιον περιηγητῆς τις Ἀγγλος προσέφερεν ἀμέσως τριακοσίας χιλιάδας δραχμῶν ζητῶν νὰ τὸ ἀγοράσῃ, ἀλλ' ὁ εὐτυχῆς ἀμπελοφυγὸς προτίθηται, ὡς φαίνεται, νὰ μεταβῆ εἰς Πατρουπόλιν ἐλπίζων ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ θέλει δώσει αὐτῷ τὰ διπλάσια.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΕΝ ΧΑΛΚῃ.

Τὴν τελευταίαν Κυριακὴν τῆς Ἀποκριῆς παραστάθη ἐν τῇ κατὰ τὴν Χάλκην Ἑλληνοεμπορικῇ σχολῇ, ἐνώπιον πολυαριθμῶν θεατῶν, ἢ Ἐκδοῆ τοῦ Κυριπίδου ὑπὸ τῆς ἰ καὶ Ἐ' τάξεως τῶν μαθητῶν. Ἢ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σπουδαστηρίου ἱκανῶς περιωτισμένη ἐγρησήμενεν ὡς θέατρον, ἢ δὲ σκηνὴ ἐξωγραφημένη ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ σπουδαστηρίου κυρίστα τὴν παραλίαν τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου καὶ τὰς σκηνὰς τῶν αὐτοῦ: ἐστρατοπεδευμένων Ἑλλήνων ἐπιστρεφόντων ἐκ τῆς Τροίας, ὡς καὶ τὰς τῶν αἰχμαλωτιδῶν Τρωάδων γυναικῶν, ἰδίως δὲ τὴν τῆς Ἐκδοῆς. Τρεῖς βαθμίδες ἔφερον ἐκ τῆς σκηνῆς εἰς τὴν ὀρχήστρον, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὑψοῦτο ἀρχαιοπρεπῆς κτισσοτετής βωμὸς ἀναδιδῶν ἀτμούς εὐώδους λιθωνωτοῦ. Εἰς ἱκανὴν δὲ ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας παρετεινότο αἱ ἔδραι τῶν θεατῶν συγκεκμημέναι ἐξ ὀλοῦ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Σχολείου, τῶν καθηγητῶν τῆς αὐτοῦ θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ οὐκ ὀλίγων ἱερωῶν ἐξωθεν προσκεκλημένων, ἐν οἷς διέπρεπον ὁ ἐξ. διοικητῆς τῶν Πριγκιπῶν Ἀκαδήμειας, οἱ Κ. Κ. ἀξιωματικοὶ τῆς αὐτοῦ σταθμευούσης Γαλλικῆς φρεγάτας « τῆς Πανδώρας », ὁ λιμενάρχης τῆς Ἀμερικανῆς καὶ Σαρδικῆς κυβερνήσεως Κ. Γιάνκομος, εὐγενεῖς τινες Κυριακοὶ καὶ Κύριοι τῆς ἐν Χάλκῃ χειμαζομένης ἀνωτέρας τάξεως, καὶ δύο ἐκ τῶν μελῶν τῆς Σ. ἐπιρείας Πληθῆος δ' ἄλλων θεατῶν ἀυθορήτως ἐλευσομένων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐκαλοῦθησαν ὑπὸ τοῦ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐπικρατοῦντος κακοῦ καιροῦ. Ἢ παράστασις ἀρχαίως περὶ τὰς 8 μ. μ. διήρκεσε μέχρι τῶν 10 Ἐυχαρίτως δ' ἀναγγέλλομεν εἰς τὸ φιλόμουσον κοινόν, ὅτι οἱ τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα, ὡς καὶ οἱ τὸν χορὸν τῶν αἰχμαλωτιδῶν γυναικῶν παριστάνοντες, ἐνδεδυμένοι ἕκαστος τὴν ἀνήκουσαν στολὴν ἐπὶ τὸ ἀρχαιοπρεπέστερον καὶ ἱκανῶς μεγαλοπρεπῆς, παρέστησαν ὅλοι κατὰ τὴ μᾶλλον καὶ ἤττον εὐτυχῶς τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ὑπεκρίνοντο ἕκαστος: ἐξ ὁμοῦ δὲ ἠδονικῆται εἰς τὴν ὑπόκρισιν οἱ τὰ τῆς Ἐκδοῆς τοῦ εἰδώλου τοῦ Πολυδώρου, τοῦ Τηλεκλέους, τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Πολεμήστορος πρόσωπα ὑποκριγόμενοι. Ἀλλὰ καὶ ὁ χορὸς συγκεκμημένος ἐκ δώδεκα χορευτῶν οὐδὲν ἤττον ἐπιτυχῶς ἐξεπλήρωσε τὰ τοῦ χοροῦ, ρυθμικῶς καὶ ἐναρμονίως κατὰ τετραφωνίαν μάλιστα ἄδων ἐν στροφαῖς καὶ ἀντιστροφαῖς περὶ τὸν βωμόν, τὰ χορικά, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ δύο ὀργάνων τῆς πενταμελοῦς μουσικῆς. Ἢ δὲ ἀπαγγελία ὀλων ἐν γένει τοσοῦτον καθαρὰ καὶ εὐκρινῆς ἦν, ὥστε πλὴν τῶν χορικῶν, ἄλλως τε δυσλήπτων καὶ ἔνεκα τῆς ρυθμικῆς ἀπαγγελίας ἐτι μᾶλλον ἀκατανοήτων, κακαστάντων, καὶ τινῶν ἄλλων δυσκόλων τεμαχίαν, τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ δράματος οὐ μόνον Κύριοι τινες, ἀλλὰ καὶ πλείοντα τῶν Κυριῶν, καθὼς ἐξεφράσθησαν ὑστερον, ἐνόουν ὅσον ἐνεστο πιθανῶς. Οἱ

Κ. Κ. Γάλλοι ἀξιωματικοὶ δὲν εἶχον τὴν εὐτυχίαν ταύτην, καὶ ὅμως καὶ μόνῃ ἢ κατ' ὑπόκρισιν ἐπιτυχία τῶν μαθητῶν, μαθητῶν πάντῃ ἀπειρῶν θεατρικῶν παραστάσεων, μεγάλῃ ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς, καὶ μὲ κολακευτικωτάτας φράσεις ἐξέφρασαν τὴν εὐχαρίστησιν αὐτῶν εἰς οὐκ ὀλίγους, ἐπιπροσθέντες ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ ἀπλοὶ μαθηταὶ παριστάνοντες δράματα ἐπὶ σκηνῆς δὲ, ἢ ἔλον ἐπιτυχίαν καλλίτερον αὐτῶν. Καὶ ἀλλῶς μὲν ἢ κρίσις τῶν αὐτῶν ἢ το μᾶλλον φιλοφρονητικῆ καὶ ἐνθαρρυντικῆ τῶν μαθητῶν, παρὰ δικαίαν καὶ ἀκριβῆς: εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀληθές ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῶν μαθητῶν ὑπῆρξε πολὺ ἀνωτέρα τῆς προδοκιμαμένης ἀναλόγως τῶν ἐλλείψεων καὶ τῶν μικρῶν καὶ ἀσθενῶν μέσων τῆς σχολῆς: μολοντοί, ἔαν, κατ' Ἀριστοτέλην, χαρακτήρ τῆς τραγωδίας εἶναι τὸ κινεῖν τὸν ἔλαιον καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἢ το φυσικώτατον νέου εὐφροσύνης καὶ ἐκ νεαρῶν αὐτῶν ἡλικίας ἐνσκήψαντες εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, καὶ διὰ βαθείας δειπνοῦσι καὶ ἐνδελεχτοῦς μελέτης ἱκανῶς ἤδη συνοικειωθέντες αὐτοῖς, καὶ κατὰ μέγα μέρος συμμερίζομενοι τὰ ἐν αὐτοῖς αἰσθήματα, φυσικώτατον λέγομεν, ἢ το νέου τοιοῦτοι εὐχερέστεροι παντὸς ἄλλου νὰ ἀντιληφθῶσι τῆς θέσεως τῶν παριστάνομένων προσώπων, καὶ διὰ τῆς ζωηρᾶς φαντασίας αὐτῶν μεταλίθωντες ἑαυτοῦς στιγμιαίως εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνων παθητικωτάτα νὰ ἐκφραστοῖσι τὰς ψυχικὰς αὐτῶν διαθέσεις ὡς ἴδια ἑαυτῶν αἰσθήματα, συγκινοῦμαι καὶ συγκινούντες, κατὰ τὴ δύνατον, ὅπερ καὶ ἐρέτυχον ἱκανῶς.

Συγχαίρομεν λοιπὸν αὐτοὺς ὅτι καὶ διὰ τοῦ μικροῦ τούτου δείγματος τῆς εὐφροσύνης αὐτῶν ἐτιμήσαν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀποδείξαντες ἔργῳ, ὅτι εἰς οὐκ ὀλίγην ἀποδοτικῶν καὶ φιλοπόνησιν καὶ ἀποδοτικῶν καὶ φιλομαθῆς Ἑλλήν, οὐτε ἔπαυσεν οὐτε θέλει παύσει ἐκτιμῶν δεσύντως, καὶ εἴπερ τις ἄλλος ἀφελούμενος ἀπὸ τοῦ ἀνεξαντλήτους διανοητικοῦ ἠθαιαυροῦ τῶν προγόνων αὐτοῦ, τὸ μόνον ἀναφαίρετον ἢ ἀνεκτίμητον κτῆμα τοῦ πολυκαθοῦς Ἑλληνικοῦ ἔθνους, συγχρόνως δὲ προσφέρομεν τὸν δίκαιον φόρον τῆς ἐγνωμοσύνης ἡμῶν εἰς τὴν Σ. Ἐφορείαν ὅτι πρὸς ἐμφύχων τῶν φιλομαθῶν νέων καθὼς εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν, ἐπίσης καὶ εἰς ταύτην δὲν ἐφείσθη οὔτε χρημάτων, οὔτε ἐνθαρρυντικῶν μέσων, ἀλλ' ἐπρομήθευσεν αὐτοῖς προθύμως καὶ ἐνδύματα ἀρχαιοπρεπῆ καὶ θεατρικῆ μουσικῆν καὶ πάντα τὰ πρὸς παραστάσιν τοιοῦτου τινὸς ὀρχηθίου δράματος ἀναγκαῖα. Ἐπὶ τέλος ὀφείλομεν ν' ἀποδώσωμεν τὴν ἀνήκουσα ἐπαῖνον καὶ εἰς τὸν σοφὸν διευθυντὴν, ὅστις καὶ τοὶ ἐπιφορτισμένοι μόνος ἄπασαν τὴν διδύκωσιν τῶν τε μαθημάτων καὶ συμπαντος τοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς, συγχρόνως δὲ διδασκῶν καθ' ἕκαστην τρεῖς ὀλοκληροῦν ὥρα, δύο τάξεις Ἑλληνικῶν, καὶ ὅμως πρῶτος διανοητικῆς ἀπασχολήσεως τοῦ μαθητῆς κατὰ τὰς ὥρας τῆς διαγύσεως εἰς μελέτην τραγικῶν ποιητῶν, ὃ μόνον μετ' ἀπαφραδείγματι κατερίας προσγύμνασεν αὐτοὺς εἰς

τὴν βυθικὴν καὶ μετ' ὑποκρίσεως ἀπαγγελίαν καὶ ἀποστήθισιν δράματος ἀρχαίου ἱκανῶς ἐκτεταμένου, ἀλλὰ κατ' ὄρθωσεν προσέειπε νὰ διεγείρῃ ἐν αὐτοῖς αἰσθητὰ εὐμενοῦς τινος ἀμίλλης εἰς καλὴν ἀπαγγελίαν καὶ ἀποστήθισιν ἁγίων ποιητικῶν τεμαχίων καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ἐνδοξῶν τραγικῶν. Ἦλθε τὸ παράδειγμα αὐτοῦ νὰ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι γυμνασιάρχαι καὶ διευθύνται τοιούτων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, καὶ μάλιστα οἱ κλειότερων μέσων εὐποροῦντες, ἵνα ἀπ᾽ ἐκείνου τοῦ ἔτους μετὰ τὰς γενικὰς ἐξετάσεις παραστήσωσιν οἱ νέοι σπουδασταὶ τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης ἂν ἔχει ἕλον δράμα, τεμάχια τοῦλάχιστον τινος ἀρχαίου τινος δράματος, καὶ οὕτως ἐλαττόνους βαθμίδων τὰ προσκομμάτα ἐπιταχύνουσι τὸ καθ' ἑαυτοὺς τὴν σύστασιν ἐθνικοῦ θεάτρου ἀναλόγου τῆς ἐκάστοτε προοδευούσης διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Μετὰ τὴν Ἐκάστην, ἀφοῦ ἔψαλον ἡ Μουσικὴ ἔθνηκά τινα ἄσματα, ἕτεροι μὲν καὶ τινες τῶν λαδόντων μέρος εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ἐκάστης, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔτος τοῦ νὰ ἐπισφραγίσῃ τὰς τραγικὰς παραστάσεις ἰλαρὰς τις καὶ εὐθυμίας κωμῶδιαι, παρέστησαν τὴν Βαβυλωνίαν τοῦ Δ. Κ. Βυζαντίου.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ πλείστοι τῶν ὑποκρινομένων μαθητῶν ἔτυγον νὰ κατὰγονται ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων ὧν ἐμμοῦντο τὴν προφορὰν καὶ τὴν γλωσσικὴν διαφοράν, ὡς ἡ Ἀνατολίτις, οἱ Χῖοι, οἱ Ἐπὶ ἀνατολῆς καὶ λοιποὶ, ἐπόμεινον ἦτο νὰ ἐπιτύχωσιν ἐντελῶς. Ἀπὸ σοβαρᾶς λοιπὸν σιωπῆς ἄκρα εὐθυμίας διεχύθη ἀμέσως ἐφ' ὅλων τῶν θεατῶν διειρέσασα μέχρι τῶν δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον παρετήρηθη δὲ ὅτι τὴν μεγαλύτεραν εὐθυμίαν ἐπρόξενον οἱ λόγοι τοῦ Ἀνατολίτου, μάλιστα δὲ εἰς τοὺς μετὰ τοῦ Διογυτάτου καὶ τοῦ Χίου διαπληκτικισμοῦ.

Καὶ τοιαύτη μὲν ὑπῆρξεν ἡ ἐσπερινὴ ἐκείνη διανοητικὴ διάχυσις. Ἐπιρρυπατόμενοι δὲ ἄλλοτε νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο θέμα, εὐχόμεθα ἵνα ἡ μεταξὺ τῶν μαθητῶν διεγενηθεῖ αὕτη δραματικὴ ἀμίλλα ἢ διαρκὴς καὶ ἀποτελεσματικὴ, καὶ χρησιμεύσῃ ὡς νύξις καὶ ἀφορμὴ εἰς λαμπροτέρας Ἑλληνικὰς παραστάσεις, καὶ εἰς βίον δραματικώτερον.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΟΝ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ. Τὸ δεύτερον ἀντίγραφον τοῦ ἐν τῷ φυλλαδίῳ 143 καταχωρηθέντος Χρυσοβούλλου Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου ἐγένετο ἐπιστολῆς τοῦ ἐκ Κυθήρων Κ. Ἰωάννου Α. Ῥωμανοῦ, φοιτητοῦ τῆς ἐν Κερκύρᾳ ἀκαδημίας, νέου εὐφροσύτου καὶ πεπαιδευμένου, πολὺν ζῆλον δεικνύοντος ὑπὲρ παντὸς ἀφορῶντος τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ δὲ ἐπέστειλεν ἡμῖν ἐσχάτως καὶ σημειώσας τινὰς περὶ τοῦ Χρυσοβούλλου τούτου, βεβαρῶμεν ἀναγκαῖον νὰ τὰς δημοσιεύσωμεν, ὡς ἐκ-

φηνίζουσαι ἰδίως τὰ περὶ τῶν διαφορῶν ὅσαι ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν δύο ἀντιγράφων. α Τὸ μὲν μῆκος τοῦ Χρυσοβούλλου, γράφει ὁ Κ. Ῥωμανός, εἶναι δύο ἀγγλικῶν πηχῶν καὶ 13/16, συμπεριλαμβανομένης καὶ τινος εἰκόνας τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ἐν ἀρχῇ οὔσης τοῦ Χρυσοβούλλου καὶ κατεχούσης ἡμισὺν ἄλλον, τὸ δὲ πλάτος 5/14 τοῦ πῆχεως. Τὰ γράμματα εἶναι ἐν γενεῖ κάλλιστα διατετηρημένα, καὶ ἐξαιρουμένων τῶν ἐξ ἔθους διὰ κινναδάρεως γραφομένων, ἅτινα ὅπως οὖν εἶναι παρεφθαρμένα καὶ δυσανάγνωστα· διὸ καὶ ἀφῆκα κενὸν ἐν τῇ ἀντιγραφῇ ἢ ὑμῖν ἐν Ἀθήναις ἔδωκα, τὸ ὑπ' αὐτῶν κατεχόμενον διάστημα καταλείπων εἰς ἕτερον Λυγκέα ἐμοῦ ἐξυδερκιστέρον τὴν κατάληξίν των. Δύναμαι δὲ νὰ σὰς βεβαιώσω ὅτι κατέβαλον πολλὴν ἀκρίθειαν εἰς τὴν ἀντιγραφὴν, πολλὰς παραβολὰς αὐτὴν μετὰ προσοχῆς πρὸς τὸ κείμενον· τὰ δὲ ἐρυθρὰ γράμματα, ὡς εὐκόλως ἐνοεῖτε, φανερώουσι τὰς παραλλαγὰς ἀπὸ τοῦ τῆς Μονεμβασίας καὶ συμπληρώσεις αὐτοῦ. Κυθήριός τις ἀνήκων τῇ ἐπιεφύια περιφανῆ οἰκογενεῖα Στάη, ἐξέδωκεν ἰταλιστὶ κατὰ τὸ 1847 φυλλάδιόν τι περιέχον ἐν συνόψει ἀπάσας σχεδὸν τὰς περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ μαρτυρίας, ὅπερ ἐπιγράφεται Raccolta d'antiche autorità di monumenti storici riguardanti l'isola di Citera. Pisa 1847. Ἐν αὐτῷ ὁ συγγραφεὺς λέγει ὅτι τὸ Χρυσοβούλλον περιήλθεν εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν χαρτοφυλάκιον Κυθήρων, διότι ἄνθιμος ὁ Μονεμβασίας, ἀποδράς τῆς ἐπαρχίας του κατὰ τὴν τῷ 1770 ἐν Πελοποννήτῳ γενομένην ἐπανάστασιν, κατέρυγεν εἰς Κύθηρα φέρων μετ' ἑαυτοῦ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Χρυσοβούλλον· μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, καὶ βουλόμενος νὰ μεταβῇ εἰς Ῥωσίαν ἀφῆκεν αὐτὸ τῷ ἐπισκόπῳ Κυθήρων. Καί τοι αὐθεντικῆς οὔσης τῆς μαρτυρίας τοῦ Κ. Στάη, ὡς ἀνδρὸς κάλλιστα εἰδότης τὰ τοῦ τόπου του, δύναται τις ἕως, μοὶ φαίνεται, ἐλλόγιως πρὸς αὐτὸν ν' ἀντιτείνῃ γνωρίζοντα ὅτι τὸ Χρυσοβούλλον τυχὸν ἔμεινεν εἰς Κύθηρα, ἐνῶ εἶναι ἔγγραφο τῆς Μονεμβασίας, ὅτι νῦν μὲν εἶναι γνωστὰ δύο Χρυσοβούλλα, καὶ τοὶ δὲ ὄντων παρεμφερῶν τὸ πλεῖστον πρὸς ἄλληλα, πρὸς ἄλλον μὲν σκοπὸν ἐγράφει τὸ ἐν Κυθήροις, καὶ πρὸς ἄλλο τὸ ποτὲ μὲν ἐν Μονεμβασίᾳ, νῦν δὲ ἐν Ἀθήναις εὐρισκόμενον· διότι ὅπως ἀναγνωρίσωσι τὰ Κυθηρὰ ὡς ἀρχιερατικῶς προϊστάμενον τὸν μακαριώτατον Μονεμβασίας, τοῦ ὅπερ ἔπραττον καὶ πρὸ τῆς τοῦ Ἀνθίμου ἀφίξεως, ὄφειλον νὰ ἔχωσιν αὐτοκρατορικὸν ἔνταγμα εἰς ὃ περιθέντες νὰ καθυποταχθῶσιν, ὅπερ, νομίζω, εἶναι τὸ Χρυσοβούλλον Κυθήρων· διὸ καὶ αὐτῷ λείπει διεξοδικῆς τῆς περιγραφῆς τῆς Μονεμβασίας, ἀνάμυστος οὕσα εἰς ἕ τάλμα πρὸς Κυθηρίους πεμπόμενον. Ἐκτὸς τούτου τοῦ ἔγγραφου ὑπάρχουσιν ἕτερα ἀγνωστα καὶ αὐτοῖς τοῖς Κυθηρίοις, διαφωτίζοντα τὴν σύντομον ταύτην ἱστορίαν τῆς ποτὲ Ἰαβέας ἐκείνης νήσου, ἅτινα ἐγὼ παντοίοις τρόποις χράμενος ἐπιμελῶς συλλέγω περισσώζων αὐτὰ ἐκ τῆς φθορᾶς διὰ τῆς ἀντιγραφῆς καὶ, ἂν ἄλλως δὲν δύναμαι, νᾶ

ΑΜΑΛΙΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ. Αἰ πρὸς τὸ ἔγαθοεργὸν τοῦτο κατὰστημα συνεισφοραὶ αὐξάνουσι καθ' ἑκάστην. Τὴν προθυμίαν δὲ ταύτην βλέπουσα καὶ ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ ἀνεβίβασε, τῇ ἐπινεύσει τῆς Μεγαλειστάτης προστατίδος, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐτῷ παιδευομένων ὄρφανῶν μέχρι τριάκοντα, προσλαβοῦσα τοιαῦτα καὶ ἐκ τῆς πόλεως Μεσολογίου τὴν ὁποίαν ἐμάστισεν ἀνηλεῶς ἡ χολέρα. Τὸν προσεχῆ Ἰούνιον, ὅτε λήγει τὸ πρῶτον ἔτος τῆς συστάσεως τοῦ Ὀρφανοτροφείου, θέλει δημοσιεῦθαι ἐκθεσις διαλαμβάνουσα τὰ πραχθέντα, ἐξ ἧς οἱ μὲν συνδρομηταὶ θαλοῦσι λάβει ἀφορμὴν νὰ ἐπαινεύσωσι τὸν ζῆλον τῆς διοικούσης ἐπιτροπῆς, οἱ δὲ μὴ συνδραμόντες ἕως τότε νὰ ἐπιδαψιλεύσωσι τὸν ἔρανον αὐτὸν εἰς ὑποστήριξιν τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου καταστήματος.

ΠΟΙΗΣΙΣ

Α ΠΑΝΤΗΣΙΣ

Εἰς τὸν περιώνυμον ποιητὴν
ΚΥΡΙΟΝ Γ. Χ. ΖΑΛΑΚΩΣΤΑΝ (*)

Ὡ αἰοιδέ, μὲ πόσῃν τέρψιν
Εἰς τὸν πόνον μου ὀμίλεις,
Μὲ ποίους στίχους ἀμιμήτους
Τὴν καρδίαν μου συγκινεῖς!

Διὰ σοῦ ἀρχὴ κατηγορίας
Μοῦ ἀποβαίνουσι οἱ ὄδυμοί,
Καὶ τερπνὴ μελαγχολία
Τὸν ἑαυτοῦ μου πλημμυρεῖ.

Γλυκὰ δῶρα μοῦ προσφέρεις
Σὺ θρησκείας καὶ ὑπομονῆς,
Σὺ τῆς οὐρανίας ἐλπίδος
Ἐ τὸν ἀστέρα μὲ ὀδηγεῖς.

Εἰς αὐτὸν ποῦ ἴσχον μὰς δίδει
Νὰ ὑποφέρωμε οἱ πτωχοὶ
Τὰς πληγὰς, τὰς τρικυμίας
Τῆς ὑπάρξεως σταθεροί.

Ἄχ! εἰς τόσας τρικυμίας
Βυθισμένος ἐκφωνῶ,
Ὅτι ἀνθρώπος καὶ ὀδύνη
Ἐν σημαίνουν καὶ τὸ αὐτό!

Ἢ κραυγὴ ποῦ ἐκβαίνει ἡ πρώτη,
Ἄπὸ ἡμᾶς εἶναι ἀλγεινὴ,

(*) Καὶ τὸ παρὸν ποιημάτιον ἔσπονδῆθ' ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, οὐκ ἔστιν ὁρατὰ τινα ἄσματα ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τοῖς τελευταῖοις φυλλαδίοις τοῦ λήξαντος ἔτους.

Ποιῆν ὁ βίος μας εἶναι ὄλος,
Εἶναι ὁ θάνατος ποιῆν.

Τυφλῶς τρέχει ἡ ἀνθρωπότης
Εἰς τοῦ χρόνου τὰ πτερά,
Καὶ ὅπου τρέξει παντοῦ εὐρίσκει
Πικρίας, πόνους, καὶ δεινά,

Καὶ τὴν ἄβυσσον ὡς τέρμα
Ἐ τὴν ὁποίαν πίπτει ὁ καθείς,
Ὅπου τέλος δὲν ὑπάρχει
Ὅπου χάνεται κ' ἡ ἐλπίς.

Ἢ ζῶν τῆς οἰκουμένης
Βαθεὺς εἶναι στεναγμός,
Καὶ ἡ φωνὴ τῆς φύσεως ὅλης
Ἀθηναῆς ὀλουγμός.

Ἄχ! διατί νὰ γεννηθῶμεν;
Ποῖος τῆς πλάσεως ὁ σκοπός;
Δι' ἡμᾶς ὅλα εἶναι μυστήρια
Σκοτεινὸς φεύγει ὁ καιρὸς.

Ἄλλὰ ἡμεῖς μὲ τὰ μαρτύρια
Ἄν μετροῦμεν τὸν καιρὸν,
Καὶ διὰ αὐτὰ μὰς συνοδεύουν
Ἐως τὸν ἔσχατον παλμόν.

Ὅσα εἶδὼ μὰς καταβλήθωμεν
Δεικνύουν ὀφθαλμοφανῶς
Ὅτι ὁ βίος μας ἐδῶ κατω
Εἶναι βίος παροδικός.

Πλὴν τὸν βίον μας στεφανώνει
Διὰ δῆμα θρησκευτικόν,
Ποῦ ἔχει ἀκτίνας φωτοβόλους
Τὰ σημεῖα τῶν ἀρετῶν.

Τοὺς Ἀγγέλους νὰ τὸ φέρουν
Προσδιώρισαι ὁ Θεός,
Ὅπως ἐνωλὴ εἰς ἐκεῖνο
Μὲ τὸν κόσμον ὁ Οὐρανός.

Αὐτὸ εἶναι ἡ ἀγάπη, ὅπου ὄλους
Ἡμᾶς συνδέει μ' ἓνα δεσμόν,
Ποῦ μετριάζει καὶ γλυκαίνει
Τὰ μαρτύρια τῶν θνητῶν.

Καὶ νικῶσα χρόνον, λήθην,
Παντοῦ σπεῖρει τὴν ζαῆν,
Καὶ ἀπ' αὐτὴν τὸ πᾶν πληροῦται
Τὸ πᾶν τρέφεται ἀπ' αὐτὴν.

Ἄλλὰ τέρατα μυρία
Ἄσεβῶς τὴν πολεμοῦν,
Πάθη, νόσοι, πανουργίαι,
Μίσση, ἀβλίως τὴν τυραννοῦν.

Καὶ πολέμιος ὑπὲρ πάντα
Ἰδοὺ θάνατος ἀηδής,
Ὅπου ἀκούρατος τοῦ εὖ
Κύκτα ἡμέρα κατ' αὐτῆς.

Καταβαίνει καὶ ἀνοθαίνει
Ἐ τοὺς υἱούς, εἰς τοὺς γονεῖς,
φιλοὺς κ' ἐραστὰς χωρίζει,
Καὶ ἐναλλάξ τῆς ὀρφανῆς.

Ἀνθρωπότητος τὰ τέκνα,
Ἠλικίας δὲν συγχωρεῖ,
Καὶ δεσμούς καὶ φύσεως νόμους
Ἀδυσώπητος πατεῖ.

Συμφορὰ εἰς αὐτὸν ποῦ ἡ μάστιξ
Κατεδίκασε νὰ ἰδῇ
Τὴν κοινὴν τῆς φύσεως τάξιν
Κατ' αὐτοῦ νὰ ἀνατραπῇ!

Συμφορὰ εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο
Ποῦ προώρως νὰ σθουθεύω
Ἰδαμεν προσφιλεῖ τέκνα,
Καὶ με' αὐτὰ νὰ ξηρανθοῦν

Ὅλοι αἱ ἐλπίδες τῆς ζωῆς μας!
Ἦτο προσταγὴ Θεοῦ:
Τὸ ὄνομά του εὐλογημένον,
Οἱ ἄγγελοι εἶναι τοῦ Οὐρανοῦ!

Καὶ παρακαλοῦν ἐνθέρμως
Τὸν ἀνώτατον Ποιητὴν
Ἐ τὴν ἀδύνατον νὰ δίδῃ
Φύσιν μας ὑπομονῆν,

Καὶ εἰς χαρὰ νὰ μεταβάλλῃ
Τοὺς κλαυθμούς, διότι ἀγαθὰ
Ἔβαινον τὰ δύο μας τέκνα
Πρὸς τὰ ἄνω τὰ πτερά.

Καὶ εἰς τὸν Οὐρανὸν εἰσῆλθον
Ὡς ὁ ἦχος δύο λυρῶν,
Ποῦ ἀναθαίνει ὑμῶν τὸν Πλάστην
Ἐ τοὺς χοροὺς τῶν ἐλεγκτῶν,

Διὰ νὰ στρέψωμεν τὸν νοῦν μας
Καὶ ὄλην μας τὴν προσοχὴν
Εἰς τὸ πρῶτόν μας καθήκον,
Εἰς τὴν ἐμφυτον ἀρχήν,

Ἐ τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος,
Τῆς πολυπαθοῦς μητρὸς,
Ὅπου εὑρίσκεται εἰς τὸ σκότος,
Ἄν καὶ διέδωκε τὸ σῶς.

Ἦ πατρίς ἐάν ᾔνοι αἰδίου
Πάθος ὄλων τῶν ἐθνῶν,

Ἐάν ὑπὲρ αὐτῆς πᾶν βῆμα
Καὶ πᾶν κίνημα ἱερὸν,

Πόσα χρέη δὲν ἐπιβάλλει
Εἰς καρδίας Ἑλληνικὰς,
Αὐτὴ ἡ ἐκλαμπρὸς πατρίς μας,
Ποῦ ἐπισύρει τὰς κραυγὰς

Τῆς ζηλοτυπίας, τοῦ μίσους,
Καὶ τῶν θρησκευτικῶν.
Ὅπου εἶναι ἀκαταπαύττως
Σκοπὸς τῶν ἀδικιῶν!

Μὴς προστάζει ζωὴ πλοῦτος,
Εἰς αὐτὴν ν' ἀφιερωθῇ,
Ἐωσὺ φθάσῃ ἐνδοξότερα
Εἰς τὸ εἶς νὰ ἀναφανῇ,

Καὶ θυμίαμα δὲν ὑπάρχει
Εἰς τὰ Οὐράνια πλέον δεκτὸν,
Παρὰ τὸ αἶμα ποῦ εὐωδιάζει
Ἐ τῆς πατρίδος τὸν βωμόν.

Εὐωδιάζει εἰς τοὺς αἰῶνας,
Εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἡ φωνὴ
Τῶν μαρτύρων εἶναι τὸ ἄσμα
Ποῦ ἀδιακόπως ἀντηγεῖ.

Δι' αὐτῆς πόσῃν μελωδίᾳ
Λύπης διέχυσαν παντοῦ
Τόσα ὄμματα πεσόντα
Διακαοῦς πατριωτισμοῦ!

Δι' αὐτῆς ἐφάσε ἡ ἀλήθεια
Ἐ τὸν ὑπέρτατον βαλμίν,
Κ' ἐπεμψε τῆς οἰκουμένης
Ἐ τ' ἄκρα τὸν Χριστιανισμόν.

Δι' αὐτῆς μόνον ἠμπαροῦμεν
Νὰ κηρύξωμεν καὶ ἡμεῖς
Ὅτι διαρκεῖ τὸ πνεῦμα
Τῆς ἀρχαίας μας ἀρετῆς.

Καὶ σύ, Ἑλλάς μου, νὰ ὑποσέρεις
Ἄσπε νὰ καθαρισθῆς
Εἰς τὸ πῦρ τῆς ἀτυχίας
Τῆς παντοίας καταδρομῆς!

Ἐπειδὴ εἶναι γεγραμμένον
Ὅτι ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν
Θέλεις κάλιν ἀναλάμψαι
Ἠλίος ἀκτινοβολῶν,

Εἰς ἡμᾶς ἐάν μείνῃ ἕως τότε
Σύνεσις καὶ ἐπιμονὴ
Καὶ ἀγνή πίστις πρὸς ἐκεῖνον,
Ποῦ τὰ πάντα αἰωνίως διαικεῖ.